

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

Právnická fakulta

Katedra trestního práva

Mgr. JANA TRUHLÁŘOVÁ

Tématický okruh: Trestní právo hmotné a procesní

**VAZBA
„CUSTODY“**

Rigorózní práce

Praha 2010

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem předkládanou rigorózní práci vypracovala samostatně za použití zdrojů a literatury v ní uvedených.

V Praze dne 15. ledna 2010

Mgr. Jana Truhlářová

Poděkování:

Děkuji panu Prof. JUDr. Jiřímu Jelínkovi, CSc. za spolehlivé, ochotné a tvůrčí konzultování mé rigorózní práce, za cenné rady, jeho čas a příjemnou spolupráci. Zároveň bych ráda poděkovala JUDr. Itě Klabíkové, náměstkyni Obvodní státní zástupkyně pro Prahu 10, s níž jsem svou práci diskutovala a jež mi ochotně a trpělivě radila v praktických otázkách týkajících se mé práce.

V Praze dne 15. ledna 2010

Mgr. Jana Truhlářová

OBSAH

OBSAH	IV
SEZNAM ZKRATEK	7
ÚVOD	8
1. HISTORIE VAZEBNÍHO ŘÍZENÍ	11
1.1. PRÁVNÍ ÚPRAVA VAZBY V ČESKÝCH ZEMÍCH DO 1.8.1950	11
1.1.1. <i>Trestní řád č. 119/1873 ř.z.</i>	12
1.1.2. <i>Vojenský trestní řád soudní z roku 1912</i>	13
1.1.2.1. Prozatímní vazba	14
1.1.2.2. Vyšetřovací vazba	14
1.1.3. <i>Zákon o trestním soudnictví nad mládeží</i>	15
1.2. TRESTNÍ ŘÁD Z ROKU 1950	16
1.3. TRESTNÍ ŘÁD Z ROKU 1956	17
1.4. TRESTNÍ ŘÁD Z ROKU 1961	19
2. VAZBA A ÚSTAVNÍ PRÁVO	21
2.1. ÚSTAVNÍ ZÁKONY	21
2.2. JUDIKATURA	22
2.3. EVROPSKÁ ÚMLUVA O OCHRANĚ LIDSKÝCH PRÁV A ZÁKLADNÍCH SVOBOD	26
3. MATERIÁLNÍ A FORMÁLNÍ VAZEBNÍ PRÁVO	29
4. MATERIÁLNÍ PŘEDPOKLADY VAZBY	30
4.1. PRINCIPY VAZEBNÍHO ŘÍZENÍ	32
5. ROZHODOVÁNÍ O VAZBĚ	34
5.1. ORGÁNY ROZHODUJÍCÍ O VAZBĚ	34
5.2. DRUHY ROZHODNUTÍ O VAZBĚ	34
5.3. ROZHODNUTÍ O VZETÍ DO VAZBY	36
5.3.1. <i>Rozhodnutí o vzetí do vazby v přípravném řízení</i>	37
5.3.2. <i>Rozhodnutí o vzetí do vazby ve stadiu projednání věci před soudem</i>	40
6. VYROZUMĚNÍ O VAZBĚ	42
6.1. VYROZUMĚNÍ O VZETÍ DO VAZBY	42
6.2. VYROZUMĚNÍ VĚZNIČNICE O VAZBĚ	44
7. DÉLKA TRVÁNÍ VAZBY	49
7.1. DÉLKA TRVÁNÍ KOLUZNÍ VAZBY	49
7.2. DÉLKA TRVÁNÍ VAZBY V PŘÍPRAVNÉM ŘÍZENÍ	50
7.3. DÉLKA TRVÁNÍ VAZBY V ŘÍZENÍ PŘED SOUDEM.....	51
7.4. CELKOVÁ DOBA TRVÁNÍ VAZBY.....	52
8. PŘEZKOUMÁVÁNÍ DŮVODNOSTI VAZBY	54
8.1. PŘEZKOUMÁVÁNÍ Z PODNĚTU STÍŽNOSTI PODANÉ OBVINĚNÝM	54
8.2. ŽÁDOST OBVINĚNÉHO O PROPUŠTĚNÍ Z VAZBY	58
8.3. PŘEZKOUMÁVÁNÍ DŮVODNOSTI VAZBY Z ÚŘEDNÍ POVINNOSTI.....	59
8.4. PŘEZKOUMÁVÁNÍ DŮVODNOSTI VAZBY V SOUVISLOSTI SE ZMĚNOU DŮVODŮ VAZBY.....	61
9. ROZHODOVÁNÍ O DALŠÍM TRVÁNÍ VAZBY	63
9.1. ROZHODOVÁNÍ O DALŠÍM TRVÁNÍ VAZBY V PŘÍPRAVNÉM ŘÍZENÍ.....	63
9.1.1. <i>První rozhodnutí státního zástupce o dalším trvání vazby</i>	63
9.1.2. <i>Opakované rozhodnutí o dalším trvání vazby</i>	65

9.2.	ROZHODOVÁNÍ O DALŠÍM TRVÁNÍ VAZBY V ŘÍZENÍ PŘED SOUDEM	66
9.2.1.	<i>První rozhodnutí soudu o dalším trvání vazby</i>	66
9.2.2.	<i>Opakované rozhodnutí soudu o dalším trvání vazby</i>	67
9.2.3.	<i>Rozhodování nadřízeného soudu o dalším trvání vazby</i>	68
10.	NAHRAZENÍ VAZBY JINÝM OPATŘENÍM	70
10.1.	NAHRAZENÍ VAZBY ZÁRUKOU ZA DALŠÍ CHOVÁNÍ OBVINĚNÉHO	71
10.2.	NAHRAZENÍ VAZBY PÍSEMNÝM SLIBEM OBVINĚNÉHO	72
10.3.	NAHRAZENÍ VAZBY DOHLEDEM PROBAČNÍHO ÚŘEDNÍKA	73
10.4.	NAHRAZENÍ VAZBY PENĚŽITOU ZÁRUKOU	74
11.	VAZBA V ŘÍZENÍ PROTI MLADISTVÝM	77
11.1.	VAZBA V ŘÍZENÍ PROTI MLADISTVÝM OBECNĚ	77
11.2.	VYROZUMĚNÍ O VZETÍ MLADISTVÉHO DO VAZBY	78
11.3.	ROZHODOVÁNÍ O VAZBĚ MLADISTVÉHO	78
11.4.	TRVÁNÍ VAZBY	79
11.5.	PŘEZKOUMÁVÁNÍ DŮVODŮ VAZBY	81
11.6.	NAHRAZENÍ VAZBY JINÝM OPATŘENÍM	82
12.	VAZBA V TRESTNÍM ŘÍZENÍ PO PRAVOMOCNÉM SKONČENÍ TRESTNÍHO STÍHÁNÍ	84
12.1.	OBECNĚ	84
12.2.	VAZBA V ŘÍZENÍ O MIMOŘÁDNÝCH OPRAVNÝCH PROSTŘEDCÍCH	84
12.2.1.	<i>Řízení o povolení obnovy</i>	84
12.2.2.	<i>Řízení o dovolání</i>	85
12.2.3.	<i>Společná ustanovení</i>	86
12.3.	VAZBA VYHOŠŤOVACÍ	87
12.4.	VAZBA V OSTATNÍCH PŘÍPADECH VE VYKONÁVACÍM ŘÍZENÍ	88
13.	VAZBA PŘI USKUTEČNOVÁNÍ PRÁVNÍHO STYKU S CIZINOU	91
13.1.	OBECNÝ VÝKLAD	91
13.2.	PŘEDBĚŽNÁ VAZBA	92
13.3.	VYŽADOVACÍ VAZBA	94
13.4.	VYDÁVACÍ (EXTRADIČNÍ) VAZBA	94
13.5.	PŘEDÁVACÍ VAZBA	96
13.6.	VAZBA PŘI PRŮVOZU PRO ÚČELY PŘEDÁNÍ	98
13.7.	VAZBA V ŘÍZENÍ O UZNÁNÍ ROZSUDKU CIZOZEMSKÉHO SOUDU	98
14.	VÝKON VAZBY	99
14.1.	SYSTEMATIKA ZÁKONA O VÝKONU VAZBY	99
14.2.	PŘIJÍMÁNÍ, UMISŤOVÁNÍ A PROPOUŠTĚNÍ OBVINĚNÝCH Z VAZBY	101
14.3.	PRÁVA A POVINNOSTI OBVINĚNÝCH	103
14.3.1.	<i>Právo na stravu</i>	104
14.3.2.	<i>Oblékání obviněných</i>	104
14.3.3.	<i>Korespondence obviněných</i>	104
14.3.4.	<i>Právo na užívání telefonu</i>	105
14.3.5.	<i>Návštěvy obviněných</i>	106
14.3.6.	<i>Duchovní a sociální služby</i>	108
14.3.7.	<i>Nákup potravin a věcí osobní potřeby, přijímání balíčků a peněz</i>	108
14.3.8.	<i>Uspokojování kulturních potřeb</i>	109
14.3.9.	<i>Péče o zdraví obviněných</i>	109
14.3.10.	<i>Zaměstnávání obviněných</i>	110
14.3.11.	<i>Ochrana práv obviněných</i>	111
14.3.12.	<i>Povinnosti obviněných</i>	111
14.4.	VYŘIZOVÁNÍ KÁZEŇSKÝCH PŘESTUPKŮ OBVINĚNÝCH	111
14.5.	VÝKON VAZBY NA MLADISTVÝCH	113
14.6.	VÝKON VAZBY NA CIZINCÍCH	113

14.7. VÝKON VAZBY NA MATKÁCH NEZLETILÝCH DĚTÍ	114
14.8. DOZOR NAD VÝKONEM VAZBY	114
15. NÁHRADA ŠKODY ZA VAZBU	116
16. VAZBA A NĚKTERÉ OTÁZKY PRACOVNÍHO PRÁVA	119
16.1. VAZBA A NEMOCENSKÉ POJIŠTĚNÍ	119
16.2. KRÁCENÍ DOVOLENÉ NA ZOTAVENOU PRO VAZBU	120
16.3. VAZBA A VÝPOVĚĎ	121
17. ÚVAHY DO BUDOUCNA	122
17.1. LHŮTY K ROZHODOVÁNÍ O VAZBĚ	122
17.2. FAKULTATIVNOST VAZBY	123
17.3. ROZHODOVÁNÍ O TRVÁNÍ VAZBY MLADISTVÉHO OBVINĚNÉHO	124
ZÁVĚR	125
SEZNAM LITERATURY	126
PRAMENY A LITERATURA	126
<i>Prameny</i>	126
<i>Literatura</i>	128
ZÁKONY.....	130
INFORMAČNÍ SERVERY	131
SEZNAM KLÍČOVÝCH SLOV	132
ZUSAMMENFASSUNG	133
PŘÍLOHY	135

SEZNAM ZKRATEK

LPS	Listina základních práv a svobod, vyhlášená předsednictvem České národní rady dne 16.12.1992 jako součást ústavního pořádku České republiky (č. 2/1993 Sb.), ve znění ústavního zákona č. 162/1998 Sb.
Sb. rozh. tr.	Judikát uveřejněný ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek – část trestní,
tr. řád	Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů,
tr. zákon	Zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů,
tr. zákoník	Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů,
Úmluva	Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod, ve znění Protokolů č. 3, 5, 8 a 11 (Sdělení FMZV č. 209/1992 Sb.),
Ústava	Ústava České republiky (ústavní zákon č. 1/1993 Sb., ve znění ústavního zákona č. 347/1997 Sb., ústavního zákona č. 300/2000 Sb., ústavního zákona č. 395/2001 Sb., ústavního zákona č. 448/2001 Sb. a ústavního zákona č. 515/2002 Sb.),
Zákoník práce	Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů,
ZSM	Zákon č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže), ve znění pozdějších předpisů.

ÚVOD

Název mé rigorózní práce je vazba. Jedná se o téma trestněprávní, přesněji o téma trestního práva procesního. Vazba jakožto zajišťovací opatření směřující proti osobě obviněného je upravena v § 67 a násl. zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů. Jedná se o institut, který zasahuje do ústavně zaručených práv obviněných, proto musí být vazba vždy náležitě a dostatečně odůvodněna a důvodná. Jsou zde striktně určené lhůty délky vazby stejně tak jako rozdělení této lhůty na část, která je věnována přípravnému řízení a na časový úsek, který je věnován řízení před soudem.

Nyní bych tedy ráda přesněji definovala pojem vazby. „Vazba je institut trestního řízení, jehož použitím je obviněný na základě rozhodnutí soudu dočasně zbaven osobní svobody, aby mu bylo zabráněno vyhýbat se trestnímu stíhání nebo trestu, mařit objasňování skutečností závažných pro trestní stíhání nebo pokračovat v trestné činnosti.“¹

Jak bylo stanoveno v samotné definici vazby, do vazby lze vzít pouze osobu, proti níž bylo zahájeno trestní stíhání. Jedná se však o institut fakultativní. Do vazby tedy může či nemusí být vzat obviněný za splnění podmínek stanovených zákonem.

Vazba stejně jako mnohé jiné instituty se rozlišuje na vazební právo materiální a vazební právo formální, rozlišení budu věnovat zvláštní kapitole. Ve své práci bych se chtěla po předchozí domluvě se svým konzultantem zabývat převážně vazebním právem procesním, ovšem bez krátkého pozastavení se u materiálního práva by nebyl ani výklad o formální stránce vazby kompletní.

Současné vazební řízení je upraveno v několika málo publikacích. Stěžejním pramenem se pro mě při zpracovávání této práce stala kniha

¹ Císařová, D., Fenyk, J., Gřivna, T. a kol., *Trestní právo procesní*, 5. vydání, Praha, ASPI, 2008, str. 467.

JUDr. Jany Zezulové, Ph.D. a JUDr. Miroslava Růžičky s názvem *Zadržení a vazba v českém trestním procesu*. Autoři jsou státními zástupci, a proto mají na věc pohled ze strany veřejné žaloby, tedy orgánu, z jehož pohledu se celým tématem budu zabývat.

Předchozí publikací zabývající se komplexní úpravou vazebního řízení a dalšími zajišťovacími prostředky je práce JUDr. Václava Mandáka, CSc. s názvem *Zajištění osoby obviněného v československém trestním řízení*. JUDr. Václav Mandák, CSc. se zajišťovacími prostředky zabýval v celém období své profesní kariéry, proto si pro odbornost své práce prostudují více jeho publikací. Tato skutečnost však nic nemění na faktu, že výše zmíněná práce JUDr. Mandáka, CSc. vznikla již v roce 1975, proto je dle mého názoru zastaralejší publikací, jelikož nepojednává o vazbě platné dle dnešní právní úpravy, což nic nemění na faktu, že se i přesto v této práci naleznou kvalitní odpovědi na otázky právní teorie zaměřené na vazební řízení. Práce JUDr. Mandáka, CSc. však použiji spíše podpůrně.

Samozřejmě existuje velké množství skript a učebnic trestního práva procesního, jež se mimo jiné zabývají tématem vazby.

Jelikož se jedná o náročné procesně právní téma, dochází v řešení v rámci vazebního řízení k mnoha sporům či nesrovnalostem. Zajímavosti jsem našla v odborných časopisech či na informačních portálech. Tyto prameny bych ve své práci také ráda použila a to pro ozvláštnění a přiblížení tohoto tématu. Mohu s čistým svědomím konstatovat, že v průběhu let bylo vydáno v odborných časopisech velké množství článků, jež se vazbou zabývají.

S ohledem k výkonu své práce, tedy práce vyššího úředního Obvodního státního zastupitelství pro Prahu 10, bych svou práci ráda obohatila o případy z praxe, jichž jsem byla svědkem. Jelikož své zaměstnání nevykonávám příliš dlouho, praktickou stránku věci jsem konzultovala a nadále konzultuji s mnohými státními zástupci a zvláště s náměstkyní Obvodního státního zastupitelství pro Prahu 10, aby nedošlo nedopatřením ke zbytečným chybám v mých úsudcích.

Institut vazby je tématem dle mého názoru náročným, po diskuzi se státními zástupci si dovoluji říct, že se jedná o jedno z nejnáročnějších témat trestního práva procesního. Nejvíce se zde musí hlídat čas, bezchybnost úkonů a také zde nastává určitá pružnost jak orgánu veřejné žaloby tak příslušného soudu.

Vazební řízení probíhá již od dávné historie, jak bude uvedeno dále. Tento způsob zajištění však bude dle mého názoru používán stále i v budoucnosti, proto si myslím, že se jedná o téma aktuální. K bezchybnému vedení vazebního řízení je třeba dostatečně pochopit zákonnou úpravu, aby nebyly lhůty překročeny, aby nebyla na obviněného uvalena vazba z jiných než zákonných důvodů. K dané problematice nestačí, co student práv pochytí při studiu, proto se pro mě toto téma stalo výzvou.

Ve své práci se budu zabývat historií vazby, souvislostí mezi vazbou a ústavním právem, chtěla bych definovat podmínky vazby, vymezit vazební důvody, délku trvání vazby, vazebním řízením. Podpůrně chci ke své práci používat případy z praxe a také judikaturu ústavního soudu. V neposlední řadě bych chtěla pohovořit i o zvláštěnostech jako např. o zásahu vazby do pracovních vztahů obviněného či o náhradě škody za nezákonné uvalení vazby. Pochopitelně nesmí chybět také úvahy „de lege ferenda“.

1. HISTORIE VAZEBNÍHO ŘÍZENÍ

V minulosti vzniklo několik trestních řádů, v nichž bylo upravováno vazební řízení. Právní úprava se však neměnila dle mého názoru příliš často na dobu, kdy je vazba právnímu řádu známa. S ohledem k tomu, že jsou všechny tyto zákony dostupné v aplikačním systému ASPI, budu se jimi moci všemi zabývat, abych odhalila změny, jež se v průběhu let s vazebním řízením staly.

Významným trestním řádem byl zákon č. 119/1873 ř.z., později nabyt platnosti také vojenský trestní řád soudní č. 131/1912 ř.z. Následující zákon vznikl mnohem později a jednalo se o trestní řád č. 87/1950 Sb., další úprava byla provedena trestním řádem 64/1956 Sb., tedy po relativně krátké době. A ani ta nebyla dostatečná, jelikož nedlouho poté vznikl dodnes platný trestní řád č. 141/1961 Sb., který za dobu své platnosti prošel mnoha novelami. Jako nejvýznamnější novelu ohledně vazebního řízení považuji novelu provedenou zákonem č. 265/2001 Sb.

1.1. Právní úprava vazby v českých zemích do 1.8.1950

Prvním trestním řádem byl trestní řád ze dne 29.7.1853. Nebyl sice platný až tak krátkou dobu, ovšem nepodařilo se mi k tomuto zákonu najít žádné podrobnosti, proto se budu podrobněji zabývat až následujícím trestním řádem č. 119/1873 ř.z., který upravoval trestní řízení od doby své platnosti až do roku 1950, přečkal tedy obě světové války. V oboru vojenské justice platil zákon č. 131/1912 ř.z., vojenský trestní řád. Již v tehdejší době bylo řízení ve věcech mladistvých upraveno zvláštním zákonem, a to zákonem č. 48/1931 Sb. z. a n., o trestním soudnictví nad mládeží.

1.1.1. Trestní řád č. 119/1873 ř.z.

Správným označením tohoto trestního řádu je zákon č. 119/1873 ř.z., jímž se zavádí nový řád soudu trestního. Tento zákon byl přijat dne 23.5.1873.

Tento zákon upravuje zajišťovací prostředky v kapitole XIV. nazvané O obeslání a postavení obviněného, o ujištění se jím prozatím o jeho zatčení.

Obviněný mohl být dle této právní úpravy obeslán k výslechu, předveden, prozatímně zajištěn či vzat do vazby. Vůči svědkovi bylo upraveno obeslání, opětovné obeslání (v něm se již svědek poučí o pokutě až sto zlatých v případě, že se na předvolání nedostavil). V ustanovení § 160 také bylo upraveno hrozící vězení svědkovi při nedostavení se v délce až šest týdnů. V ustanovení 159 zákona č. 119/1873 ř.z. byl upraven tzv. „pozastavovací rozkaz“, jež se uplatnil v případě, že se svědek nedostavoval k soudu nebo v případě nebezpečí prodlení. Dle popisu tohoto institutu se dá říct, že se jednalo o podobnou formu dnešního předvedení.

V úpravě platné do roku 1950 byla v určitých případech vazba obligatorní, a to u těch trestných činů (zločinů), za něž bylo možné uložit trest smrti nebo trest odnětí svobody v délce nejméně deseti let. V tomto případě byl ihned vydán zatýkací rozkaz, jež musel obsahovat důvody pro vydání zatýkacího rozkazu (některý z důvodů uvedených v § 175 zákona č. 119/1873 ř.z.) a musel být do 24 hodin předán obviněnému.

Zadržení bylo upraveno v ustanovení § 452 odst. 1 zákona č. 119/1873 ř.z. Nazývalo se prozatímním zajištěním (zatčením) a využívalo se tehdy, když byl obviněný předvolán, ovšem nedostavil se.

V případě, že obviněný požadoval postavení před vyšetřujícího soudce, muselo se tak stát do 48 hodin. Soudce byl povinen jej

neodkladně vyslechnout, zpravidla do 24 hodin, v případě komplikací do tří dnů a poté rozhodnout, zda obviněného pustí na svobodu či jej vezme do řádné vyšetřovací vazby.

Rozhodnutí o vzetí do vazby bylo doručováno obviněnému v případě, že o to požádal.

Mezi materiální předpoklady vazby patřil důvod vazby (některý z důvodů uvedených v ustanovení § 175), muselo zde být zřejmé, že se stal zločin (přečin) a tento čin měl na základě důkazů spáchat obviněný.

O vzetí obviněného do vazby rozhodoval soudce. Proti rozhodnutí byla stížnost přípustná. O stížnost rozhodovala radní komora.

Mezi opatření nahrazující vazbu byla peněžitá záruka (kauce) a slib obviněného. V případě, že obviněný nesplnil podmínky dané rozhodnutím o nahrazení vazby, propadla peněžitá kauce státu.

Jakmile pominuly důvody vazby, musela být tato vazba ihned zrušena. V případě, že bylo zastaveno trestní řízení nebo vynesena zprošťující rozsudek, byla vazba také ihned zrušena.

V případě koluzní vazby podle ustanovení § 175 bod 3 zákona č. 119/1873 ř.z. mohla tato vazba trvat maximálně dva měsíce, jinou lhůtu zákon neobsahoval.

1.1.2. Vojenský trestní řád soudní z roku 1912

Trestní řízení ve věcech, jež spáchali vojáci, bylo upraven zákonem č. 131/1912 ř.z., o vojenském trestním řádu v úpravě provedené pozdějšími zákony. Tento zákon vznikl později než trestní řád, o němž jsem pojednávala v předchozí kapitole a vznikl dříve než následující trestní řád z roku 1950. Platil vedle trestního řádu č. 119/1873 jako zákon speciální.

Hlava XII. tohoto zákona upravovala prozatímní a vyšetřovací vazbu.

Do vazby mohl být vzat podezřelý, obviněný nebo žalovaný z některého z důvodů stanovených v § 171 vojenského trestního řádu. Vazba musela být zrušena po odpadnutí důvodu vazby. Zrušit vazbu mohl veřejný žalobce, prozatímní i nadřízený obviněného vzatého do vazby.

1.1.2.1. Prozatímní vazba

V případě, že bylo důvodné podezření, že podezřelý spáchal zločin, na který je v zákoně uložen trest smrti nebo trest na svobodě v délce nejméně deseti let, musel být vzat do prozatímní vazby.

Prozatímní vazba mohla být v délce maximálně 48 hodin.

O vzetí obviněného do prozatímní vazby rozhodovalo velitelství obviněného nebo místní úřad. Při nebezpečí z prodlení mohl rozhodovat o uvalení vazby také veřejný žalobce. Při výslechu obviněného před soudem mohla být prozatímní vazba nařízena soudcem. Po vzetí obviněného do prozatímní vazby byla povinnost jej do 24 hodin vyslechnout.

1.1.2.2. Vyšetřovací vazba

Vyšetřovací vazba mohla být uvalena jen na obviněného, proti němuž bylo nařízeno vyhledávací řízení nebo podána obžaloba a u něhož byl některý z důvodů vazby uvedených v § 171 bod 2 – 4 vojenského trestního řádu.

Vyšetřovací vazba byla obligatorní v případě, že šlo o zločin, za který bylo možno uložit trest smrti nebo trest na svobodě v délce nejméně deseti let.

O vzetí obviněného do vyšetřovací vazby rozhodoval veřejný žalobce. Nejdříve vydal zatýkací rozkaz, v němž je uvedena osoba, která měla být vzata do vyšetřovací vazby, musel zde být stanoven trestný čin, jež měl obviněný spáchat i důvod vyšetřovací vazby.

Proti rozhodnutí o vyšetřovací vazbě (vzetí obviněného do vazby, ponechání obviněného ve vazbě) byla přípustná stížnost, o které rozhodoval u krajského vojenského soudu jako president a u vrchního vojenského soudu radní komora, a to v neveřejném zasedání. V případě, že neměl obviněný obhájce, byl mu v tomto řízení ustanoven.

Odvolací orgán mohl stížnosti obviněného vyhovět a nařídít mu, aby se do pravomocného skončení trestního řízení nevzdalovat bez svolení soudu z místa svého pobytu. V případě, že stanovené podmínky nesplnil, mohla na něj být opětovně uvalena vazba. Obviněný měl právo na slyšení před odvolacím orgánem.

Proti usnesení, jímž se zrušila vyšetřovací vazba, byla příslušná stížnost veřejného žalobce k nadřízenému vojenskému soudu. Tato stížnost měla odkladný účinek jen tehdy, pokud byla podána hned po vyhlášení usnesení a provedena do tří dnů.

Proti usnesení o zamítnutí návrhu na zrušení vyšetřovací vazby mohl podat stížnost obviněný či jeho obhájce do tří dnů od vyhlášení tohoto usnesení.

Osoba nacházející se ve vyšetřovací vazbě musela být do 24 hodin vyslechnuta, při komplikacích do tří dnů s odůvodněním, proč se nedalo vyslechnout dříve.

1.1.3. Zákon o trestním soudnictví nad mládeží

Trestní řízení ve věcech mladistvých upravoval zákon č. 48/1931 Sb., o trestním soudnictví nad mládeží. Tento zákon je ve vztahu speciality k trestnímu řádu č. 119/1873 ř.z.

Vazba je upravena v ustanovení § 40 zákona o trestním soudnictví nad mládeží.

Mladistvého bylo možno vzít do vazby v případě, že byl dán důvod vazby, musela být nezbytně potřebná a jejího účelu nelze dosáhnout jinak.

Vazba mladistvého obviněného musela být vykonávána odděleně od dospělých obviněných a mohla být vykonávána ve výchovném nebo v podobném veřejném nebo soukromém ústavu.

1.2. Trestní řád z roku 1950

Trestní řízení upravoval od roku 1950 zákon č. 87/1950 Sb., o trestním řízení soudním. Vznikem tohoto zákona zanikla účinnost předchozích tří zákonů upravujících trestní řízení.

Vazbu upravovala hlava druhé, oddíl druhý tohoto zákona.

Vazba byla obligatorní, pokud byl obviněný podezřelý z trestného činu, za který stanovil zákon trest smrti, trest odnětí svobody na doživotí nebo trest dočasného odnětí svobody, jehož dolní hranice činila nejméně deset let.

Ustanovení § 96 trestního řádu č. 87/1950 Sb. upravuje vazební důvody. Již se zde objevuje vazba útěková, vazba koluzní a vazba předstižná.

Příkaz k zatčení vydával písemně předseda senátu na návrh prokurátora. V tomto příkazu musel být označen trestný čin, z něhož byl obviněný podezřelý i důvod zatčení. V příkazu k zatčení může být také uveden popis obviněného v případě, že je obviněný neznámého pobytu. Příkaz k zatčení mohl předseda senátu odvolat, jakmile k němu pominuly důvody.

O vazbě zadržené osoby rozhodoval prokurátor ihned po jeho výslechu. V případě, že trval některý z vazebních důvodů, rozhodl o ponechání obviněného ve vazbě. V opačném případě jej propustí na svobodu.

V případě, že prokurátor nevzal obviněného do vazby, přestože byla evidentní existence některého vazebního důvodu nebo jej z vazby propustil, mohl obviněnému uložit omezení týkající se místa pobytu nebo povinnost neprodleně prokurátorovi oznámit změnu svého pobytu.

Prokurátor byl povinen propustit obviněného z vazby na svobodu, pokud pominul důvod vazby. Proti rozhodnutí o vazbě byla přípustná stížnost, která neměla odkladný účinek.

V případě, že se zdržoval obviněný v cizině, požádal předseda senátu na návrh prokurátora o vydání obviněného, popř. o jeho prozatímním zatčení.

Všechny orgány činné v trestním řízení byly povinny co nejvíce urychlit vazební řízení.

V rámci tohoto zákona bylo upraveno i trestní řízení proti mladistvým.

Při vydávání obviněného do ciziny se nejprve rozhodovalo, zda je vydání obviněného přípustné. V případě, že bylo vydání povoleno, vydal předseda senátu příkaz k zatčení. V případě, že nejvyšší soud rozhodl o nepřipustnosti vydání, bylo nutné obviněného z vazby ihned propustit.

O započtení vazby a trestu rozhodoval prokurátor, zpravidla zároveň s nařízením výkonu trestu. Proti tomuto rozhodnutí byla přípustná stížnost, která neměla odkladný účinek.

Zákon obsahoval i ustanovení o odškodnění za vazbu.

1.3. Trestní řád z roku 1956

Trestní řád z roku 1956 byl zákon č. 64/1956 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád). Institut vazby byl upraven v hlavě čtvrté oddílu druhého.

Osoba, která byla na základě zjištěných skutečností podezřelá ze spáchání trestného činu, mohla být vzata vyšetřovacími orgány do

prozatímní vazby, pokud věc nesnesla odkladu a byl splněn některý z důvodů vazby. V protokolu o vzetí do vazby musel být sepsán protokol s údaji o osobě vzaté do prozatímní vazby, o vazebních důvodech, o době a místě vzetí do prozatímní vazby, jakož i označení osoby, která vzetí do vazby provedla.

Osobu vzatou do vazby musel vyšetřovací orgán odevzdat do 48 hodin prokurátorovi nebo pustit na svobodu.

Důvody vazby upravovalo ustanovení § 79 a dala se dle něj rozlišit vazba útěková, vazba koluzní a vazba předstižná.

Do vazby šlo vzít pouze osobu obviněnou.

Orgánem, jenž rozhodoval o vzetí obviněného do vazby, byl soud a v přípravném řízení prokurátor. Osobu zatčenou mohl vzít do vazby po podání obžaloby pouze předseda senátu.

V tomto zákoně byly striktně stanoveny lhůty pro rozhodnutí, jelikož o vazbě muselo být rozhodnuto nejpozději do 48 hodin od dodání osoby zatčené, zadržené nebo vzaté do prozatímní vazby, a to buď soudu nebo prokurátorovi. Rozhodnutí musel předcházet výslech.

V trestním řádě č. 64/1956 Sb. bylo již upraveno i vyrozumívání rodinných příslušníků obviněného a dalších osob o vzetí obviněného do vazby.

Poprvé zde bylo také upraveno trvání vazby a s ním související rozhodování o dalším trvání vazby. Byla zde stanovena lhůta dvou měsíců, po kterých musel být obviněný propuštěn z vazby na svobodu. Prokurátor mohl útěkovou či předstižnou vazbu prodloužit o jeden měsíc. Déle mohl obviněného ponechat ve vazbě pouze generální prokurátor.

V případě, že se jednalo o stíhání za přešupek, nesměla vazba trvat déle než 30 dní, včetně vazby v řízení před soudem.

Tento zákon již také znal přezkoumávání důvodnosti vazby z úřední povinnosti i na základě žádosti obviněného o propuštění z vazby.

Vazba útěková se dala nahradit písemným slibem obviněného.

Proti všem rozhodnutím o vazbě byla přípustná stížnost, která neměla odkladný účinek. Výjimky z tohoto ustanovení zůstaly v právní úpravě dodnes (odkladný účinek stížnosti prokurátora).

Mladistvého se dalo vzít do vazby pouze v případě, že nešlo účelu vazby dosáhnout jinak.

V zákoně byl také upraven výkon vazby.

V případě vyžádání cizího státu o vydání prováděl prokurátor předběžné šetření, ve kterém zjišťoval, zda je vydání přípustné. V případě, že bylo rozhodnuto, že je vydání přípustné, nebo pokud bylo nutné zamezit útěku obviněného, vydal předseda senátu příkaz k zatčení. V případě, kdy by nejvyšší soud rozhodl o nepřípustnosti vydání, byl obviněný na příkaz předsedy senátu ihned propuštěn z vazby na svobodu.

Vydání do ciziny povoloval ministr spravedlnosti, pokud krajský nebo nejvyšší soud rozhodl o přípustnosti vydání.

1.4. Trestní řád z roku 1961

V roce 1960 začal vznikat nový trestní řád, jež nabyl účinnosti dne 1.1.1962. Jednalo se o zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním.

Tento zákon prošel mnoha novelami, leč jedná se o zákon, jímž je do dnešní doby upraveno trestní řízení.

Nejvýznamnější novelou je dle mého názoru novela provedená zákonem č. 265/2001 Sb., jež zasáhla významným způsobem i do vazebního řízení.

Novela opravila důvody vazby, dále stanovila zpřísněné důvody vazby a další materiální předpoklady vazby, upravila také vyrozumívání věznic o vazbě. Významně zasáhla i do ustanovení § 71 o trvání vazby, do přezkoumávání důvodnosti vazby, stanovila opatření nahrazující vazbu s přesně stanovenými podmínkami pro jejich využití. Dále bylo touto

novelou přidáno ustanovení § 73b o orgánech rozhodujících o vazbě a upravila se stížnost proti rozhodnutí o vazbě.

S ohledem k tomu, že právní úpravou obsaženou v tomto zákoně, se zabývám v rámci celé mé práce, nebudu se v této kapitole zabývat většími podrobnostmi.

2. VAZBA A ÚSTAVNÍ PRÁVO

Vazební řízení je institutem, který významným způsobem zasahuje do ústavních práv člověka.

Pod tuto kapitolu bych pod prameny, jež určitým způsobem upravují vazební řízení, zahrnula Ústavu České republiky, Listinu základních práv a svobod, nálezy Ústavního soudu, ale také Evropskou Úmluvu o ochraně lidských práv a základních svobod.

Ústavní soud se zabývá otázkou ústavnosti vazebních rozhodnutí. Ve svých nálezech uvádí, že je vazba mimořádným prostředkem omezení osobní svobody. Vazba má velký vliv na celý život člověka i celou jeho rodinu.

2.1. Ústavní zákony

Ústavní zákony zajišťují právo každého člověka na svobodu. Omezení svobody ze zákonných důvodů je stanoveno v čl. 8 Listiny, z něhož vyplývá, že nikdo nesmí být stíhán nebo zbaven svobody jinak než z důvodů a způsobem, který stanoví zákon. Nikdo nesmí být svobody zbaven jen pro neschopnost dostát smluvnímu závazku.

Obviněného nebo podezřelého z trestného činu je možno zadržet jen v případech stanovených zákonem.

V čl. 8 Listiny je upraveno jedno ze základních práv obviněného, jež byl vzat do vazby, a to je jeho právo na slyšení, dále musí být tato osoby ihned po zadržení seznámena s důvody tohoto zadržení.

Listina striktně stanoví lhůtu 48 hodin, ve kterých musí být taková osoba buď propuštěna na svobodu, nebo předána soudu k rozhodnutí. Soudce musí zadrženou osobu do 24 hodin vyslechnout a rozhodnout o vazbě, nebo ji propustit na svobodu.

Listina obsahuje také základní úpravu příkazu k zatčení, kdy musí být zatčená osoba do 24 hodin odevzdána soudu. Soudce musí zatčenou osobu do následujících 24 hodin od převzetí vyslechnout a rozhodnout o vzetí obviněného do vazby nebo tuto osobu propustit na svobodu.

Všechna tato ustanovení Listiny můžeme v obdobné úpravě nalézt v zákoně č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád) ve znění pozdějších předpisů.

Nikdo nesmí být vzat do vazby, pouze z důvodů a na dobu stanovenou zákonem a na základě rozhodnutí soudu.

Obecně můžeme říct, že čl. 8 Listiny základních práv a svobod stanoví základní principy vzetí obviněného do vazby, které musí být při každém vazebním řízení dodrženy.

Listina dále odkazuje na zvláštní zákon, jež jsem charakterizovala výše, jedná se o trestní řád. V našem právním pořádku upravuje ještě jeden zákon vazební řízení, a to je zákon o soudnictví ve věcech mládeže, tedy zákon č. 218/2003 Sb., jež je ve vztahu speciality k trestnímu řádu a upravuje vazební řízení ve věcech mladistvých.

Ústavnost rozhodnutí o vazbě zkoumá Ústavní soud. V případě, kdy nalezne protiústavní rozhodnutí o vazbě, může jej zrušit.

2.2. Judikatura

Ve věci vazebního řízení je bohatá judikatura, ať se již jedná o usnesení okresních (obvodních) soudů, krajských (městského) soudů, soudů vrchních, ale hlavně nejvyššího soudu a Ústavního soudu.

Určitě zde nemohu vyjmenovat všechny rozhodnutí a nálezy uvedených soudů, chtěla bych však zmínit alespoň některá.

Judikatura upravuje určité části vazebního řízení či vazební řízení jako takové.

Nálezem pléna Ústavního soudu č. ÚS 4/1994 je stanoveno, že je vazba výjimečným opatřením, citelným zásahem do práva osobní svobody jako jednoho z nejvýznamnějších lidských práv, proto je nutno tento zásah interpretovat značně restriktivně.

V nálezech IV. ÚS 16/2002, IV. ÚS 226/05 a I. ÚS 305/06 je stanoveno, že musí být rozhodnutí o vazbě náležitě, přezkoumatelným způsobem odůvodněno. Požadavek řádného a vyčerpávajícího zdůvodnění je jednou ze základních podmínek ústavně souladného rozhodnutí.

Jako jeden ze základních nálezů Ústavního soudu považují náleze č. II. ÚS 185/2002, kdy je požadavek jistoty bez důvodných pochybností nezbytný při meritorních rozhodování soudu, není však ve většině případů reálný při rozhodování o vazbě.

Soudce obecného soudu je podle čl. 95 odst. 1 Ústavy vázán nejen zákonem (trestním řádem), ale přímo i mezinárodní smlouvou, kterou se zde míní Úmluva o ochraně lidských práv a svobod. V případě kolize těchto pramenů musí soudce uplatnit pravidlo aplikační přednosti mezinárodní smlouvy zakotvené v čl. 10 Ústava a do doby přijetí nové právní úpravy dotvořit zákon tak, aby konvenoval mezinárodním závazkům České republiky. Toto pravidlo stanoví náleze Ústavního soudu č. IV. ÚS 247/05.

Rozhodnutí R 7/2003 nám upravuje příslušnost soudu k rozhodování v přípravném řízení, podle něhož o stížnosti proti usnesení, kterým státní zástupce rozhodl o dalším trvání vazby, rozhoduje soud, jehož příslušnost vyplývá z ustanovení § 146a odst. 1 tr. řádu, tedy soud, v jehož obvodu je činný státní zástupce, který napadené rozhodnutí vydal. Pro určení příslušnosti soudu nemá v takovém případě význam ustanovení § 26 tr. řádu.

Velké množství judikatury vzniklo k důvodům vazby, zde uvedu např. rozhodnutí R 48/2001, podle něhož závěr o tom, že skutek, pro který bylo sděleno obvinění, byl spáchán, má všechny znaky trestného činu, je podezření, že jej spáchal obviněný, leze při rozhodování o vazbě činit i ze záznamů opatřených před zahájením trestního stíhání, např.

z protokolů o vysvětlení, která nemají povahu neodkladného nebo neopakovatelného úkonu a v řádném trestním řízení k nim nelze jako k důkazům přihlížet.

Zdravotní stav obviněného, pokud nemá přímo vliv na existenci vazebních důvodů, není hlediskem, ke kterému soud při rozhodování o vazbě přihlíží, viz. R 16/91.

Jak stanoví rozhodnutí R 2/2002, doba, po kterou byl obviněný ve zdravotnickém zařízení na podkladě § 23 odst. 4 písm. b) zákona č. 20/66 Sb., o péči o zdraví lidu, se nezapočítává do doby trvání zadržení této osoby a rozhodování o její vazbě.

K době, kdy byla omezena osobní svoboda, bych uvedla náleží Ústavního soudu II. ÚS 530/06, podle něhož pro určení doby, od kdy byla osobní svoboda skutečně omezena, nemůže být rozhodující až datum a čas sepsání protokolu o zadržení podezřelé osoby. Posunem doby sepsání protokolu o zadržení podezřelého nelze fakticky prodlužovat dobu omezení osobní svobody nad nepřekročitelný limit. Je věcí obecných soudů provést v případě pochybností o začátku skutečného omezení osobní svobody z úřední povinnosti důkazy tak, aby byl tento údaj objektivně zjištěn.

Nemohu nezmínit jeden náleží Ústavního soudu, který je sporný, ovšem obhájci jím často argumentují a ten se dotýká útěkové vazby a výkladem podmínky hrozby vysokým trestem. Jedná se o náleží III. ÚS 566/03, podle něhož lze odůvodnit uložení útěkové vazby hrozbou vysokým trestem v případech podezření ze spáchání zvláště závažného trestného činu, pokud lze předpokládat uložení trestu odnětí svobody ve výši nejméně kolem osmi let.

K vazbě koluzní uvedu náleží II. ÚS 138/1993, podle něhož je nutno zvážit, zda nastala situace, kdy převyšuje zájem na objasnění trestného činu před zájmem na svobodě jednotlivce.

I. ÚS 470/05 určuje, že důvodnost obavy (§ 67 písm. b) tr. řádu) musí být založena buď jednáním obviněného nebo dalšími konkrétními skutečnostmi. Pouhé domněnky a obavy bez konkrétní argumentace nestačí pro uvalení vazby.

Za dosud nevyslechnuté svědky a spoluobviněné dle rozhodnutí R 44/2001, na které by mohl obviněný působit, je nutno považovat i ty, kteří sice byli vyslechnuti, ale jejichž výslech byl proveden tak, že protokol o této výpovědi není použitelný jako důkaz před soudem, nebo jejichž výslech byl proveden neúplně.

K popisu skutku uvedu náleznost IV. ÚS 93/04, kde soud při rozhodování o vzetí obviněného do vazby není oprávněn jakkoli upravovat popis skutku, pro nějž je obviněný stíhán. V takovém případě musí soud vycházet z popisu skutku, jak je uveden v usnesení o zahájení trestního stíhání. Jiný postup by byl v rozporu se základními zásadami tr. řádu. Státní zástupce jako orgán veřejné žaloby je povinen přispívat k důvodnosti trestního stíhání a tedy vést policejní orgán k nápravě.

K vyrozumění o příkazu k zatčení dle R 16/2001 soudce, který rozhoduje podle § 69 odst. 5, 6 tr. řádu o vazbě zatčeného obviněného, splní svou zákonnou povinnost, vyrozumí-li obhájce obviněného o přesné době a místě konání výslechu telefonicky, a to i v případě, že se tak stane, nebyl-li obhájce telefonicky zastížen, zanecháním vzkazu na záznamovém zařízení v sídle advokátní kanceláře obhájce.

K trvání vazby rozhodnutí R 19/2005 do lhůt trvání vazby (§ 71 tr. řádu) je třeba vždy započítat nejen dobu zadržení, po níž následovalo vzetí obviněného do vazby, ale i dobu omezení jeho osobní svobody v důsledku zadržení realizovaného v téže trestní věci, po němž byl propuštěn na svobodu.

K právu obviněného na slyšení – I. ÚS 689/04, pokud soud rozhodl o žádosti obviněného o propuštění z vazby na svobodu poté, co obviněný osobně slyšel, a den poté znovu rozhodl v neveřejném zasedání o ponechání obviněného ve vazbě, aniž by jej opakovaně slyšel, není s ohledem na krátký časový úsek pochybení, pokud v neveřejném zasedání onen dřívější výslech jako důkaz přečetl.

K opatřením nahrazujícím vazbu bych uvedla rozhodnutí R 34/2004 (podmínka přijetí záruky za další chování obviněného), R 52/1999 (případnutí peněžitě záruky státu), 11 Tvo 19/2005. 11 Tvo 42/2005

(posouzení zdravotního stavu a s ním související rozhodování o dalším ponechání obviněného ve vazbě) či R 34/2003 – o návrhu obviněného na zrušení peněžitě záruky z důvodu, že pominuly vazební důvody, rozhoduje ve stadiu přípravného řízení státní zástupce.

Ve věci vydávací vazby nemohu opomenout usnesení Vrchního soudu v Praze, sp. zn. 1 To 9/2005, dle něhož prohlásí-li osoba, o jejíž vydání jde, po náležitém poučení, že souhlasí s vydáním k trestnímu stíhání do cizího státu pro konkrétní trestný čin, nahradila svým výslovným souhlasem rozhodnutí soudu o přípustnosti vydání a vzdala se tak práva na soudní ochranu. Soud proto není při rozhodování o vzetí do vydávací vazby oprávněn zkoumat, zda jsou dány právní překážky, které by mohly vydání bránit.

A dále bych zde ráda uvedla usnesení téhož soudu, sp. zn. 1 To 41/95 – pokud krajský soud rozhodne, že je vydání do ciziny přípustné, musí zároveň vzít osobu, o jejíž vydání jde, do vazby. Vzetí do vazby je v takovém případě obligatorní a tzv. vydávací vazbu nelze nahradit jiným opatřením.

Tímto judikátem bych ukončila tuto podkapitolu zabývající se judikaturou ve vazebních věcech.

2.3. Evropská Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod

Evropská Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod ve znění protokolů č. 3, 5, 8 a 11 je mezinárodní smlouvou, jíž Česká republika ratifikovala je jí tedy vázána.

V případě rozporu mezi touto Úmluvou a Listinou či zákonem, se bude muset rozhodování řídit v souladu s čl. 10 Ústavy, podle něhož se použije mezinárodní smlouva.

Právo na svobodu je upraveno v čl. 5 Úmluvy, kde je stanoveno právo každého na svobodu a také podmínky pro zákonné zbavení svobody, jež se dotýká zákonného uvěznění po odsouzení příslušným soud; zákonné zatčení nebo jiné zbavení svobody osoby, proto, že se nepodrobila rozhodnutí vydanému soudem podle zákona, nebo proto, aby bylo zaručeno splnění povinnosti stanovené zákonem; zákonné zatčení nebo jiné zbavení svobody osoby za účelem předvedení před příslušný soudní orgán pro důvodné podezření ze spáchání trestného činu nebo jsou-li oprávněné důvody k domněnce, že je nutné zabránit jí ve spáchání trestného činu nebo v útěku po jeho spáchání; jiné zbavení svobody nezletilého na základě zákonného rozhodnutí pro účely výchovného dohledu nebo jeho zákonné zbavení svobody pro účely jeho předvedení před příslušný orgán; zákonné držení osob, aby se zabránilo šíření nakažlivé nemoci, nebo osob duševně nemocných, alkoholiků, narkomanů nebo tuláků a nakonec zákonné zatčení nebo jiné zbavení svobody osoby, aby se zabránilo jejímu nepovolenému vstupu na území nebo osoby, proti níž probíhá řízení o vyhoštění nebo vydání.

Myslím si, že v tomto ustanovení Úmluvy je řečeno vše, je zde umožněno vzít obviněného do vazby, do vydávací či vyhošťovací vazby.

Úmluva dále upravuje povinnost seznámit zatčeného s důvody jeho zatčení a všemi obviněními, jež proti němu směřují; předvedení před soudce či jinou osobu; právo být souzen v přiměřené lhůtě; právo podávat návrhy na rozhodnutí o zákonnosti jeho zbavení svobody a možnost jeho propuštění, je-li zbavení svobody nezákonné.

K ustanovení Úmluvy bych poznamenala fakt, že se jedná o úpravu velice obecnou, která dává možnost státům si konkrétně upravit podmínky zákonného omezení svobody obviněného.

V Úmluvě je také zmínka o náhradě škody za nezákonnou vazbu.

K rozhodování Evropského soudu pro lidská práva vzniklo v průběhu let velké množství judikatury, samozřejmě i k případům týkajících se vazby. S ohledem k tomu, že se mi nepodařilo nalézt žádný konkrétní případ rozhodnutí, jež by se přímo dotýkalo České republiky, dovolila jsem

si věnovat se podrobněji judikatuře Ústavního soudu České republiky a dalších českých soudů a rozhodováním Evropského soudu o lidská práva se nadále zabývat nebudu.

3. MATERIÁLNÍ A FORMÁLNÍ VAZEBNÍ PRÁVO

V českém trestním procesu rozeznáváme dvě jakési podskupiny vazebního práva. Jednou z nich je vazební právo materiální, druhou je vazební právo formální.

Obě tyto podskupiny jsou upraveny v zákoně č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, ve znění pozdějších předpisů.

Materiální vazební právo tvoří podmínky vazby, které můžeme nazvat také jako hmotněprávní předpoklady vazby. Jedná se zde o podmínky, které musí být splněny, aby mohla být na obviněného uvalena vazba. Mezi tyto náleží především důvody vazby. Jak se v následující kapitole přesvědčíme, nenalézáme materiální vazební právo v hmotněprávních předpisech trestního práva, nýbrž v pramenech trestního práva procesního. Materiální vazební právo je upraveno v §§ 67 a násl. tr. řádu. Materiálními předpoklady vazby se budu zabývat podrobněji v následující kapitole nazvané „Materiální předpoklady vazby“.

Formální vazební právo obsahuje úpravu procesního postupu příslušných orgánů i procesních úkonů obviněného, popř. dalších osob. Upraveno je převážně v hlavě čtvrté oddílu prvním trestního řádu. V následujících částech trestního řádu je upravena např. vazba při uskutečňování právního styku s cizinou.

Ve své práci bych se chtěla zabývat převážně formálním pojetím vazebního práva. Bez určitého zásahu do práva materiálního by však tato práce byla neucelená a nedostatečná z výkladového hlediska, proto se alespoň v minimální nutné míře pozastavím i u materiálních otázek vazebního práva.

4. MATERIÁLNÍ PŘEDPOKLADY VAZBY

Jak již bylo řečeno výše, materiální předpoklady vazby jsou materiálním vazebním právem. Bez splnění určitých podmínek nelze vzít obviněného do vazby. Mezi zákonné podmínky vazby patří:

1. vazební řízení lze konat pouze proti osobě, proti níž bylo zahájeno trestní stíhání podle § 160 odst. 1 tr. řádu; vždy se tedy jedná o osobu obviněného – tuto podmínku nám určuje § 68 odst. 1 tr. řádu;
2. existence některého (popř. více) důvodu vazby podle § 67 tr. řádu, jedná se o odůvodněné obavy (nemůže se jednat o pouhé obavy, musí existovat konkrétní skutečnosti, které **odůvodňují** obavy, že se bude obviněný chovat určitým způsobem), že obviněný:
 - a) uprchne nebo se bude skrývat, aby se tak trestnímu stíhání nebo trestu vyhnul, zejména nelze-li jeho totožnost hned zjistit, nemá-li stálé bydliště anebo hrozí-li mu vysoký trest – jedná se zde o „vazbu útěkovou“ – pro vzetí obviněného do vazby nestačí skutečnost, že obviněnému hrozí vysoký trest – věc se nedá posoudit pouze podle horní sazby trestu odnětí svobody, je nutné zvážit okolnosti konkrétního případu;
 - b) bude působit na dosud nevyslechnuté svědky nebo spoluobviněné nebo jinak mařit objasňování skutečností závažných pro trestní stíhání – zde se jedná o vazbu koluzní – jde o vazbu, která je určitým způsobem závažnější, existují určité odlišnosti od ostatních vazeb např. v délce trvání vazby, ve výkonu vazby apod.;
 - c) bude opakovat trestnou činnost, pro niž je stíhán, dokoná trestný čin, o který se pokusil nebo vykoná trestný čin, který připravoval nebo kterým hrozil – tzv. vazba předstižná;

3. dosud zjištěné skutečnosti musí svědčit o důvodnosti trestního stíhání – vyplývají odtud tři potřebné požadavky, jež jsou uvedeny v § 67 tr. řádu:
 - a) skutek, pro který bylo zahájeno trestní stíhání, se stal,
 - b) skutek, pro který bylo zahájeno trestní stíhání, má všechny znaky trestného činu (používám zde pojem trestný čin jako pojem nadřazený výrazům zločin a přečin, jež byly zavedeny do trestního práva novým trestním zákoníkem),
 - c) jsou zřejmé důvody k podezření, že tento trestný čin spáchala osoba, proti níž bylo zahájeno trestní stíhání,
4. v době, kdy se rozhoduje o vzetí obviněného do vazby, nelze dosáhnout jejího účelu jinak, tj. méně závažným zajišťovacím prostředkem² - jedná se o princip subsidiarity (§ 67 tr. řádu);
5. § 68 odst. 2 tr. řádu nám **negativně vymezuje** další zákonnou podmínku, a to, že do vazby *nelze vzít obviněného, který je stíhán pro úmyslný trestný čin, na který zákon stanoví trest odnětí svobody, jehož horní hranice nepřevyšuje dvě léta, nebo pro trestný čin spáchaný z nedbalosti, na který zákon stanoví trest odnětí svobody, jehož horní hranice nepřevyšuje tři léta* – v případě, že bychom chtěli tuto podmínku vymezit **pozitivně**, znamenalo by to, že do vazby **lze** vzít obviněného, který je stíhán pro úmyslný trestný čin, na který zákon stanoví trest odnětí svobody, jehož horní hranice převyšuje dvě léta, nebo pro trestný čin spáchaný z nedbalosti, na který zákon stanoví trest odnětí svobody, jehož horní hranice převyšuje tři léta – tato podmínka nemusí být splněna pouze v případě, že dojde k některé ze skutečností uvedených v § 68 odst. 3 (tzv. zpřísněný důvod vazby), tedy buď obviněný:
 - a) uprchl nebo se skrýval,
 - b) opakovaně se nedostavil na předvolání a nepodařilo se jej předvést ani jinak zajistit jeho účast při úkonu trestního řízení,

² Jelínek, J. a kol., *Trestní právo procesní*, 5. aktualizované vydání, Praha, nakladatelství Linde, 2007.

- c) je neznámé totožnosti a dostupnými prostředky se ji nepodařilo zjistit,
 - d) již působil na svědky nebo spoluobviněné nebo jinak mařil objasňování skutečností závažných pro trestní stíhání,
 - e) pokračoval v trestné činnosti, pro niž je stíhán – pojem „pokračoval“ je nutno vykládat širěji než původní pojem „opakoval“ trestnou činnost, jenž trestní řád obsahoval do novely provedené zákonem č. 265/2001 Sb., neboť zahrnuje opakování trestné činnosti, pokračování v ní dalšími útoky, tedy včetně pokračování v trestném činu, hromadného nebo trvajících trestného činu;
6. vazba je fakultativním opatřením – ani při splnění všech zákonných podmínek vazba nemusí být uvalena, soud posoudí skutečnosti v konkrétním případě, rozhodnutí o vzetí do vazby musí být odůvodněno též skutkovými okolnostmi – existuje zde však zákonná výjimka, a to v případě vazby vydávací a předávací;

O vzetí obviněného do vazby rozhoduje vždy soud, v přípravném řízení je rozhodování podmíněno návrhem státního zástupce. O dalších pravomocích státního zástupce v rámci vazebního řízení budu pojednávat v následujících kapitolách.

4.1. Principy vazebního řízení

Vzít obviněného do vazby lze pouze za splnění určitých právních principů. Jednou ze základních zásad je již zmíněná **zásada subsidiarity**, která znamená, že účelu vazby nemůže být dosaženo jiným, mírnějším opatřením. Další zásadou, o které jsem se již zmiňovala, je **zásada fakultativnosti** – v dřívějších dobách, přesněji do roku 1956 bývala vazba obligatorní. Důraz se klade také na **zásadu rychlosti řízení**.

Nadále musí být splněn **princip přiměřenosti** a **zdrženlivosti**, do určité míry také **princip proporcionality**.³

Všechny tyto principy musí být dodrženy ve všech stádiích řízení. Ať se již jedná o vzetí obviněného do vazby (podání návrhu státním zástupcem v přípravném řízení i rozhodování soudu), rozhodování o ponechání obviněného ve vazbě ve všech stádiích trestního řízení a ostatním rozhodování. Všechny principy se uplatňují univerzálně.

³ Růžička, M., Zezulová, J. *Zadržení a vazba v českém trestním procesu*, 1. vydání, Praha, C. H. Beck, 2004.

5. ROZHODOVÁNÍ O VAZBĚ

5.1. Orgány rozhodující o vazbě

V ustanovení § 68 odst. 1 tr. řádu a souběžně v § 73b odst. 1 tr. řádu je stanoveno, že *o vzetí obviněného do vazby rozhoduje pouze soud a v přípravném řízení na návrh státního zástupce soudce.*

O dalším trvání vazby obviněného rozhoduje taktéž pouze soud, ovšem v přípravném řízení státní zástupce.

O propuštění obviněného z vazby rozhoduje v přípravném řízení státní zástupce, a to na žádost obviněného i bez žádosti. Státní zástupce rozhoduje také o propuštění obviněného z vazby za současného nahrazení vazby zárukou, slibem, dohledem probačního úředníka nebo peněžitou zárukou. Ovšem v případě rozhodování na žádost obviněného této žádosti nevyhoví a nepropustí obviněného z vazby, je povinen do pěti pracovních dnů od doručení této žádosti předložit věc k rozhodnutí soudu. Po podání obžaloby už rozhoduje pouze soud, a to ve všech případech.

5.2. Druhy rozhodnutí o vazbě

Jednotlivá rozhodnutí stanoví taxativně ustanovení § 74 odst. 1 tr. řádu. Všechna rozhodnutí mají formu usnesení, proti němuž je přípustná stížnost. Tato stížnost nemá kromě stížnosti státního zástupce proti rozhodnutí o propuštění obviněného z vazby a stížnost stran proti rozhodnutí o připadnutí peněžitě záruky státu, odkladný účinek. Do rozhodnutí o vazbě patří:

- a) rozhodnutí soudu (soudce), jímž se obviněný bere do vazby (§ 68 odst. 1 tr. řádu),

- b) rozhodnutí soudu (soudce) o tom, že se obviněný ponechává na svobodě vzhledem k přijetí nabídnuté záruky, slibu, nahrazení vazby dohledem probačního úředníka anebo přijetí peněžitě záruky (§ 77 odst. 2 věta první, § 314b odst. 2 tr. řádu ve spojení s ustanovením § 73 odst. 1 a 73a odst. 1, 2 písm. a) tr. řádu),
- c) rozhodnutí soudu (soudce) o tom, že obviněný již působil na svědky nebo spoluobviněné nebo jinak mařil objasňování skutečností závažných pro trestní stíhání (§ 71 odst. 2 druhá věta za středníkem tr. řádu),
- d) rozhodnutí státního zástupce o tom, že se obviněný ponechává nadále ve vazbě (o dalším trvání vazby) podle § 71 odst. 3, 4 tr. řádu,
- e) rozhodnutí soudu o tom, že se obviněný nadále ponechává ve vazbě podle § 71 odst. 5, 6, 7 tr. řádu,
- f) rozhodnutí státního zástupce o propuštění obviněného z vazby na svobodu podle § 71 odst. 3, 4 tr. řádu,
- g) rozhodnutí soudu o propuštění obviněného z vazby na svobodu podle § 71 odst. 5, 6, 7 tr. řádu,
- h) rozhodnutí státního zástupce o změně důvodů vazby (§ 72 odst. 1 věta první tr. řádu) – jen pokud některý důvod vazby odpadl a žádný nový nevznikl,
- i) rozhodnutí soudu o změně důvodů vazby (§ 72 odst. 1 věta první tr. řádu) – pokud vznikl další důvod vazby nebo některý z důvodů vazby odpadl a jiný důvod vazby nově nevznikl,
- j) rozhodnutí soudu o tom, že se návrh státního zástupce na propuštění obviněného z vazby v řízení před soudem zamítá (§ 72 odst. 1 věta první tr. řádu),
- k) rozhodnutí soudu o propuštění obviněného z vazby (§ 72 odst. 2, 3 tr. řádu – k žádosti obviněného o propuštění z vazby na svobodu),
- l) rozhodnutí soudu, jímž se podle § 72 odst. 3 tr. řádu zamítá žádost obviněného o propuštění z vazby na svobodu jako nedůvodná,

- m) rozhodnutí státního zástupce nebo soudu, jímž se vzhledem k přijetí nabídnuté záruky, slibu, nahrazení vazby dohledem probačního úředníka anebo přijetí peněžitá záruky obviněný propouští z vazby na svobodu,
- n) rozhodnutí soudu, jímž byla žádost obviněného o propuštění z vazby na svobodu zamítnuta a nebyla zároveň přijata nabídka slibu, záruky, peněžitá záruky ani nebyla nahrazena dohledem probačního úředníka,
- o) rozhodnutí soudu o tom, že peněžitá záruky připadá státu (§ 73a odst. 3 tr. řádu),
- p) rozhodnutí státního zástupce nebo soudu o tom, že se peněžitá záruka zrušuje nebo se mění její výše (§ 73a odst. 4 tr. řádu),
- q) rozhodnutí (soudce) o tom, že se obviněný nadále ponechává ve vazbě (§ 192, § 314c odst. 3 tr. řádu).

5.3. Rozhodnutí o vzetí do vazby

Rozhodnutí o vzetí do vazby upravuje ustanovení § 68 odst. 1 tr. řádu. Jak nám stanoví již základní předpoklady vazby, může vzít do vazby soud či soudce na návrh státního zástupce (v přípravném řízení) pouze osobu obviněného, tedy toho, proti němuž bylo zahájeno trestní stíhání podle § 160 odst. 1 tr. řádu. Dále musí být splněny ostatní materiální předpoklady vazby – důvody vazby (zprísňené důvody vazby), příslušný trest odnětí svobody (viz kap. 4 bod 5) apod. „O vazbě nelze rozhodnout ve zkráceném přípravném řízení, protože trestní stíhání se zahajuje až tím, že návrh státního zástupce na potrestání byl doručen soudu.“⁴

Rozhodnutí se může týkat osoby zadržené, což je dle mého názoru ve většině případů, nebo osobu, jež nebyla na svobodě zatím žádným způsobem omezena.

⁴ Císařová, D., Fenyk, J., Gřivna, T. a kol. *Trestní právo procesní*, 5. vydání, Praha, ASPI, 2008, str. 253.

Rozhodnutí o vazbě musí být odůvodněno konkrétními skutečnostmi, ať již jde o důvody vazby či o důvodnost zahájení trestního stíhání.

5.3.1. Rozhodnutí o vzetí do vazby v přípravném řízení

V přípravném řízení rozhoduje o vzetí obviněného do vazby soudce, ovšem pouze na základě návrhu státního zástupce. K provádění úkonů je příslušný ten soud, v jehož obvodě je činný státní zástupce, jenž tento návrh podal. Ve většině případů dle mého názoru dává státní zástupce návrh na vzetí do vazby na osobu zadržanou, v menší míře na osobu, jež dosud nebyla žádným způsobem omezena na osobní svobodě.

V případě, že se jedná o osobu zadržanou, je státní zástupce povinen předat tuto osobu do 48 hodin od zadržení soudu s návrhem na vzetí do vazby. Ke svému návrhu musí státní zástupce připojit důkazní materiál, jenž dosud získal. Tento návrh dává státní zástupce zpravidla po předchozím návrhu policejního orgánu. Vzory obou návrhů tvoří přílohu mé práce. V případě, že dá návrh na vzetí do vazby sám státní zástupce bez předchozího podnětu policejního orgánu, musí o tomto návrhu policejní orgán vyrozumět.

Návrh na vzetí do vazby musí obsahovat:

- osobní údaje obviněného,
- stručný popis skutkových zjištění včetně uvedení skutečností, z nichž plynou důvody, pro které došlo k zadržení,
- trestný čin, pro který je obviněný stíhán - zákonné pojmenování i číselné označení,
- zdůvodnění konkrétních skutečností ve smyslu § 68 odst. 1, 2 tr. řádu (příp. § 68 odst. 3 tr. řádu),
- důvody vazby – uvedené zákonným pojmenováním včetně číselného označení příslušného ustanovení trestního řádu,

- konkrétní skutečnosti, které odůvodňují důvody vazby uvedené v návrhu,
- stručné zhodnocení provedených důkazů, z nichž vyplývá, že skutek, pro který bylo zahájeno trestní stíhání:
 - byl spáchán,
 - má všechny znaky trestného činu,
 - jsou zřejmé důvody k podezření, že tento čin spáchal obviněný,
- zdůvodnění, proč nelze v době rozhodování účelu vazby dosáhnout jiným opatřením,
- dobu zadržení s uvedením dne a hodiny zadržení a ustanovení trestního řádu, podle něhož k zadržení došlo,
- jméno a sídlo obhájce (v případě, kdy je dán důvod nutné obhajoby již od zahájení trestního stíhání daný trestní sazbou příslušného trestného činu)
- a další důležité skutečnosti.

Obhájce si může obviněný buď zvolit na plnou moc, nebo mu bude ustanoven, jelikož musí mít obhájce již v přípravném řízení, je-li ve vazbě. V jednom případě vzetí obviněného do vazby, jehož jsem byla svědkem, podepsal obviněný plnou moc advokátovi se sídlem v Mostě, tento advokát zaslal soudu omluvu, že se jednání o vzetí obviněného do vazby nemůže v den rozhodování, zúčastnit a že požaduje, aby bylo rozhodováno následující týden. Toto je z právního hlediska naprosto vyloučeno, o vazbě musí být rozhodnuto bezodkladně, a proto se dalo obviněnému na výběr, zda zmocní jiného obhájce či zda mu má soud jiného obhájce ustanovit. Věc dopadla tak, že obviněný si chtěl ponechat zmocněného advokáta a nepožadoval jeho přítomnost u jednání, proto mohlo být ve věci rozhodováno a obviněný byl vzat do vazby. Když jsme poté o této skutečnosti diskutovaly se státní zástupkyní, došly jsme k závěru, že tím chtěl obhájce dosáhnout propuštění obviněného ze zadržení a nevalení vazby na osobu obviněného.

Ze své praxe vím, že 48-hodinová lhůta se velmi pečlivě hlídá. O zadržení je informován dosahový státní zástupce, jenž má v den zadržení osoby obviněného „službu“, tento státní zástupce také podává soudu návrh na vzetí obviněného do vazby. Celý případ obvykle před podáním návrhu prokonzultuje s obvodní státní zástupkyní, příp. s dalšími státními zástupci.

Soudce, jemuž byl obviněný dodán, musí dle ustanovení § 69 odst. 5 tr. řádu obviněného neprodleně vyslechnout, rozhodnout o vazbě a toto rozhodnutí oznámit obviněnému do 24 hodin od doby, kdy mu byl obviněný dodán. V praxi to vypadá tak, že soudce nařídí jednání, ve kterém se o vazbě bude rozhodovat, o čemž musí bezodkladně vhodným způsobem vyrozumět obhájce i státního zástupce. Při tomto jednání, jehož se účastní také státní zástupce a obhájce, kteří mohou také klást obviněnému otázky, vyslechne obviněného, po výslechu obviněného zváží všechny okolnosti a poté vynese usnesení, v němž stanoví, že obviněného bere či nebere do vazby, v případě vzetí do vazby se ho zeptá, zda chce někoho vyrozumět o vzetí do vazby a také na vyjádření k usnesení a poté je obviněný policejním orgánem eskortován do vazební věznice.

Právo obviněného na výslech při rozhodování o vzetí do vazby vyplývá již z čl. 5 odst. 4 EÚLP, podle něhož „musí být obviněnému dána možnost vyjádřit se k návrhu na vzetí do vazby“.⁵

V případě, že byl podán návrh na vzetí do vazby na obviněného, jenž dosud nebyl nijak omezen na osobní svobodě, probíhá samotné řízení obdobně. Obviněný je ke svému výslechu předvolán či předveden. V případě, že nelze obviněného předvolat, předvést ani zadržet a zajistit tak přítomnost obviněného u výslechu, vydá soudce na návrh státního zástupce příkaz k zatčení. Zatčení provede policejní orgán, který je povinen obviněného po zatčení neodkladně, nejpozději do 24 hodin, dodat nejbližšímu věcně příslušnému soudu. Předání nejbližšímu věcně příslušnému soudu, nikoliv soudu příslušnému k jednání o věci samé,

⁵ Repík, B., *Několik poznámek k řízení o vazbě*, Trestněprávní revue, 2005, 4. ročník, č. 2, str. 34.

„neodpovídá požadavkům EÚLP tak, jak jsou interpretovány judikaturou Soudu (Evropského soudu pro lidská práva), popř. Komise,“⁶ jelikož ta stanoví, že pravomoci uvedené v ustanovení čl. 5 odst. 3 EÚLP musí oprávněný orgán vykonávat osobně, nikoliv delegací.

Soudce je povinen rozhodnout o každém návrhu na vzetí obviněného do vazby, a to usnesením. Usnesení musí obsahovat označení soudu, jež rozhodnutí vydal, přesné označení obviněného tak, aby nemohl být zaměněn s jinou osobou, výrok o vzetí do vazby, důvod vazby (dle § 67 tr. řádu), údaj o počátku vazby (den, hodina) a poučení o opravném prostředku. „Podle zastávané soudní praxe (např. č. 29/1994 Sb. rozh. tr.) nemá charakter rozhodnutí o vazbě usnesení o propuštění zadržené osoby na svobodu.“⁷

V případě, že nejsou dodrženy zákonné lhůty, musí být obviněný propuštěn na svobodu. Taktéž musí být osoba obviněného propuštěna, pokud soudce zjistí, že nejsou splněny všechny podmínky pro vzetí obviněného do vazby.

Obviněný (popř. jeho obhájce) může podat do usnesení o vzetí obviněného do vazby stížnost, která nemá suspenzivní účinek. O stížnosti rozhoduje nadřízený soud.

5.3.2. Rozhodnutí o vzetí do vazby ve stadiu projednání věci před soudem

V řízení před soudem rozhoduje o vzetí obviněného do vazby i bez návrhu státního zástupce soudce. Soudce může rozhodnout o vzetí obviněného do vazby po podání obžaloby či návrhu na potrestání.

⁶ Repík, B., *Některé otázky rozhodování o vazbě ve světle judikatury Evropského soudu pro lidská práva*, Bulletin advokacie, 2003, č. 9, str. 33.

⁷ Jelínek, J. a kol., *Trestní právo procesní*, 5. aktualizované vydání, Praha, nakladatelství Linde, 2007, str. 286.

Podáním návrhu na potrestání je splněna materiální podmínka zahájení trestního stíhání na obviněného.

Soudce, jež se rozhodne vzít obviněného do vazby, musí obviněného (v případě zkráceného přípravného řízení podezřelého) do 24 hodin vyslechnout. Obviněný se vyjádří k okolnostem zadržení, k důvodům vazby. Dále prohlásí, které skutečnosti považuje za nesporné, přičemž musí zodpovědět i dotaz, zda souhlasí s tím, aby tyto skutečnosti nebyly dokazovány v hlavním líčení. Poté soudce vydá usnesení o vzetí do vazby (příp. o propuštění obviněného ze zadržení), učiní dotaz, koho může o vzetí do vazby vyrozumět, vyžádá si vyjádření k vydanému usnesení (obviněný nemusí podat na místě stížnost ani se jinak vyjádřit, může si ponechat lhůtu na rozmyšlení) a poté je obviněný policejním orgánem eskortován do vazební věznice.

6. VYROZUMĚNÍ O VAZBĚ

Trestní řád upravuje také vyrozumění o vazbě. Můžeme dle něj rozlišit dva druhy, a to vyrozumění o vzetí do vazby dle § 70 tr. řádu a vyrozumění věznice o vazbě dle § 70a tr. řádu.

6.1. Vyrozumění o vzetí do vazby

Vyrozumění o vzetí do vazby upravuje, jak již bylo řečeno výše, § 70 tr. řádu, podle něhož je o vzetí do vazby *třeba bez průtahů vyrozumět některého rodinného příslušníka obviněného, jakož i jeho zaměstnavatele; to neplatí, prohlásí-li obviněný, že s takovým vyrozuměním nesouhlasí, ledaže jde o vyrozumění rodinného příslušníka mladistvého.*

Nyní bych chtěla postupně probrat jednotlivé části tohoto ustanovení a vysvětlit tím tento institut.

1. Vzetí do vazby – osoba obviněného je vzata do vazby v okamžiku vyhlášení usnesení o vzetí do vazby, nečeká se na právní moc, z čehož vyplývá, že ani s oznámením, že se obviněný bere do vazby, se nebude čekat na právní moc, dá se říci, že vzetím do vazby se v tomto případě rozumí „realizace usnesení o vzetí do vazby“⁸;
2. osoba povinná vyrozumět – vyrozumění musí být dle zákona provedeno bez průtahů, tedy okamžitě, vyrozumění je povinen provést v přípravném řízení soudce, v řízení před soudem samosoudce či předseda senátu, taktéž může na pokyn soudce vyrozumívat vedoucí soudní kanceláře, nikdo jiný k tomuto úkonu není oprávněn;
3. rodinný příslušník – já bych tuto osobu nazvala jako osobu blízkou – může být tedy vyrozuměn manžel (-ka), rodič, dítě, sourozenec,

⁸ Šámal, P., Král, V., Baxa, J., Púry, F. *Trestní řád. Komentář. I.díl*, 4. vydání, Praha, C. H. Beck, 2002, str. 390.

druh (družka) a další blízké osoby – nevyloučila bych zde ani např. otčíma, zetě či děti druha (družky); kromě rodinného příslušníka je možno vyrozumět také zaměstnavatele – zaměstnavatelem je dle § 7 odst. 1 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, ve znění pozdějších předpisů, právnická nebo fyzická osoba, která zaměstnává fyzickou osobu (v tomto případě obviněného) v pracovněprávním vztahu – soud může zjistit potřebné informace při výslechu obviněného před vzetím do vazby, při kterém konkrétně získá jména osob s kontakty, které chce obviněný vyrozumět;

4. v případě, že obviněný prohlásí, že s takovým vyrozuměním nesouhlasí, což prohlásí při témže výslechu, poté není třeba osoby uvedené v předchozím odstavci vyrozumívát; z tohoto však existuje výjimka, a to v případě, že je obviněným mladistvý, jelikož tam je soud povinen rodinné příslušníky informovat; k osobám (institucím), jež musí být informováni o vazbě, bych na základě argumentu per analogiam zmínila ještě příslušný orgán České správy sociálního zabezpečení v případě, že se jedná o obviněného, jež pobírá důchod (invalidní, starobní) a dále školu v případě, že se jedná o studujícího obviněného;

§ 70 tr. řádu pokračuje tím, že o vzetí do vazby příslušníka ozbrojených sil nebo ozbrojeného sboru je třeba vyrozumět též jeho velitele nebo náčelníka. Nestanoví-li vyhlášená mezinárodní smlouva, kterou je Česká republika vázána, vyrozumí soud o vzetí cizince do vazby též konzulární úřad státu, jehož je cizinec občanem.

K této části bych uvedla pouze dvě poznámky, a to, že vyrozumění velitele či náčelníka je obligatorní stejně jako v případě výše uvedeném u vyrozumívání v případě mladistvého obviněného a druhou poznámku bych věnovala cizincům, kde bych se ráda zmínila o tom, že vyrozumívání konzulárního úřadu státu, jehož je cizinec občanem, bylo do trestního řádu zavedeno novelou č. 150/1997 Sb.

6.2. Vyrozumění věznice o vazbě

Ustanovení § 70a odst. 1 nám určuje oznamovací povinnost soudu vůči věznici. Příslušná věznice musí být tedy vyrozuměna o:

- a) *vzetí obviněného do vazby,*
- b) *změně důvodů vazby,*
- c) *rozhodnutí o dalším trvání vazby,*
- d) *rozhodnutí o propuštění obviněného z vazby,*
- e) *zákonném označení trestných činů, pro které je obviněný stíhán, nebo o jeho změně,*
- f) *jménu, příjmení a adrese obhájce, který obviněného zastupuje,*
- g) *osobních údajích spoluobviněného, pokud se nachází ve vazbě,*
- h) *postoupení věci jinému orgánu činnému v trestním řízení,*
- i) *podání obžaloby nebo o pravomocném rozhodnutí o vrácení věci státnímu zástupci k došetření,*
- j) *podání žádosti poškozeným nebo svědkem podle § 44a.*

Vazební věznici se uvedené skutečnosti sdělují doručením příslušného usnesení či příkazu. Nyní podrobněji k jednotlivým skutečnostem.

ad a) Vazební věznice musí být vyrozuměna ihned poté, co je vydáno usnesení o vzetí obviněného do vazby. V případě, že obhájce obviněného (popř. obviněný) podají stížnost proti tomuto usnesení, oznamovací povinnost platí, neboť rozhodování o stížnosti proti usnesení o vzetí obviněného do vazby nemá odkladný účinek, jak se dá odvodit z ustanovení § 74 odst. 2 tr. řádu. Usnesení obvykle doručuje eskorta, jež převáží obviněného od soudu do příslušné

vazební věznice. Věznice je nadále informována i o právní moci tohoto rozhodnutí.

ad b) O změně důvodů vazby rozhoduje soud v případech upravených v:

- § 72 odst. 1 věty první tr. řádu – ke změně důvodů dochází na návrh státního zástupce;
- § 72 odst. 3 tr. řádu – z podnětu žádosti o propuštění z vazby na svobodu;
- § 71 odst. 5 tr. řádu – při rozhodování o ponechání obviněného ve vazbě;
- § 71 odst. 6 tr. řádu – při rozhodování o ponechání obviněného ve vazbě;
- § 71 odst. 7 tr. řádu – při rozhodování o ponechání obviněného ve vazbě;
- § 192 – rozhodování o trvání vazby;
- § 314c odst. 3 tr. řádu – při rozhodování samosoudce po přezkoumání obžaloby, pokud nenařídí hlavní líčení;
- ve všech případech, kdy soud v přípravném řízení rozhoduje o stížnosti proti takovému usnesení státního zástupce, které konstatuje důvody vazby⁹ dle ustanovení § 146a odst. 1 písm. a) tr. řádu;

Věznice musí být opět vyrozuměna o právní moci usnesení o změně vazebních důvodů.

ad c) Věznice se vyrozumívá v případech rozhodování podle § 71 odst. 3, 4, 5, 6, 7. Rozhodnutí má opět formu usnesení a věznice musí být informována také o právní moci tohoto rozhodnutí.

ad d) Rozhodnutí o propuštění obviněného z vazby se dotýká všech případů, kdy soud nebo státní zástupce rozhodl usnesením o

⁹ Šámal, P., Král, V., Baxa, J., Púry, F. *Trestní řád. Komentář. I.díl*, 4. vydání, Praha, C.H. Beck, 2002.

propuštění z vazby na svobodu dle odst. 72 odst. 2 tr. řádu, k žádosti obviněného o propuštění z vazby na svobodu dle § 72 odst. 3 tr. řádu, o propuštění z vazby v řízení před soudem dle § 72 odst. 4, § 73, § 73a tr. řádu, při rozhodování o propuštění z vazby na svobodu při nahrazení vazby zárukami i v případě, že je rozhodováno pouze příkazem k propuštění z vazby dle ustanovení § 71 odst. 2 tr. řádu.

Rozhodnutí v tomto případě tedy může mít formu usnesení i příkazu k propuštění, věznice musí být informována o realizaci příslušného rozhodnutí i o rozhodnutí o případné stížnosti, stejně tak o právní moci příslušného rozhodnutí.

ad e) Věznicím musí být sdělen trestný čin, jehož se obviněný dopustil, a to názvem trestného činu dle trestního zákoníku (v některých případech prozatím i dle zákona č. 140/1961 Sb., trestního zákona ve znění pozdějších předpisů, platného do 31.12.2009), tedy např. trestný čin vraždy podle § 140 odst. 1 zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku, ve znění pozdějších předpisů či trestný čin vraždy podle § 219 odst. 1 zákona č. 140/1961 Sb., trestního zákona, ve znění pozdějších předpisů. Situace se tedy zlehka zkomplikovala změnou hmotného právního předpisu, jelikož musí být uveden i zákon, dle něhož byla skutková podstata určena. Vyrozumění se dotýká usnesení o zahájení trestního stíhání, usnesení o rozšíření trestního stíhání, v upozornění na změnu právní kvalifikace, při podání obžaloby, při možnosti upozornění na odchýlné posouzení skutku v jednání před soudem i při podání návrhu na potrestání soudu.

ad f) Věznicím musí být sdělené jméno, příjmení i adresa obhájce, který obviněného zastupuje. V případě, že má obviněný více obhájců, musí být sděleny údaje o všech obhájcích. Věznice musí být vyrozuměna o obhájci na plnou moc i o obhájci ex offio, stejně tak o

substitutovi. Vyrozumění může zajišťovat jakýkoliv orgán činný v trestním řízení, v určitých fázích však může vyrozumívat pouze určitý orgán činný v trestním řízení.

ad g) Ne výjimečně se stane, že se spolupachatelé ocitnou ve vazbě společně. V tomto případě musí být věznice vyrozuměna o jméně a příjmení tohoto spoluobviněného, datu jeho narození, bydlišti a dále musí být uveden i údaj o tom, ve které vazební věznici se spoluobviněný nachází. Spolupachatelé se ve vazební věznici ubytovávají odděleně a zvláště v případě koluzní vazby se dbá na to, aby se tito spolupachatelé nesetkali. V případě, že se nejedná o vazbu z vazebního důvodu podle § 67 písm. b) tr. řádu, nemusí být vazební věznice informována o spolupachatelích v případě, že jsou stíháni odděleně nebo je každý stíhán v jiné trestní věci. Vazební věznici informuje soud, ovšem údaje v přípravném řízení jsou zjišťovány od státního zástupce.

ad h) Věznice musí být vyrozuměna o tom, že byla věc předána jinému policejnímu orgánu, jinému státnímu zástupci u jiného státního zastupitelství, jinému soudu – ať se již jedná o změnu mezi různými okresními či obvodními soudy dle příslušnosti či s ohledem na mladistvého obviněného.

ad i) Věznice musí být vyrozuměna o podání obžaloby – o podané obžalobě musí být vyrozuměn obviněný, jeho obhájce (obhájci), poškozený i vazební věznice. V případě, že je více obviněných, na které byla podána společná obžaloba, musí být věznice vyrozuměna o každém obviněném zvláště. Toto vyrozumívání provádí státní zastupitelství při podání obžaloby. Obžalobu jako takovou rozesílá až poté soud.

Soud může dle § 188 odst. 1 písm. e) vrátit věc státnímu zástupci k došetření v případě, že je třeba odstranit závažné procesní vady

přípravného řízení, které nelze napravit v řízení před soudem a nedá se ve věci rozhodnout nebo by to bylo spojeno s velkými obtížemi či by se jednalo o časově náročnou záležitost. Toto se však věznici sděluje až po právní moci rozhodnutí. Je zde bezpředmětné, zda právní moci nabylo již po rozhodnutí soudu prvního stupně či při odvolání. Vazební věznici vyrozumívá soud, který rozhodnutí o vrácení věci k došetření učinil v prvním stupni.

ad j) Pokud shledá orgán činný v trestním řízení, že poškozenému nebo svědkovi hrozí nebezpečí v souvislosti s pobytem obviněného nebo odsouzeného na svobodě, poučí poškozeného nebo svědka o možnosti žádat informace o tom, že byl obviněný propuštěn z vazby nebo z ní uprchl, nebo byl odsouzený propuštěn z výkonu trestu odnětí svobody nebo z něj uprchl. Poškozený nebo svědek může tuto žádost podat u soudu a v přípravném řízení u státního zástupce. Pokud je odsouzený ve výkonu trestu odnětí svobody, podává se výše uvedená žádost soudu, který rozhodoval v prvním stupni. Toto vyrozumění tedy následuje pouze po žádosti poškozeného nebo svědka.

7. DÉLKA TRVÁNÍ VAZBY

Dle ustanovení § 71 odst. 1 tr. řádu *jsou orgány činné v trestním řízení povinny vyřizovat vazební věci přednostně a největším urychlením, přičemž vazba může trvat v přípravném řízení a v řízení před soudem jen nezbytně nutnou dobu.*

Lhůta trvání vazby se počítá ode dne a hodiny, *kdy došlo k zatčení nebo zadržení obviněného, anebo nepředcházelo-li zatčení nebo zadržení, ode dne, kdy došlo na základě rozhodnutí o vazbě k omezení osobní svobody obviněného* (§ 71 odst. 10 tr. řádu).

7.1. Délka trvání koluzní vazby

Koluzní vazba dle ustanovení § 67 písm. b) tr. řádu může trvat nejdéle po dobu tří měsíců. Pro toto omezení platí jediná výjimka, a to pokud bylo zjištěno, že obviněný svým jednáním již působil na dosud nevyslechnuté svědky nebo spoluobviněné nebo jinak mařil objasňování skutečností závažných pro trestní stíhání. O tom, že obviněný tímto způsobem jednal, musí rozhodnout i v přípravném řízení soudce (v řízení před soudem soud), a to na návrh státního zástupce na vzetí do vazby nebo na návrh státního zástupce na konstatování soudu, že je obviněný ve vazbě z důvodu podle ustanovení § 67 písm. b) tr. řádu a zároveň byla splněn předpoklad pro pokračování koluzní vazby stanovený v ustanovení § 71 odst. 2 části věty druhé za středníkem tr. řádu. V případě, že se tato výjimka neuplatní a zároveň není daný jiný než koluzní důvod vazby, musí být obviněný propuštěn na svobodu nejpozději den po uplynutí tříměsíční lhůty pro koluzní vazbu. Z tohoto ustanovení se dá zřetelně dovodit, že lze koluzní vazbu ukončit i dříve než po uplynutí tří měsíců.

7.2. Délka trvání vazby v přípravném řízení

Jestliže se obviněný v rámci **přípravného řízení** nachází ve vazbě již tři měsíce, je státní zástupce povinen do pěti pracovních dnů po uplynutí této doby rozhodnout, zda se obviněný i nadále ponechává ve vazbě, nebo zda se z vazby propouští na svobodu. Ustanovení § 71 odst. 3 tr. řádu upravuje první rozhodnutí o trvání vazby obviněného v přípravném řízení. Rozhodnutí má formu usnesení, proti němuž je stížnost přípustná. Musí být doručeno obviněnému, jeho obhájci i vazební věznicí. V případě, že uvedená lhůta uplyne bez vydání rozhodnutí, musí být obviněný propuštěn na svobodu nejpozději den následující po uplynutí této lhůty, jelikož další držení obviněného ve vazbě by bylo protizákonné. Jak tedy vyplývá ze zákonného ustanovení, jedná se o lhůtu propadnou. Nadále se dá z ustanovení § 71 odst. 3 tr. řádu vyplývá, že v určené lhůtě musí být o ponechání obviněného ve vazbě či propuštění jej na svobodu rozhodnuto, nikoliv že by toto usnesení muselo být v této lhůtě i doručeno. O stížnosti proti uvedeným usnesením rozhoduje soud, v jehož obvodu je činný státní zástupce, jenž napadené rozhodnutí vydal.

Další prodloužení vazby upravuje ustanovení § 71 odst. 4 tr. řádu. V případě, že státní zástupce rozhodne v souladu s § 71 odst. 3 tr. řádu o ponechání obviněného ve vazbě, a nedojde-li už dříve v přípravném řízení k jeho propuštění na svobodu, musí být po dalších třech měsících, tentokrát však od právní moci usnesení o ponechání obviněného ve vazbě, opět rozhodnuto, zda se obviněný nadále ponechává ve vazbě či zda se propouští z vazby na svobodu. Propustit obviněného může státní zástupce usnesením i před uplynutím této tříměsíční lhůty. Pro ponechání obviněného ve vazbě dle ustanovení § 71 odst. 4 tr. řádu však platí přísnější podmínky. Další trvání vazby musí být nejenom opodstatněno některým z důvodů uvedených v § 67 tr. řádu, ale musí zde být opodstatněn i závěr, že nebylo možné v dosavadní lhůtě, ve které trvala vazba, skončit trestní stíhání, což mělo příčinu buď v obtížnosti věci, nebo

v jiných závažných důvodech, přičemž propuštěním obviněného na svobodu hrozí, že bude zmařeno nebo podstatně ztíženo dosažení účelu trestního stíhání. V případě splnění těchto podmínek, může státní zástupce v přípravném řízení opakovaně rozhodnout o dalším ponechání obviněného ve vazbě.

Pokud není ani do uplynutí následujících tří měsíců skončeno trestní stíhání obviněného, stanoví nám § 71 odst. 4 tr. řádu procesní postup opakovaných prodloužení vazby v přípravném řízení. Nesmí však být překročena maximální doba trvání vazby v přípravném řízení, jež určuje ustanovení § 71 odst. 8, 9 tr. řádu.

7.3. Délka trvání vazby v řízení před soudem

Postup soudu při rozhodování o trvání vazby stanoví § 71 odst. 5 tr. řádu, a to pro první rozhodnutí soudu o trvání vazby. Soud o trvání vazby rozhoduje po podání obžaloby či po doručení spisu na základě rozhodnutí o postoupení věci.

Soudce je povinen do 30 dnů po podání obžaloby na obviněného nacházejícího se ve vazbě rozhodnout, zda se obviněný ponechává ve vazbě, nebo zda se propouští z vazby na svobodu. „Povinnost přezkoumat důvodnost dalšího trvání vazby tak přechází na soud.“¹⁰ Stejná lhůta platí při rozhodování, kdy byl soudu doručen spis na základě rozhodnutí o postoupení nebo přikázání věci obviněného.

Pro procesní postup soudu platí obdobně ustanovení § 71 odst. 4 tr. řádu. Opakovaně se tedy vazba prodlouží nejpozději do tří měsíců od právní moci usnesení soudu o ponechání obviněného ve vazbě.

Pokud uplyne doba stanovená pro ponechání obviněného ve vazbě v průběhu řízení o opravném prostředku, postupuje stejně i soud odvolací.

¹⁰ Jelínek, J. a kol. *Trestní právo procesní*, 5. aktualizované vydání, Praha, nakladatelství Linde, 2007, str. 283.

Opakovaná prodlužování vazby obviněného jsou možná, ovšem nesmí překročit max. možnou délku trvání vazby před soudem.

7.4. Celková doba trvání vazby

Nejvyšší přípustná doba trvání vazby v závislosti na typové závažnosti trestného činu, pro který je obviněný stíhán, byla do tr. řádu zařazena novelou provedenou zákonem č. 265/2001 Sb., a to do ustanovení § 71 odst. 7. S typovou závažností trestného činu koresponduje skutková složitost určité trestní věci a čas nutný k jejímu objasnění. Celková délka vazby nesmí přesahovat dobu trestu odnětí svobody, jež obviněnému za spáchání příslušného trestného činu hrozí.

Celková doba trvání vazby v trestním řízení nesmí přesáhnout:

- a) **jeden rok**, *je-li vedeno trestní stíhání pro trestný čin, o kterém je příslušný konat řízení samosoudce – tzn. trestné činy, na které zákon stanoví trest odnětí svobody, jehož horní hranice nepřevyšuje pět let;*
- b) **dva roky**, *je-li vedeno trestní stíhání pro trestný čin, o kterém je příslušný v prvním stupni konat řízení senát okresního nebo krajského soudu, nejde-li o trestný čin uvedený v písmenech c) a d);*
- c) **tři roky**, *je-li vedeno trestní stíhání pro zvláště závažný zločin, nejde-li o trestný čin uvedený v písmenu d) – jedná se o ty úmyslné trestné činy, na něž trestní zákoník stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně deset let;*
- d) **čtyři roky**, *je-li vedeno trestní stíhání pro zločin, za který lze podle trestního zákona uložit výjimečný trest.*

„V případech souběhu trestných činů, je-li u nich vedeno společné řízení, je pro určení přípustné doby rozhodující čin nejpřísněji trestný.“¹¹

Jak stanoví § 71 odst. 9 tr. řádu, jedna třetina z celkové možné doby trvání vazby připadá na přípravné řízení a dvě třetina připadají řízení před soudem. Není možné přesouvat tyto lhůty, nelze také vzájemně započíst nevyužité doby vazby. V případě, že v některém stadiu trestního řízení, uplyne lhůta, po kterou je obviněný ve vazbě, jež je pro konkrétní stadium přípustná, musí být obviněný nejpozději den následující po uplynutí této lhůty propuštěn na svobodu.

Maximální délka vazby v přípravném řízení je tedy ad a) 4 měsíce, ad b) 8 měsíců, ad c) 1 rok, ad d) 16 měsíců. Maximální délka vazby v řízení před soudem je ad a) 8 měsíců, ad b) 16 měsíců, ad c) 2 roky, ad d) 32 měsíců.

Jestliže vyjde v průběhu řízení najevo, že skutek, pro který bylo zahájeno trestní stíhání, je jiným trestným činem, a délka vykonané vazby již přesáhla dobu určenou podle předchozího odstavce, musí být obviněný propuštěn z vazby na svobodu nejpozději do patnácti dnů ode dne, kdy došlo k upozornění na změnu právní kvalifikace skutku, i když některý vazební důvod trvá.

¹¹ Růžička, M., Zezulová, J. *Zadržení a vazba v českém trestním procesu*, 1. vydání, Praha, C. H. Beck, 2004, str. 513.

8. PŘEZKOUMÁVÁNÍ DŮVODNOSTI VAZBY

K přezkoumávání důvodnosti vazby dochází z podnětu stížnosti podané obviněným, v souvislosti s žádostí obviněného o propuštění z vazby na svobodu, z úřední povinnosti a v souvislosti se změnou důvodů vazby.

8.1. Přezkoumávání z podnětu stížnosti podané obviněným

Rozhodnutí o vazbě má formu usnesení, proti němuž je přípustná stížnost.

U obecné úpravy opravných prostředků vyplývá, že lze napadat výrok rozhodnutí. Stížnost proti rozhodnutí nemá suspenzivní účinek. „Odkladný účinek má pouze stížnost státního zástupce proti rozhodnutí o propuštění obviněného z vazby a stížnost stran proti rozhodnutí o připadnutí peněžitě záruky státu.“¹² Pokud byl státní zástupce přítomen vyhlášení těchto rozhodnutí (jeho přítomnost je při tomto rozhodování fakultativní), musí podat stížnost proti těmto rozhodnutím ihned po jeho vyhlášení, aby tato výjimka platila. Pokud jde o propuštění z vazby po vyhlášení zprošťujícího rozsudku, má stížnost státního zástupce odkladný účinek jen tehdy, podal-li státní zástupce také odvolání proti rozsudku. V případě, že by byl přiznán rozhodnutím o vazbě odkladný účinek obecně, mohlo by tím dojít ke zmaření účelu vazby. Než by se rozhodlo o opětovném vzetí obviněného do vazby, mohl by obviněný uprchnout nebo se skrývat, mohl by působit na dosud nevyslechnuté svědky nebo spoluobviněné nebo jinak mařit objasňování skutečností závažných pro trestní stíhání, nebo by mohl opakovat trestnou činnost.

¹² Císařová, D., Fenyk, J., Gřivna, T. a kol. *Trestní právo procesní*, 5. vydání, Praha, ASPI, 2008, str. 255.

Ustanovení § 145 odst. 1 tr. řádu stanoví, že lze stížnosti napadnout usnesení pro nesprávnost některého jeho výroku, nebo pro porušení ustanovení o řízení, které usnesení předcházelo, jestliže toto porušení mohlo způsobit nesprávnost některého výroku usnesení.

Aby mohlo dojít k přezkoumání napadeného rozhodnutí tak, aby směřovalo k vydání meritorního rozhodnutí, musí být ze stížnosti patrné, že se stěžovatel domáhá změny výroku nebo že namítá nesprávnost procesního postupu, jenž předcházel vydání napadeného usnesení.

V případě, že by stížnost napadala odůvodnění rozhodnutí o vazbě, byla by jako nepřijatelná zamítnuta.

Obviněný podává stížnost převážně do rozhodnutí o vzetí do vazby dle ustanovení § 68 tr. řádu či dle ustanovení § 69 odst. 5 tr. řádu. Mezi další napadaná rozhodnutí patří také rozhodnutí, jímž se zamítá žádost o propuštění obviněného z vazby, rozhodnutí, jímž se nepřijímá záruka, peněžitá záruka či slib obviněného namísto vazby, rozhodnutí, že peněžitá záruka připadá státu a rozhodnutí o tom, že se obviněný ponechává nadále ve vazbě.

Osobou oprávněnou podat stížnost proti usnesení o vazbě je osoba, které usnesení přímo dotýká nebo která k usnesení dala podnět svým návrhem. Proti usnesení soudu může podat stížnost také státní zástupce, a to jak ve prospěch (i bez souhlasu obviněného) i v neprospěch obviněného. Dále mohou ve prospěch obviněného podat stížnost příbuzní obžalovaného. Stížnost týkající se mladistvého obviněného může podat i orgán péče o mládež.

„Proti rozhodnutím, týkajícím se peněžitě záruky, může podat stížnost také osoba, která záruku se souhlasem obviněného složila.“¹³

Stížnost do usnesení se podává u orgánu, proti jehož usnesení stížnost směřuje, a to do tří dnů od vydání napadeného usnesení. Lhůta pro podání stížnosti běží od okamžiku oznámení poslednímu účastníkovi. Jak stanoví § 143 odst. 2, tak *osobám, které podle ustanovení § 142 odst.*

¹³ Musil, J., Kratochvíl, V., Šámal, P. a kol. *Kurs trestního práva. Trestní právo procesní*, 3. přepracované a doplněné vydání, Praha, C. H. Beck, 2007, str. 311.

2 tr. řádu mohou podat stížnost ve prospěch obviněného, končí lhůta k podání stížnosti tímž dnem jako obviněnému. Samostatně běží vždy lhůta státnímu zástupci.

Stížnost může být podána písemně, ústně do protokolu, telegraficky, telefaxem nebo dálnopisem a v elektronické podobě podepsané elektronicky jako všechna další podání soudu. Podání se posuzuje podle obsahu. I v případě, že by bylo podání nazváno jako odvolání, bude o něm rozhodováno jako o stížnosti, pokud bude toto podání obsahově korespondovat se stížností.

Jelikož se o vzetí do vazby jedná v přítomnosti státního zástupce, obviněného i jeho obhájce, bývá proti rozhodnutí o vzetí do vazby podávána stížnost nejčastěji přímo po vyhlášení rozhodnutí ústně do protokolu.

O stížnosti proti usnesení o vzetí do vazby rozhoduje nadřízený soud, a to v senátu složeném ze tří soudců.

Proti rozhodnutí státního zástupce, jímž rozhodl o dalším trvání vazby, rozhoduje soud, v jehož obvodu je činný státní zástupce, který napadené usnesení vydal.

Nadřízený orgán (soud) může rozhodnout tak, že stížnost jako nepřipustnou zamítne nebo zruší napadené rozhodnutí a rozhodne ve věci sám. V případě, že orgán rozhodující o stížnosti zjistí, že není dán důvod vazby, pouze zruší napadené rozhodnutí a propustí obviněného z vazby, žádné jiné rozhodnutí nevydává. V případě, že zjistí, že je dán jiný důvod vazby, než který je uveden v napadeném rozhodnutí, změní toto napadené rozhodnutí, což provede usnesením. Může dojít také k situaci, kdy nadřízený orgán zruší napadené usnesení a soudu I. stupně (či státnímu zástupci) uloží, aby o věci znovu rozhodnul.

Zde bych si dovolila upozornit na sporné otázky vazby, jimiž jsou propadné lhůty uvedené v ustanovení § 71 tr. řádu, kde se řeší ponechání obviněného ve vazbě. Např. podle ustanovení § 71 odst. 3 tr. řádu musí státní zástupce do pěti dnů po tříměsíční vazbě během přípravného řízení rozhodnout, zda se obviněného propouští na svobodu či zda vazba nadále

trvá. Státní zástupce rozhodne, že vazba nadále trvá, proti čemuž podá obviněný stížnost. Soud rozhodne tak, že zruší napadené usnesení a přikáže státnímu zástupci znovu rozhodnout. Mezitím uplynula doba tři měsíců a pěti dnů, jež je daná pro rozhodnutí o dalším trvání vazby a obviněný by měl být teoreticky propuštěn na svobodu. Státní zástupce tak také učiní, jelikož další držení obviněného ve vazbě je protizákonné. V ustanovení § 71 tr. řádu se nachází lhůty propadné, jež musí být ve všech případech dodrženy. V případě, že příslušný soud v řízení o stížnosti zruší napadené usnesení státního zástupce (popř. soudu v řízení před soudem), znamená to, že není splněna základní podmínka toho, že bylo vydáno rozhodnutí, jelikož zrušením usnesení dojde k jeho zrušení od počátku a obviněný musí být v případě, že již překročil lhůtu 3 měsíců a pěti dnů pro vazbu, propuštěn nejpozději den následující po uplynutí této lhůty. Tímto není dotčeno právo státního zástupce podat opětovně návrh na vzetí obviněného do vazby.

Tuto spornou otázku jsem řešila z praktického ohledu s mnoha státními zástupci několika státních zastupitelstev a všichni se shodli na tom, že s rozhodnutím soudce, který by zrušil usnesení o ponechání obviněného z vazby a zároveň vrátil věc státnímu zástupci k novému rozhodnutí, se v praktickém životě nesešli. Dá se říct, že by tímto způsobem soud v řízení o stížnosti rozhodovat neměl, jelikož se jedná o řízení odvolací, tedy musí být jasně dán názor odvolacího soudu. V případě, že by soud usnesení zrušil, musel by v rozhodnutí vyslovit svůj právní názor, jímž by se státní zástupce (příp. soud) musel řídit při novém rozhodování a došlo by poté prodlužováním rozhodnutí o vazbě k protizákonnému omezování osobní svobody obviněného. Rozhodnutí soudu tímto způsobem by bylo dle mého názoru nezodpovědné.

Zákonná úprava v tomto případě hovoří jasně, ovšem pravdou je, že propuštěním obviněného z vazby na základě situace, jež jsem popsala výše, může dojít k maření účelu vazby, proto s touto zákonnou úpravou příliš nesouhlasím. Můj názor zde je, že by měla být dána náhradní lhůta, ve které by proběhlo odvolací řízení proti rozhodnutí o ponechání

obviněného z vazby (příp. pro nové rozhodnutí) a nedocházelo by k tomu, že by byl obviněný propuštěn ještě před rozhodnutím o ponechání obviněného ve vazbě z důvodu, že se rozhodovalo o stížnosti proti prvotnímu rozhodnutí o trvání vazby.

8.2. Žádost obviněného o propuštění z vazby

Obviněný může kdykoliv žádat o propuštění z vazby na svobodu. O této žádosti musí být rozhodnuto do pěti pracovních dnů. Obviněný má právo na slyšení před soudem.

V přípravném řízení rozhoduje o žádosti obviněného o propuštění z vazby státní zástupce. V případě, že se rozhodne vyhovět, může vydat příkaz na propuštění z vazby a ten zaslat věznicí, která obviněného propustí z vazby. V případě, že žádosti nevyhoví, předloží ji do pěti pracovních dnů společně s vyšetřovacím spisem k rozhodnutí soudu. O tom, že státní zástupce nevyhověl, se obviněný vyrozumí přípisem, nikoliv usnesením, samotné rozhodnutí vydává soud. Soud musí rozhodnout neodkladně, nejpozději do pěti pracovních dnů. Nedodržení lhůty nemá vliv na propuštění obviněného z vazby. Ve věci je vydáno usnesení, proti němuž je přípustná stížnost.

Státnímu zástupci může rozhodovat i o žádosti obviněného o propuštění z vazby za nahrazení této vazby zárukou, slibem nebo peněžitou zárukou. Této žádosti může vyhovět či nevyhovět. V případě, že nevyhoví, musí ji opět do pěti dnů společně s vyšetřovacím spisem předat soudu.

V případě, že je žádost obviněného o propuštění z vazby zamítnuta, může opětovně žádat „bez uvedení nových důvodů“¹⁴ o propuštění z vazby po uplynutí lhůty čtrnácti dnů od právní moci usnesení o zamítnutí žádosti

¹⁴ Mandák, V. *Zajištění osoby obviněného v československém trestním řízení*, 1. vydání, Praha, nakladatelství Orbis, 1975, str. 182.

obviněného. V případě, že obviněný uvádí nové důvody, může podat stížnost i dříve.

V řízení před soudem rozhoduje o žádosti obviněného o propuštění z vazby soud. Po podání žádosti musí soud rozhodnout do pěti pracovních dnů. V případě, že státní zástupce s propuštěním obviněného na svobodu souhlasí, může o propuštění obviněného na svobodu rozhodnout předseda senátu. V případě, že soud zamítne žádost obviněného, může obviněný opětovně požádat až po uplynutí 14 dnů od právní moci rozhodnutí o zamítnutí žádosti v případě, že neuvádí nové důvody.

Žádost o propuštění z vazby může podat jak obviněný, tak jeho obhájce. V případě, že žádost podají oba, rozhoduje se jedním usnesením jako o jediném podání.

8.3. Přezkoumávání důvodnosti vazby z úřední povinnosti

Dle ustanovení § 72 odst. 1 věty první trestního řádu jsou *všechny orgány činné v trestním řízení povinny průběžně zkoumat, zda důvody vazby ještě trvají nebo zda se nezměnily*. Přezkoumávání důvodnosti vazby se nesmí nechat pouze na vůli a iniciativě obviněného. V případě, že ještě probíhá přípravné řízení, přezkoumává důvodnost vazby soud pouze v případě rozhodování o stížnosti. Státní zástupce přezkoumává důvodnost vazby v přípravném řízení i v řízení před soudem.

V přípravném řízení se povinnost přezkoumávat důvodnost vazby dotýká také policejního orgánu, jenž případ vyšetřuje. V případě, že policejní orgán zjistí, že již není u obviněného důvod vazby, je povinen podat dozorovému státnímu zástupci návrh na propuštění obviněného z vazby.

Státní zástupce, jenž vykonává dozor v přípravném řízení, je povinen zkoumat, zda důvody vazby trvají. V případě, že důvod vazby

pominul, nebo je zřejmé, že vzhledem k osobě obviněného a k okolnostem případu trestního stíhání nepovede k uložení nepodmíněného trestu odnětí svobody, a obviněný se nedopustil jednání uvedeného v ustanovení § 68 odst. 3 tr. řádu, musí být obviněný ihned propuštěn z vazby na svobodu usnesením. V případě, že státní zástupce zjistí během řízení před soudem, že pominuly důvody vazby, je povinen podat soudu návrh na propuštění obviněného z vazby.

Soud zkoumá důvodnost vazby převážně v řízení před soudem. V přípravném řízení má možnost přezkoumávat důvodnost vazby pouze na základě stížnosti proti rozhodnutí státního zástupce o dalším trvání vazby nebo v případě, kdy státní zástupce zamítne žádost obviněného o propuštění z vazby na svobodu.

Přezkoumávání důvodnosti vazby, na něž dopadá úprava v obecném ustanovení § 72, se musí zaměřit na to, zda stále trvají obecné důvody vazby, zda nedošlo ke změně právního posouzení jednání obviněného jen na *úmyslný trestný čin, na který zákon stanoví trest odnětí svobody, jehož horní hranice nepřevyšuje dvě léta, nebo pro trestný čin spáchaný z nedbalosti, na který zákon stanoví trest odnětí svobody, jehož horní hranice nepřevyšuje tři léta*, a pokud ano, zda je dán některý ze zpřísněných důvodů vazby, uvedených v ustanovení § 68 odst. 3 tr. řádu, zda není zřejmé, že vzhledem k osobě obviněného a okolnostem případu trestní stíhání nepovede k uložení nepodmíněného trestu odnětí svobody nebo zda nepřichází v úvahu nahradit vazbu jiným opatřením.

Jestliže dozorový státní zástupce či soud dospějí k závěru, že již nejsou dány důvody vazby nebo že tyto důvody pominuly, vydá rozhodnutí o propuštění obviněného z vazby na svobodu. V případě, že je zjištěn předpoklad uvedený v ustanovení § 72 odst. 2 písm. b) tr. řádu, musí postupovat stejně. Propuštění obviněného z vazby na základě předpokladu, že mu nebude uložen nepodmíněný trest odnětí svobody, neznamená, že nemůže být obviněnému takový trest nakonec uložen. V případě, že nejsou splněny jiné materiální předpoklady vazby, platí pro

orgány činné v trestním řízení, že musí vydat rozhodnutí o propuštění obviněného na svobodu.

V případě, že byl obviněnému uložen jiný než nepodmíněný trest odnětí svobody nebo pokud mu byl uložen trest odnětí svobody kratší, než do doby vynesení trestu trvala vazba, musí být obviněný ihned propuštěn z vazby na svobodu, jelikož se vazba započítává do výkonu trestu odnětí svobody. Proti tomuto rozhodnutí může podat státní zástupce stížnost, jež má suspenzivní účinek. Obviněný musí být neodkladně propuštěn na svobodu i při překvalifikování trestného činu na některý z trestných činů uvedených v ustanovení § 68 odst. 2 tr. řádu, pokud zde není splněn některý ze zpřísněných důvodů vazby.

Usnesení o propuštění obviněného z vazby musí obsahovat označení obviněného tak, aby nebyl zaměnitelný s jinou osobou, označení vazební věznice, kde se nachází, výrok o propuštění obviněného z vazby, odůvodnění, z jakého důvodu je obviněný propouštěn z vazby. V rozhodnutí bývá uvedeno i zákonné označení a zákonný název trestného činu, pro nějž je obviněný stíhán a také popis skutku, kterým měl tento trestný čin spáchat.

8.4. Přezkoumávání důvodnosti vazby v souvislosti se změnou důvodů vazby

Rozhodnutí o změně vazebních důvodů má formu usnesení, proti němuž je přípustná stížnost. V přípravném řízení se mohou stát čtyři možné situace, kdy se bude přezkoumávat důvodnost vazby v souvislosti se změnou důvodů vazby, a to:

- a) při zúžení důvodů vazby – když některý z důvodů vazby odpadne,
- b) při záměně důvodů vazby – některý z důvodů vazby odpadl, jiný namísto něj vznikl,

- c) při rozšíření důvodů vazby – ke stávajícím důvodům vazby přibude nějaký nový,
- d) obviněný jednal tak, že se na něj užije některý ze zpřísněných důvodů vazby.

Státní zástupce může u soudu v přípravném řízení podat návrh na změnu důvodů vazby, pokud některý z důvodů vazby nově vznikl, přičemž žádný ze stávajících důvodů vazby neodpadl či odpadl, avšak některý ze stávajících vazebních důvodů trvá.

V řízení před soudem může dojít ke stejným situacím. O stížnosti proti rozhodnutí soudu v těchto případech rozhoduje nadřízený soud.

9. ROZHODOVÁNÍ O DALŠÍM TRVÁNÍ VAZBY

Rozhodování o dalším trvání vazby lze rozlišit v zásadě dvojí, a to rozhodování o dalším trvání vazby v přípravném řízení a rozhodování o dalším trvání vazby v řízení před soudem.

9.1. Rozhodování o dalším trvání vazby v přípravném řízení

V přípravném řízení rozhoduje o dalším trvání vazby státní zástupce, o případné stížnosti rozhoduje o případné stížnosti.

Toto rozhodnutí můžeme rozlišit opět na dvě skupiny, a to na první rozhodnutí státního zástupce o dalším trvání vazby (usnesení o ponechání obviněného ve vazbě či usnesení o propuštění obviněného z vazby), jež upravuje ustanovení § 71 odst. 3 tr. řádu a další (opakované) rozhodnutí o dalším trvání vazby podle ustanovení § 71 odst. 4 tr. řádu.

9.1.1. První rozhodnutí státního zástupce o dalším trvání vazby

Toto rozhodnutí je upraveno v ustanovení § 71 odst. 3 tr. řádu, podle nějž je státní zástupce povinen nejpozději do pěti pracovních dnů po uplynutí lhůty tří měsíců rozhodnout buď o ponechání obviněného nadále ve vazbě, nebo o jeho propuštění na svobodu.

V případě, že policejní orgán neukončil vyšetřování do uvedené lhůty, je povinen předložit státnímu zástupci originál trestního spisu společně s podnětem na prodloužení vazby. V tomto podnětu musí být popsáno dosavadní šetření a vymezeny důvody, z kterých nebylo vyšetřování skončeno. Dále musí být uvedeny okolnosti, ze kterých

dovozuje skutečnost, že důvody vazby stále trvají. A nakonec musí vymezit další procesní postup společně s předpokládaným termínem ukončení vyšetřování.

Státní zástupce zde musí rozhodnout, zda trvají vazební důvody podle ustanovení § 67 tr. řádu. „Rozhoduje tak do pěti pracovních dnů po uplynutí doby tří měsíců od zatčení nebo zadržení, a nepředcházelo-li zatčení nebo zadržení, ode dne, kdy došlo na základě rozhodnutí o vazbě k omezení osobní svobody obviněného.“¹⁵

Státní zástupce má stanovenou dobu tří měsíců a pěti dnů od počátku omezení osobní svobody obviněného, stanovené dnem a hodinou. Nebrání mu to však rozhodnout o trvání vazby s předstihem. Tato možnost se využije převážně u více obviněných, u kterých byla na každého obviněného jindy uvalena vazba, jelikož se dá rozhodnout jedním usnesením. Ze zákonné dikce se dá vyvodit, že ve věci musí být rozhodnuto, není nutné, aby bylo rozhodnutí oznámeno obviněnému. Pouze vazební věznici by se mělo rozhodnutí doručit, k rychlému doručení se využívá fax. V případě, že by usnesení o ponechání obviněného ve vazbě nebylo doručeno vazební věznici, mohly by se objevit pochybnosti, že je obviněný držen ve vazbě protiprávně.

Proti rozhodnutí státního zástupce může podat obviněný stížnost, o které rozhoduje soud, v jehož obvodu je činný státní zástupce, jež napadené rozhodnutí vydal. Soud může rozhodnout tak, že zamítne stížnost, že zruší napadené rozhodnutí a vydá vlastní usnesení, zruší napadené rozhodnutí bez dalšího nebo zruší napadené usnesení a vrátí věc státnímu zástupci k novému rozhodnutí. V posledním případě se vyskytuje otázka, zda obviněný v tomto případě není ve vazbě držen protiprávně, jelikož v době nového rozhodování již mohla uplynout doba stanovená v § 71 odst. 3 tr. řádu. Ustálená judikatura se ve svých názorech liší, stejně jako se liší názory odborníků.

¹⁵ Šámal, P., Král, V., Baxa, J., Púry, F. *Trestní řád. Komentář*. I. díl, 4. vydání, Praha, C. H. Beck, 2002, str. 403.

V tomto případě se však jedná o lhůtu propadnou, tedy je povinnost propustit obviněného nejpozději den následující po uplynutí příslušné lhůty. V případě, kdy je soudem v odvolacím řízení rozhodnuto o zrušení napadeného usnesení, není tím splněna podmínka o včasném vydání rozhodnutí, pokud příslušná lhůta uplyne během řízení o stížnosti a v důsledku toho musí být obviněný propuštěn z vazby. Soud by dle mého názoru neměl tímto způsobem vůbec rozhodovat, jelikož při svém rozhodování musí vyjádřit svůj právní názor a poté může sám od sebe rozhodnout, zda obviněného ponechává ve vazbě a zamítá tím jeho stížnost či zde neexistují důvody vazby, a proto obviněného propouští z vazby na svobodu. Obviněný musí být propuštěn z vazby ihned poté, co je zjištěno, že zde žádný důvod vazby není. Opětovné vzetí obviněného do vazby je možné.

O usnesení o trvání vazby musí být vyrozuměna věznice, obviněný a obhájce obviněného. Vazební věznice musí být poté vyrozuměna také o právní moci tohoto rozhodnutí.

Od právní moci rozhodnutí o trvání vazby počínají běžet lhůty pro opakované rozhodnutí o trvání vazby. Pravomoc státního zástupce se týká výlučně rozhodování o dalším trvání vazby.

9.1.2. Opakované rozhodnutí o dalším trvání vazby

Další prodloužení vazby v přípravném řízení je upraveno v ustanovení § 71 odst. 4 tr. řádu, podle nějž v případě, že státní zástupce rozhodne, že se obviněný ponechává ve vazbě, je povinen nejpozději do tří měsíců od právní moci tohoto usnesení znovu rozhodnout o tom, zda se obviněný ponechává i nadále ve vazbě či zda se propouští na svobodu.

V tomto případě již nestačí pro ponechání obviněného ve vazbě trvání vazebních důvodů, nýbrž se musí prokázat, že nebylo možné trestní stíhání pro obtížnost věci či z jiných závažných důvodů v této lhůtě skončit

a propuštěním obviněného z vazby na svobodu by hrozilo, že bude zmařeno či podstatně ztíženo dosažení účelu trestního stíhání.

Obě tyto podmínky musí být splněny současně. Při posuzování případu je nutné přihlídnout ke složitosti a rozsahu potřebného dokazování v konkrétní věci.

Rozhodnutí o dalším trvání vazby obviněného může být v souladu s ustanovením § 71 odst. 4 tr. řádu opakováno, nesmí však být překročena maximální doba vazby v přípravném řízení dle ustanovení § 71 odst. 8, 9 tr. řádu.

9.2. Rozhodování o dalším trvání vazby v řízení před soudem

V tomto případě můžeme rozlišit tři skupiny rozhodování, a to první rozhodnutí soudu o dalším trvání vazby dle ustanovení § 71 odst. 5 tr. řádu, opakované rozhodnutí o dalším trvání vazby včetně případů rozhodování o dalším trvání vazby, byl-li obviněný vzat do vazby až v řízení před soudem dle ustanovení § 71 odst. 6 tr. řádu ve spojení s ustanovením § 71 odst. 4 tr. řádu a rozhodování nadřízeného soudu o dalším trvání vazby dle ustanovení § 71 odst. 7 tr. řádu.

9.2.1. První rozhodnutí soudu o dalším trvání vazby

Soud je povinen nejpozději do 30 dnů ode dne, kdy u něj byla podána obžaloba nebo kdy mu byl doručen spis na základě rozhodnutí o postoupení nebo přikázání věci obviněného, který je ve vazbě, rozhodnout, zda se obviněný ve vazbě ponechává, nebo zda se obviněný ve vazbě ponechává, nebo zda se obviněný propouští z vazby na svobodu.

Jedná se zde o ty případy, kdy soud rozhoduje poprvé o trvání vazby tam, kde byl obviněný vzat do vazby již v přípravném řízení a byla na něj podána obžaloba.

Soud zde zkoumá, zda stále trvají důvody vazby podle ustanovení § 67 tr. řádu, zákon zde žádné jiné podmínky nestanoví. Postup při rozhodování je shodný s postupem státního zástupce dle § 71 odst. 3 tr. řádu.

Soud je povinen rozhodnout ve lhůtě 30 dnů. V případě, že by soud v této lhůtě nerozhodl, byl by povinen nejpozději den následující po této lhůtě propustit obviněného na svobodu. Lhůta počíná běžet dnem podání obžaloby či doručením spisu na základě rozhodnutí o postoupení nebo přikázání věci. Soud musí rozhodnout nejpozději do 30 dnů, může však rozhodnout kdykoliv předtím.

Ve věci je opět nutno rozhodnout, nikoliv oznámit usnesení oprávněným osobám. Jedinou, kdo by měl v této lhůtě i obdržet rozhodnutí o ponechání obviněného ve vazbě, je vazební věznice, aby zde nedošlo k pochybnostem, zda se obviněný nenachází ve vazbě protiprávně v případě, že soud rozhodl o ponechání obviněného na svobodu. Dále se rozhodnutí doručuje obviněnému a jeho obhájci.

Vazební věznice je vyrozumívána také o právní moci usnesení o ponechání obviněného ve vazbě.

Proti rozhodnutí o trvání vazby je přípustná stížnost, o které rozhoduje nadřízený soud. Stížnost je oprávněn podat také státní zástupce.

9.2.2. Opakované rozhodnutí soudu o dalším trvání vazby

V této podkapitole se budu zabývat opakovaným rozhodnutím o dalším trvání vazby včetně případů rozhodování o dalším trvání vazby, byl-li obviněný vzat do vazby až v řízení před soudem.

Druhé rozhodnutí o dalším trvání vazby, jenž činí soud, upravuje ustanovení § 71 odst. 6 tr. řádu. Stejná úprava platí pro další rozhodování o trvání vazby. Tato úprava platí i pro případ, že byl obviněný vzat do vazby až po podání obžaloby, v tomto případě by se jednalo o první prodloužení vazby.

Platí zde obdobný postup jako v ustanovení § 71 odst. 4 tr. řádu, kdy o trvání vazby rozhoduje státní zástupce. Lhůta zde začíná běžet buď od právní moci prvního prodloužení vazby nebo ode dne zadržení, zatčení či jiného omezení osobní svobody obviněného.

Stejně jako u opakovaného prodloužování vazby v přípravném řízení, i zde platí, že musí být splněny i další podmínky, aby mohla být vazba prodloužena. Jednou podmínka je to, že nebylo možné pro obtížnost věci nebo z jiných závažných důvodů trestní stíhání v prodloužené době skončit a druhou podmínkou je, že propuštěním obviněného na svobodu by hrozilo, že bude zmařeno nebo podstatně ztíženo dosažení účelu trestního stíhání. Obě tyto podmínky musí být splněny současně.

Stejný postup platí u opakovaného rozhodování o trvání vazby. Nesmí však být překročena maximální délka trvání vazby v řízení před soudem, stanovená § 71 odst. 8, 9 tr. řádu.

Rozhodnutí o trvání vazby má formu usnesení, proti němuž je stížnost přípustná. O této stížnosti rozhoduje nadřízený soud.

9.2.3. Rozhodování nadřízeného soudu o dalším trvání vazby

Rozhodování nadřízeného soudu o dalším trvání vazby upravuje ustanovení § 71 odst. 7 tr. řádu, a to v případě, jestliže doba trvání vazby stanovená podle § 71 odst. 5 nebo 6 tr. řádu skončí v průběhu řízení o opravném prostředku před nadřízeným soudem, potom je k rozhodnutí o ponechání obviněného ve vazbě nebo o jeho propuštění na svobodu příslušný tento nadřízený soud.

Jedná se zde o rozhodování soudu druhého stupně, jenž projednává stížnost podanou proti usnesení o trvání vazby. Uplatní se v případě, že by během tohoto řízení uplynula lhůta 30 dnů, jež je stanovena v § 71 odst. 5 tr. řádu či lhůta tří měsíců, jež je stanovena v § 71 odst. 6 tr. řádu.

K dalšímu rozhodování o trvání vazby je třeba nejen trvání vazebního důvodu, ale musí být splněna podmínka, že nebylo možno pro obtížnost věci nebo z jiných závažných důvodů trestní stíhání v stanovené lhůtě skončit a propuštěním obviněného na svobodu hrozí, že bude zmařeno nebo podstatně ztíženo dosažení účelu trestního stíhání. Tyto podmínky musí být splněny současně.

Soud musí rozhodnout ve lhůtách stanovených v ustanovení § 71 tr. řádu.

Proti rozhodnutí o trvání vazby obviněného, jež vydal nadřízený soud, je přípustná stížnost, jelikož se jedná o rozhodnutí soudu prvního stupně. Stížnost je přípustná v plném rozsahu.

10. NAHRAZENÍ VAZBY JINÝM OPATŘENÍM

Vazba je opatření fakultativní a subsidiární. Měla by být použita pouze za použití zásad výjimečnosti, přiměřenosti a zdrženlivosti. Použít se dá pouze v případě, že se jejího účelu nedá dosáhnout jinak.

Pokud se obviněný nachází ve vazbě z důvodu dle ustanovení § 67 písm. a, písm. c) tr. řádu, může být jeho vazba nahrazena některým z opatření nahrazujících vazbu.

Opatření nahrazující vazbu jsou upravena v ustanoveních §§ 73 – 73a trestního řádu. Jedná se o:

- a) záruku,
- b) písemný slib,
- c) dohled probačního úředníka nad obviněným,
- d) peněžitá záruka.

Nahrazení vazby peněžitou zárukou přichází v úvahu i vedle ostatních institutů nahrazujících vazbu, některé z těchto uvedených institutů lze aplikovat při rozhodování současně.

V případě, že se obviněný nachází ve vazbě z důvodu podle ustanovení § 67 písm. b) tr. řádu, tedy ve vazbě koluzní nebo je u něj dán některý ze zpřísněných důvodů vazby podle ustanovení § 68 odst. 3 tr. řádu, nesmí být použito žádné opatření nahrazující vazbu takového obviněného.

Tato opatření mohou být použita pouze jako náhrada vazby, tedy se nedají použít v případě, že u obviněného není dán žádný důvod vazby nebo není dostatečně odůvodněno podezření z trestné činnosti proti obviněnému.

V případě, že nejsou splněny všechny materiální předpoklady vazby, nelze využít institutu nahrazujícího opatření vazby.

Návrh na nahrazení vazby některým z opatření může podat obviněný, jeho obhájce či státní zástupce, ten však pouze za předpokladu, že zároveň s ním podá také návrh na vzetí obviněného do vazby.

„V přípravném řízení může o ponechání obviněného na svobodě v důsledku nahrazení vazby jinými opatřeními rozhodnout pouze soudce.“¹⁶ Soudce rozhoduje v přípravném řízení na návrh státního zástupce o vzetí obviněného do vazby. Státní zástupce však může v přípravném řízení rozhodnout o propuštění obviněného z vazby za současného nahrazení vazby některým z opatření nahrazujících vazbu. V řízení před soudem rozhoduje o nahrazení vazby soud.

O nahrazení vazby některým opatřením se rozhoduje usnesením, proti němuž je přípustná stížnost. Stížnost může podat obviněný i státní zástupce. Toto rozhodnutí je rozhodnutím o vazbě.

V případě, že po nahrazení vazby některým opatřením neplní obviněný některé povinnosti uložené v souvislosti s nahrazením vazby a pokud nadále trvají důvody vazby, rozhoduje soud a v přípravném řízení na návrh státního zástupce soudce o vazbě.

10.1. Nahrazení vazby zárukou za další chování obviněného

Nahrazení vazby zárukou za další chování obviněného upravuje ustanovení § 73 odst. 1 písm. a) tr. řádu, podle nějž může orgán rozhodující o vazbě ponechat obviněného na svobodě nebo ho propustit na svobodu, *jestliže zájmové sdružení občanů uvedené v § 3 odst. 1 tr. řádu, anebo důvěryhodná osoba schopná příznivě ovlivňovat chování obviněného, nabídnout převzetí záruky za další chování obviněného a za to, že se obviněný na vyzvání dostaví k soudu, státnímu zástupci nebo*

¹⁶ Jelínek, J. a kol. *Trestní zákon a trestní řád s poznámkami a judikaturou*, 26. aktualizované vydání, Praha, Linde, 2008, str. 483.

policejnímu orgánu a že vždy předem oznámí vzdálení se z místa pobytu, a orgán rozhodující o vazbě považuje záruku vzhledem k osobě obviněného a k povaze projednávaného případu za dostatečnou a přijme ji.

Vazbu lze nahradit zárukou za další chování obviněného v případě, že se obviněný nachází ve vazbě z důvodu dle § 67 písm. a), písm. c). V případě koluzní vazby nelze tuto záruku použít v žádném případě.

Jak vyplývá z ustanovení § 73 odst. 1 písm. a) může záruku poskytnout:

- a) zájmové sdružení občanů podle § 2 odst. 1 tr. řádu či
- b) důvěryhodná osoba – touto osobou může být rodič obviněného, manžel, další osoby blízké, vedoucí zaměstnanec, učitel nebo vychovatel v internátu.

V nabídce záruky musí být uvedena konkrétní opatření, jež osoba, která za obviněného bere záruku, chce užívat ve vztahu k obviněnému.

Soudce či státní zástupce musí osoby uvedené v § 73 odst. 1 písm. a) seznámit s podstatou obvinění a také se skutečnostmi, na jejichž základě je shledáván důvod vazby. Přijetí záruky je fakultativní jak ze strany obviněného, tak ze strany osoby, jež se chce za obviněného zaručit.

10.2. Nahrazení vazby písemným slibem obviněného

Nahrazení vazby písemným slibem obviněného upravuje ustanovení § 73 odst. 1 písm. b) tr. řádu, jež říká, že může orgán rozhodující o vazbě ponechat obviněného na svobodě nebo ho pustit na svobodu, *jestliže dá obviněný písemný slib, že povede řádný život, zejména se nedopustí trestné činnosti, na vyzvání se dostaví k soudu, státnímu zástupci nebo policejnímu orgánu, vždy předem oznámí vzdálení se z místa pobytu a že*

splní povinnosti a dodrží omezení, která se mu uloží, a orgán rozhodující o vazbě považuje slib vzhledem k osobě obviněného a k povaze projednávaného případu za dostatečný a přijme jej.

Nahrazení vazby slibem obviněného nelze použít v případě koluzní vazby podle § 67 písm. b) tr. řádu.

Slib může dát pouze obviněný a musí jej vlastnoručně podepsat, jinak je neplatný. Slib mu však může připravit jiná osoba.

Rozhodnutí o nahrazení vazby slibem obviněného (jeho přijetím) má formu usnesení, proti němuž je stížnost přípustná.

Rozhodující orgán však tento slib přijmout nemusí, záleží na jeho uvážení.

10.3. Nahrazení vazby dohledem probačního úředníka

Dohled probačního úředníka nad obviněným je upraven v ustanovení § 73 odst. 1 písm. c) tr. řádu, podle nějž může orgán rozhodující o vazbě ponechat obviněného na svobodě nebo ho propustit na svobodu, *jestliže s ohledem na osobu obviněného a povahu projednávaného případu lez účelu vazby dosáhnout dohledem probačního úředníka nad obviněným.* Tento institut je dále upraven v zákoně č. 257/2000 Sb., o Probační a mediační službě, ve znění pozdějších předpisů. Úředníci a asistenti Probační a mediační služby vykonávají tento dohled.

Nahrazení vazby dohledem probačního úředníka nepřichází v úvahu v případě koluzní vazby. Rozhodnutí má formu usnesení, proti němu je přípustná stížnost, která nemá odkladný účinek.

Obviněný, nad nímž je tento dohled vysloven, je povinen se dostavit k probačnímu úředníkovi ve stanovených lhůtách, změnit místo pobytu pouze s jeho souhlasem a podrobit se dalším omezením stanoveným ve výroku usnesení, která směřují k tomu, aby se nedopustil trestné činnosti a nemařil průběh trestního řízení.

Využití tohoto opatření nahrazujícího vazbu, je opět fakultativní.

10.4. Nahrazení vazby peněžitou zárukou

Nahrazení vazby peněžitou zárukou je upraveno v ustanovení § 73a tr. řádu. Nahradit lze vazbu útěkovou podle ustanovení § 67 písm. a) tr. řádu a vazbu předstižnou podle § 67 písm. c) tr. řádu. V žádném případě nelze nahradit vazbu koluzní.

Orgán rozhodující o vazbě může ponechat obviněného na svobodě nebo ho propustit na svobodu za podmínek jejího nahrazení peněžitou zárukou, jejíž výši sám určí.

Peněžitá záruka je vyloučena v případě, že se obviněný dopustil některého z trestných činů uvedených v ustanovení § 73a odst. 1 tr. řádu.

Návrh na nahrazení vazby peněžitou zárukou může podat obviněný nebo osoba, která nabízí složení peněžitě záruky. Na jejich návrh může orgán rozhodující o vazbě rozhodnout tak, že

- a) je přijetí peněžitě záruky přípustné,
- b) vzhledem k okolnostem případu nebo závažnosti skutečností odůvodňujících vazbu nabídku peněžitě záruky nepřijímá.

V případě, že soud (st. zástupce) rozhodne o tom, že přijme peněžitou záruku, určí s přihlédnutím k osobě a majetkovým poměrům obviněného nebo toho, kdo za něho nabízí složení peněžitě záruky, k povaze a závažnosti trestného činu, pro který je obviněný stíhán, a závažnosti důvodu vazby určí výši peněžitě záruky v odpovídající hodnotě od 10.000,- Kč výše. Zároveň určí také způsob jejího složení.

O přijetí peněžitě záruky jakožto náhrady vazby rozhoduje soud a v přípravném řízení státní zástupce. Rozhodnutí má formu usnesení, proti němuž je stížnost přípustná. O stížnosti proti rozhodnutí státního zástupce

rozhoduje soud, o stížnosti proti rozhodnutí soudce rozhoduje nadřízený soud.

Pokud státní zástupce nevyhoví návrhu obviněného v přípravném řízení a nepřipustí přijetí peněžitě záruky, je povinen předložit návrh obviněného ve lhůtě pěti dnů soudu k rozhodnutí.

V případě, že peněžitou záruku nabízí osoba odlišná od obviněného, musí s touto zárukou souhlasit přímo obviněný. Tento úkon za něj nemůže učinit ani obhájce ani jiná osoba. Souhlas může být dán písemně, ale také ústně do protokolu.

Návrh na propuštění obviněného z vazby na svobodu po přijetí peněžitě záruky podává obviněný či jeho obhájce. Stejně tak může učinit jiná osoba se souhlasem obviněného.

Po složení peněžitě záruky propustí soud (v přípravném řízení státní zástupce) obviněného na svobodu.

„Každý návrh obviněného na přijetí peněžitě záruky lze posuzovat jako žádost obviněného o propuštění z vazby na svobodu.“¹⁷

V přípravném řízení na návrh státního zástupce soudce a v řízení po podání obžaloby soud rozhodne, že peněžitá záruka připadá státu, jestli se obviněný dopustí některého z jednání uvedených v ustanovení § 73a odst. 3 tr. řádu, a to:

- a) uprchne, skrývá se nebo neoznámí změnu svého pobytu, a znemožní tak doručení předvolání nebo jiné písemnosti osudu, státního zástupce nebo policejního orgánu,
- b) zaviněně se nedostaví na předvolání k úkonu trestního řízení, jehož provedení je bez jeho přítomnosti vyloučeno,
- c) opakuje trestnou činnost nebo se pokusí dokonat trestný čin, který dříve nedokonal nebo který připravoval nebo kterým hrozil,

¹⁷ Růžička, M., Zezulová, J. *Zadržení a vazba v českém trestním procesu*, 1. vydání, Praha, C. H. Beck, 2004, str. 535.

- d) se vyhýbá výkonu uloženého trestu odnětí svobody nebo peněžitého trestu nebo výkonu náhradního trestu odnětí svobody za peněžitý trest.

Na toto ustanovení je soud (příp. státní zástupce) povinen obviněného či osobu, jež nabízí peněžitou záruku za obviněného, výslovně předem upozornit. Toto upozornění musí být součástí poučení v usnesení o přijetí návrhu nahrazení vazby peněžitou zárukou a stanovení její výše.

Peněžitou záruku může soud nebo státní zástupce zrušit nebo změnit její výši na návrh obviněného nebo osoby, která peněžitou záruku složila, anebo i bez návrhu, jestliže pominuly důvody, které vedly k jejímu přijetí, nebo se změnily okolnosti rozhodné pro určení její výše. V případě, že se rozhodné o zrušení peněžitě záruky nebo o jejím případnutí státu, přezkoumá zároveň, zda nejsou dány důvody pro rozhodnutí o vzetí obviněného do vazby, příp. k tomu provede potřebné úkony.

Peněžitá záruka trvá zpravidla (pokud soud nerozhodne jinak) do dne, kdy obviněný nastoupí výkon trestu odnětí svobody, zaplatí peněžitý trest nebo náklady trestního řízení. V případě, že peněžitý trest či náklady trestního řízení nezaplatí ve stanovené lhůtě, budou uhrazeny z peněžitě záruky.

V případě, že jsou splněny všechny podmínky peněžitě záruky, je tato záruka zrušena a vrácena buď obviněnému, nebo osobě, jež za obviněného peněžitou záruku složila.

11. VAZBA V ŘÍZENÍ PROTI MLADISTVÝM

11.1. Vazba v řízení proti mladistvým obecně

Do 31.12.2003 bylo řízení proti mladistvým předmětem úpravy v §§ 291 – 301 tr. řádu. Dne 1.1.2004 nabyl účinnosti zákon č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže). Tento zákon je ve vztahu speciality k trestnímu řádu, jak stanoví také § 291 tr. řádu, jež říká, že *řízení v trestních věcech mladistvých upravuje zvláštní zákon. Pokud zvláštní zákon nestanoví jinak, postupuje se podle tohoto zákona.* Trestní řád je tedy ve vztahu subsidiarity k zákonu o soudnictví ve věcech mládeže.

V trestních věcech rozhoduje soud pro mládež, dozorovým státním zástupcem je specializovaný státní zástupce na kriminalitu mládeže.

Vazební řízení upravuje ustanovení §§ 46 – 51 ZSM, která nám stanoví odlišnosti od obecné úpravy vazebního řízení.

Vazba je mimořádným zajišťovacím prostředkem a dá se použít pouze za předpokladu, že nelze účelu vazby dosáhnout jinak. Vzetí do vazby i výkon vazby má zpravidla na mladistvého nepříznivý vliv. Jedná se o osoby psychicky nevyzrálé, jejich tělesný ani duševní vývoj není ještě dokončen. „Negativní vlivy vazby působí proto u mladistvých zpravidla ještě mnohem výrazněji a zanechávají hlubší a trvalejší následky.“¹⁸

„Výzkumy i zkušenosti z praxe dokonce považují samotný pobyt mladistvého ve vězeňském ústavu za kriminogenní faktor.“¹⁹

Každou věc je nutno řešit individuálně se zřetelem na okolnosti spáchaného provinění, osobnost mladistvého a zájmy jejich blízkého sociálního okolí.

¹⁸ Mandák, V., *Zajištění osoby obviněného v československém trestním řízení*, Praha, Orbis, 1975, str. 201.

¹⁹ Chromý, J., *Vazba u mladistvých (nejen) ve světle nové právní úpravy*, Časopis pro právní vědu a praxi, 2003, ročník XI, č. 4, str. 338.

11.2. Vyrozumění o vzetí mladistvého do vazby

O vzetí mladistvého do vazby je třeba dle ustanovení § 46 odst. 2 ZSM bez zbytečného odkladu vyrozumět zákonného zástupce mladistvého, jeho zaměstnavatele, příslušné středisko Probační a mediační služby a příslušný orgán sociálně-právní ochrany dětí. V případě, že byla v minulosti uložena ochranná výchova, vyrozumívá se také o vazbě výchovné zařízení, ve kterém mladistvý obviněný vykonává tuto ochrannou výchovu.

Na základě argumentu per analogiam bych pod pojem zaměstnavatele zahrnuje také školské zařízení, v němž se obviněný mladistvý učí či studuje.

Vyrozumění provádí orgán, jenž vzal mladistvého do vazby.

11.3. Rozhodování o vazbě mladistvého

O vzetí mladistvého rozhoduje soud pro mládež podle obecných ustanovení tr. řádu. Musí být splněny materiální předpoklady vazby včetně vazebních důvodů. Omezení svobody mladistvého by s ohledem na jeho vývoj mělo být co možná nejkratší. Ustanovení zákona je však nezkracuje oproti obecným ustanovením, ale výslovně „zdůrazňuje, že jakmile bude zajištěno takové náhradní zajišťovací opatření, musí být mladistvý propuštěn ze zadržení a převeden pod příslušné náhradní zajišťovací opatření.“²⁰ Účelu vazby lze dosáhnout jinak procesními prostředky nahrazujícími vazbu (zárukou zájmového sdružení občanů či jednotlivé důvěryhodné osoby, písemným slibem mladistvého, dohledem probačního

²⁰ Šámal, P., Válková, H., Sotolář, A., Hrušáková, M. *Zákon o soudnictví ve věcech mládeže. Komentář*, 2. vydání. Praha, C. H. Beck, 2007, str. 505.

úředníka, přijetím peněžitě záruky, umístěním v péči důvěryhodné osoby) nebo neprocesními prostředky nahrazujícími vazbu (umístěním ve výchovném zařízení, použitím tzv. včasné pomoci probačního úředníka). „Jednotlivé uvedené procesní i neprocesní prostředky nahrazující vazbu u mladistvého lze navzájem, anebo i s jinými vhodnými opatřeními kombinovat.“²¹

Mladistvý musí být ve vazbě umístěn odděleně od dospělých obviněných.

11.4. Trvání vazby

Trvání vazby upravuje ustanovení § 47 ZSM, které tím souvisí s ustanovením § 71 odst. 1, 2 tr. řádu o trvání vazby.

Délka koluzní vazby je určena dle § 71 odst. 2 tr. řádu, který nám říká, že vazba z důvodu dle § 67 písm. b) může trvat nejdéle tři měsíce. Pokud není mladistvý obviněný ve vazbě i z jiného důvodu, musí být propuštěn nejpozději den následující po uplynutí tří měsíců.

Je zde však odlišná úprava trvání vazby z jiných než koluzních důvodů a to tak, že nesmí trvat déle než dva měsíce a v případě zvlášť závažného provinění nesmí trvat déle než šest měsíců. Po uplynutí této doby může být vazba prodloužena pouze jednou v přípravném řízení a jednou v řízení před soudem pro mládež. Max. doba vazby je tedy při provinění šest měsíců a při zvlášť závažném provinění osmnáct měsíců. Toto ustanovení jsme řešili se státními zástupci s ohledem na konkrétní případ, kdy byl vzat do vazby mladistvý obviněný pro zvlášť závažné provinění a jelikož se nejedná o tak běžnou situaci, zajímalo nás, po jaké době budeme žádat o prodloužení vazby. Příliš se nám nezamlouvalo, že u dospělých obviněných se vazba obligatorně prodlužuje po třech měsících ve všech případech a u mladistvého obviněného, ke kterému by mělo být

²¹ Šámal, P, *K rozhodování o vazbě a k trvání vazby mladistvého podle zákona o soudnictví ve věcech mládeže*, Trestněprávní revue, 2004, 3. ročník, č. 2, str. 34.

celé řízení šetrnější, toto vyžaduje až po šesti měsících. Nebylo možno se shodnout na názoru, proto jsem vyhledala judikaturu Nejvyššího soudu (např. 8 Tvo 1/2008, 8 Tvo 45/2004) a Ústavního soudu (např. II ÚS 321/04), v níž jsem vyhledala, že se při zvlášť závažném provinění skutečně žádá o prodloužení vazby po šesti měsících.

O prodloužení vazby rozhoduje v přípravném řízení soudce okresního soudu pro mládež na návrh státního zástupce okresního státního zastupitelství specializovaný na věci mládeže, který je povinen doručit tomuto soudu nejpozději 15 dnů před skončením lhůty. Tato lhůta musí být dodržena i v případě, že v kratší než 15 dnů před skončením vazební lhůty podá obžalobu. V případě, že není lhůta dodržena, musí být mladistvý obviněný nejpozději den po uplynutí lhůty, propuštěn na svobodu.

K prodloužení vazby mladistvého musí být splněny další podmínky, a to, že nebylo možno pro obtížnost věci nebo z jiných závažných důvodů trestní stíhání v době trvání vazby skončit a propuštěním mladistvého na svobodu hrozí, že bude zmařeno nebo podstatně ztíženo dosažení účelu trestního stíhání.

V případě, že se rozhoduje o prodloužení vazby v řízení před soudem, platí zde ustanovení § 47 odst. 3 ZSM, podle něhož *o prodloužení vazby rozhoduje soudce soudu pro mládež nadřízeného soudu pro mládež, který je příslušný věc projednat nebo který věc již projednal. Návrh na prodloužení lhůty musí být doručen předsedou senátu nadřízenému soudu pro mládež nejpozději 15 dnů před skončením lhůty.* V případě, že tato lhůta není dodržena, musí být mladistvý obviněný propuštěn na svobodu nejpozději den následující po uplynutí vazební lhůty.

Lhůta může být prodloužena o další dva, resp. šest měsíců. Vazba však může být prodloužena i na dobu kratší, např. jeden týden, jeden měsíc, pět měsíců apod. V usnesení o prodloužení vazby musí být tato lhůta přesně stanovena, a to buď určitým časovým úsekem (např. 1 týden, 1 měsíc), nebo konkrétním datem, do kterého bude vazba trvat

(např. do 31.7.2010). V žádném případě však nesmí být překročeny max. zákonem stanovené lhůty.

Lhůty se počítají od doby, kdy došlo k zatčení nebo zadržení mladistvého či jinému omezení jeho osobní svobody.

V případě, že je mladistvý obviněný propuštěn z vazby, může být nařízen dohled probačního úředníka až do skončení trestního stíhání, jenž je stanoven zpravidla v usnesení o propuštění mladistvého z vazby.

Z usnesení Vrchního soudu v Olomouci, 4 Tmo 30/2005 vyplývá, že opětovné vzetí mladistvého do vazby, z níž byl propuštěn na svobodu po uplynutí dvou, resp. šesti měsíců, není možné.

11.5. Přezkoumávání důvodů vazby

Způsob přezkoumávání důvodů vazby upravuje ustanovení § 48 ZSM, dle něhož jsou všechny orgány činné podle ZSM *povinny zkoumat v každém období trestního stíhání, zda důvody vazby nebo zda se nezměnily*. V případě, že by pominuly důvody vazby, musí být mladistvý obviněný ihned propuštěn na svobodu. V každém období trestního stíhání musí tyto orgány také zkoumat, zda v případě, že trvá důvod vazby, pro nějž byl obviněný do vazby vzat, nelze vazbu nahradit jiným opatřením. V případě, že by bylo zajištěno náhradní opatření, musí být obviněný mladistvý opět ihned propuštěn na svobodu. Příslušné orgány spolupracují s Probační a mediační službou a s příslušným orgánem sociálně-právní ochrany dětí.

Z ustanovení § 48 ZSM vyplývají dvě různá rozhodnutí o vazbě ve formě usnesení, jedním z nich je usnesení o propuštění z vazby z úřední povinnosti a to i při nahrazení vazby jiným opatřením a druhým je usnesení o změně vazebních důvodů. „O propuštění z vazby na žádost

mladistvého se rozhoduje podle § 72 odst. 3 tr. řádu.²² Obě tato usnesení jsou rozhodnutími o vazbě, tedy je proti nim přípustná stížnost.

11.6. Nahrazení vazby jiným opatřením

Vazbu mladistvého lze nahradit zárukou, dohledem, slibem nebo jeho umístěním v péči důvěryhodné osoby. Dále je možné nahradit vazbu peněžitou zárukou.

Těmito opatřeními však není možné nahradit vazbu z důvodu dle ustanovení § 67 písm. b) tr. řádu.

Záruku za další chování mladistvého může nabízet zájmové sdružení občanů nebo důvěryhodná osoba schopná příznivě ovlivňovat mladistvého. Slib musí být písemný a musí jej dát přímo mladistvý obviněný. Dohled vykonává probační úředník. Peněžitou záruku může složit mladistvý, ovšem v praxi ji za něj zpravidla skládá jiná osoba, převážně zákonný zástupce, ovšem se souhlasem mladistvého obviněného.

Náhradu vazby mladistvého umístěním v péči důvěryhodné osoby upravuje § 50 ZSM. Taková osoba musí být ochotná a schopná se ujmout péče o něho a dohledu nad ním. Dále se musí zavázat, že bude o mladistvého pečovat a převezme odpovědnost za jeho dostavování se k orgánu činnému dle ZSM a splní i další podmínky, které určí soud pro mládež. Mladistvý musí s touto náhradou vazby souhlasit a písemně se zavázat, že se bude podle dohodnutých podmínek chovat a splní podmínky stanovené soudem pro mládež.

V případě, že důvěryhodná osoba či mladistvý obviněný nesplní své závazky, rozhodne orgán rozhodující o vazbě na návrh mladistvého, důvěryhodné osoby, v jejíž péči se mladistvý nalézá, nebo i bez návrhu, že důvěryhodnou osobu i mladistvého zprostí závazků a současně určí jinou důvěryhodnou osobu za stejných podmínek nebo přijme jiné

²² Šámal, P., Válková, H., Sotolář, A., Hrušáková, M. *Zákon o soudnictví ve věcech mládeže. Komentář*, 2. vydání. Praha, C. H. Beck, 2007, str. 537.

opatření nahrazující vazbu, popř. rozhodne o vazbě nebo vydá příkaz k zatčení mladistvého.

12. VAZBA V TRESTNÍM ŘÍZENÍ PO PRAVOMOCNÉM SKONČENÍ TRESTNÍHO STÍHÁNÍ

12.1. Obecně

Pod vazbu v trestním řízení po pravomocném skončení trestního stíhání můžeme zahrnout vykonávací řízení, řízení o mimořádných opravných prostředcích a vazbu vyhošťovací.

Celé vazební řízení musí být prováděno v souladu se zásadami, jež jsou určeny našim právním řádem, příp. mezinárodními smlouvami. V tomto typu řízení se užíje převážně princip zdrženlivosti a přiměřenosti. Vazba se v každém případě musí užívat pouze v případě, kdy již nelze účelu vazby docílit jinak, jedná se o jakýsi krajní případ.

12.2. Vazba v řízení o mimořádných opravných prostředcích

V trestním řádu jsou upraveny dvě vazby v rámci řízení o opravných prostředcích. Jedním z nich je vazba v řízení o návrhu na povolení obnovy řízení a druhým vazba v řízení o dovolání.

12.2.1. Řízení o povolení obnovy

Vzetí do vazby v rámci řízení o povolení obnovy upravuje ustanovení § 282 odst. 2 tr. řádu, který stanoví, že *zajistit osobu obviněného vydáním příkazu k zatčení a vzetím do vazby lze před povolením obnovy jen tehdy, navrhne-li to státní zástupce podávaje návrh na obnovu v neprospěch obviněného a považuje-li to soud za nezbytné vzhledem*

k povaze skutečností a důkaz, jež nově vyšly najevo, závažnosti trestného činu a naléhavosti vazebních důvodů.

Pokud se jedná o zvláště naléhavý případ, lze k zajištění důkazního materiálu na podkladě usnesení senátu použít i prostředků uvedených v hlavě čtvrté trestního řádu.

V řízení o povolení obnovy se bude opětovně jednat o vině a trestu pro obviněného. Je důležité zajistit dostatek důkazů jako při prvním zahájení trestního stíhání. Obdobně se musí orgány činné v trestním řízení chovat při posuzování vzetí obviněného do vazby. Principy vazebního řízení musí být dodrženy.

Musí zde být některý z důvodů vazby podle ustanovení § 67 písm. a), b), c) tr. řádu nebo některý ze zpřísněných důvodů vazby. V tomto případě musí být také splněny všechny ostatní materiální předpoklady vazby, žádný z nich nesmí být opomenut. Dle mého názoru zde nejvíc hrozí vazba útěková dle ustanovení § 67 písm. a) tr. řádu, jelikož ovlivňování svědků po nějaké době je určitě možné, ale nepříliš pravděpodobné a důvody dle předstižné vazby jsou podle mě téměř vyloučeny.

12.2.2. Řízení o dovolání

O dovolání vždy rozhoduje Nejvyšší soud. *Zajistit osobu obviněného vydáním příkazu k zatčení a vzetím do vazby, lze však jen tehdy, navrhne-li to nejvyšší státní zástupce v dovolání podaném v neprospěch a považuje-li to Nejvyšší soud za nezbytné vzhledem k závažnosti trestného činu a naléhavosti vazebních důvodů, jak stanoví § 265o odst. 2 tr. řádu.*

I v tomto řízení musí být splněny materiální předpoklady vazby, tedy musí existovat důvod vazby podle § 67 písm. a), b), c) tr. řádu či zpřísněný důvod vazby, dále musí orgán činný v trestním řízení dojít

k závěru, že se skutek stal, má znaky trestného činu a je odůvodněné podezření, že čin spáchal obviněný.

12.2.3. Společná ustanovení

„Pro to, aby mohla být v předchozích případech na obviněného uvalena vazba, musí být kromě materiálních předpokladů splněna i zvláštní naléhavost případu a soud musí vzetí obviněného do vazby považovat za nezbytné vzhledem k povaze skutečností a důkazů, které nově vyšly najevo, k závažnosti trestného činu a naléhavosti vazebních důvodů.“²³

Obava z pobytu na svobodě musí být zvlášť závažná, musí zde být splněno to, že účelu vazba nelze dosáhnout jiným způsobem a v případě, že by obviněný nebyl vzat do vazby, by došlo k naprostému zmaření trestního stíhání. Může se tak stát u dodatečně nalezeného svědka.

Ve věci se musí zkoumat souvislost mezi konkrétními novými skutečnostmi či důkazy s vazebními důvody.

Ustanovení § 282 odst. 2 věty druhé tr. řádu a ustanovení § 265o odst. 2 věty čtvrté tr. řádu stanoví formální předpoklady pro vzetí obviněného do vazby, a to:

- podání návrhu státního zástupce na povolení obnovy výlučně v neprospěch nebo dovolání nejvyššího státního zástupce podaného rovněž výlučně v neprospěch obviněného a
- návrh státního zástupce (nejvyššího státního zástupce) učiněný v tomto návrhu na povolení obnovy nebo v podaném dovolání na vzetí obviněného do vazby.

Mezi překážky vzetí obviněného do vazby v řízení o povolení obnovy, vyplývající z ustanovení § 283 písm. b) a c) tr. řádu, § 279 tr. řádu patří:

²³ Růžička, M., Zezulová, J. *Zadržení a vazba v českém trestním procesu*, 1. vydání, Praha, C. H. Beck, 2004.

- návrh státního zástupce, i když je označen jako návrh podaný v neprospěch obviněného, směřuje proti rozhodnutí nebo výroku stran, kde je obnova přípustná,
- obnova je nepřipustná podle § 279 tr. řádu z důvodu, že trestnost činu zanikla, že uplynula lhůta v délce jedné poloviny promlčecí doby trestného činu, o kterém se vedlo trestní stíhání nebo že se na čin vztahuje rozhodnutí prezidenta republiky, kterým nařídil, aby se v trestním stíhání nepokračovalo nebo že obviněný zemřel.

Překážky pro vzetí obviněného do vazby v řízení o dovolání vyplývají z ustanovení § 265i odst. 1:

- dovolání je nepřipustné,
- dovolání bylo podáno opožděně nebo nejvyšší státní zástupce dovolání podal, když ho předtím vzal výslovně zpět,
- dovolání nemá obsahové náležitosti,
- dovolání je zjevně neopodstatněné,
- u dovolání je zcela zřejmé, že projednání dovolání by nemohlo zásadně ovlivnit postavení obviněného a otázka, která má být z podnětu dovolání řešena, není po právní stránce zásadního významu.

12.3. Vazba vyhošťovací

„Vyhošťovací vazba představuje zvláštní druh vazby, který se vztahuje ke stadiu vykonávacího řízení. Může se uplatnit jen při výkonu trestu vyhoštění.“²⁴

Podle ustanovení § 350c odst. 1 tr. řádu hrozí-li obava, že se odsouzený bude skrývat nebo jinak mařit výkon trestu vyhoštění, může

²⁴ Růžička, M., Zezulová, J. *Zadržení a vazba v českém trestním procesu*, 1. vydání, Praha, C. H. Beck, 2004, str. 580.

předseda senátu rozhodnout o vzetí odsouzeného do vyhošťovací vazby. Tato vazba se dá nahradit některým z opatření nahrazujících vazbu, a to zárukou, slibem nebo peněžitou zárukou.

Nevyplývá-li z předchozího odstavce jinak, na řízení o vyhošťovací vazbě a její nahrazení zárukami se užití ustanovení hlavy čtvrté oddílu prvního trestního řádu.

Vyhošťovací vazba je subsidiárním opatřením, použije se teprve v případě, že ji není možné jiným opatřením nahradit. Ani v tomto případě není vazba trestem. V okamžiku, kdy je zajištěn výkon trestu vyhoštění, pominou také důvody vazby.

O vzetí odsouzeného do vyhošťovací vazby rozhoduje předseda senátu příslušného soudu k výkonu trestu vyhoštění. Stejně jako ke všem rozhodnutím o vazbě, je i proti tomuto usnesení přípustná stížnost.

12.4. Vazba v ostatních případech ve vykonávacím řízení

a) Odsouzenému byl uložen nepodmíněný trest odnětí svobody

Dle ustanovení § 321 odst. 1 věty druhé tr. řádu, stal-li se výrok o uložení trestu odnětí svobody vykonatelným rozhodnutím odvolacího soudu, může výkon tohoto trestu nařídít u obviněného, který je ve vazbě, předseda senátu odvolacího soudu hned při vyhlášení rozhodnutí. Je-li odsouzený ve vazbě, je nutno výkon trestu nařídít po právní moci rozsudku co nejrychleji.

Dle ustanovení § 334 odst. 1 věty druhé tr. řádu končí vazba ke dni, kdy byl nařízen výkon trestu.

Nenastoupí-li odsouzený trest ve lhůtě, která mu byla poskytnuta (v případě, že se před rozhodnutím soudu nenacházel ve vazbě), nebo je-li obava, že uprchne, nařídí předseda senátu, aby byl do trestu dodán v souladu s ustanovením § 321 odst. 3 tr. řádu.

V případě, že odsouzený požádá o poskytnutí nebo prodloužení lhůty dle § 321 odst. 2 tr. řádu a nejsou důvody k obavě, že uprchne, a tuto lhůtu dodrží, není důvod k vydání příkazu k dodání do trestu.

O vydání příkazu k dodání odsouzeného do výkonu trestu rozhoduje zásadně předseda senátu soudu prvního stupně, který ve věci rozhodoval.

- b) U odsouzeného se rozhoduje o tom, zda se ve zkušební době podmíněného odsouzení osvědčil

Prakticky jediným důvodem vazby je zde vazba útěková, nelze použít vazbu koluzní ani vazbu předstižnou.

O tom, zda se podmíněně odsouzený osvědčil nebo zda se nařídí výkon podmíněně odloženého trestu, rozhodne soud ve veřejném zasedání.

- c) U podmíněně propuštěného odsouzeného se rozhoduje o tom, zda se osvědčil, nebo se nařídí výkon zbytku trestu či se rozhodne o ponechání podmíněného propuštění v platnosti

Jedná se o obdobné podmínky vzetí odsouzeného do vazby jako v předchozím případě.

- d) U odsouzeného, kterému byl uložen trest obecně prospěšných prací, se rozhoduje o přeměně tohoto trestu v trest odnětí svobody

Rozhodování o této přeměně je upraveno v ustanovení § 340b tr. řádu. Institut vazby zde dle mého názoru nebude využit, popř. v naprosto výjimečných případech, jelikož zde hrozí velmi nízký trest odnětí svobody.

- e) U odsouzeného, kterému má být nařízen výkon náhradního trestu odnětí svobody za uložený peněžitý trest

Platí zde obdobný názor jako u předchozího případu.

- f) U odsouzeného, jemuž byla podmíněně uložena milost

Podmíněné udělení milosti upravuje ustanovení § 369 tr. řádu, z něhož vyplývá, že v případě, že byl trest nebo jeho zbytek při udělení milosti prominut jen za stanovení podmínek, sleduje soud, který rozhodoval ve věci v prvním stupni plnění těchto podmínek i převýchovu odsouzeného. V případě, že vyjde najevo, že odsouzený podmínky pro udělení milosti nedodrží, provede soud potřebná šetření a výsledek sdělí Ministerstvu spravedlnosti.

13. VAZBA PŘI USKUTEČŇOVÁNÍ PRÁVNÍHO STYKU S CIZINOU

13.1. Obecný výklad

Právní styk s cizinou je upraven v hlavě dvacáté páté tr. řádu. Podle ustanovení této části se postupuje tehdy, pokud mezinárodní smlouva, jíž je Česká republika vázána, nestanoví jinak.

Mezi nejvýznamnější mezinárodní smlouvy, jimiž je Česká republika vázána jsou smlouvy o právní pomoci v širším smyslu, přijaté v rámci Rady Evropy, jedná se o Evropskou úmluvu o vydávání s dvěma dodatkovými protokoly, Evropskou úmluvu o vzájemné pomoci ve věcech trestních a její dva dodatkové protokoly, Evropskou úmluvu o předávání trestního stíhání, Úmluvu o předávání odsouzených osob a její dodatkový protokol a Úmluva o vzájemné pomoci v trestních věcech mezi státy Evropské unie.²⁵

Právní úprava zná tyto formy:

- vydávání podle oddílu druhého,
- předávací řízení na základě evropského zatýkacího rozkazu dle oddílu třetího,
- průvod přes území ČR pro účely řízení v cizině dle oddílu čtvrtého,
- dožádání neboli právní pomoc dle oddílu pátého,
- převzetí a předání trestních věci podle oddílu šestého,
- výkon rozhodnutí ve vztahu k cizině dle oddílu sedmého (obsahuje také proces uznávání cizozemských rozhodnutí)

Právní styk s cizinou funguje na principu vzájemnosti (reciprocity), což znamená, že v případě, kdy není mezi Českou republikou a dožadujícím státem uzavřena mezinárodní smlouva, vyhoví žádosti dožadujícího orgánu orgány činné v trestním řízení České republiky, pokud

²⁵ Jelínek, J. a kol., *Trestní právo procesní*, 5. aktualizované vydání, Praha, nakladatelství Linde, 2007.

dožadující stát poskytne záruku, že vyhoví obdobné žádosti orgánu České republiky. Dožádání nemůže být vyhověno v případě, že by tím byla porušena Ústava České republiky nebo jiného ustanovení právního řádu.

V přípravném řízení poskytuje vzájemnost Nejvyšší státní zastupitelství, jinak Ministerstvo spravedlnosti.

V ustanovení § 378a tr. řádu je upraven Schengenský informační systém, jež se dotýká spolupráce členských států Evropské unie v oblasti justice, jedná se o tzv. justiční spolupráci.

Národní člen České republiky v Evropské jednotce pro soudní spolupráci (národní člen v Eurojustu“) a jeho asistent mají prostřednictvím Eurojustu přístup k záznamům pořízeným v tomto systému o osobách hledaných za účelem zatčení a předání na základě evropského zatýkacího rozkazu nebo vydání, o pohřešovaných osobách, o osobách, po jejichž pobytu se pátrá pro účely doručování písemností v trestním řízení a o věcech a majetkových hodnotách a důkazních prostředcích hledaných za účelem jejich zajištění, propadnutí nebo zabrání.

V rámci právního styku s cizinou může dojít k některým situacím, kdy může být uvalena vazba. Vazba může být předběžná, vyžadovací, vydávací, předávací, vazba při průvozu přes území České republiky za účelem předání, vazba související s výkonem rozhodnutí a uznání cizozemského rozhodnutí.

13.2. Předběžná vazba

Předběžná vazba je upravena při vydávání do ciziny v ustanovení § 396 tr. řádu a dále u evropského zatýkacího rozkazu v ustanovení § 410 tr. řádu.

Předběžná vazba je přípustná tehdy, kdy je důvodná obava z toho, že osoba, o jejíž vydání jde, by mohla uprchnout. Ve věci rozhoduje předseda senátu krajského soudu, v jehož obvodu má tato osoba pobyt

nebo byla zadržena. Předseda senátu rozhoduje buď na návrh státního zástupce provádějícího předběžné šetření a po podání návrhu na rozhodnutí o přípustnosti vydání i bez návrhu. Proti tomuto rozhodnutí je přípustná stížnost.

V rámci předběžné vazby je možné propustit osobu z vazby a nahradit tuto vazbu zárukou, dohledem, slibem nebo peněžitou rukou.

Osoba, o jejíž vydání jde, musí být propuštěna ihned z předběžné vazby, jestliže předběžné šetření bylo zahájeno bez žádosti cizího státu o vydání a tato žádost nebyla České republice doručena ani do 40 dnů ode dne vzetí do předběžné vazby. Právo na nové vzetí do předběžné vazby tím není dotčeno.

V předběžné vazbě se osoba, o jejíž vydání jde, nachází do rozhodnutí o povolení vydání. V okamžiku povolení vydání přemění předseda senátu tuto vazbu na vazbu vydávací.

V případě, že je rozhodnuto o tom, že vydání není přípustné, musí být osoba, o jejíž vydání jde, ihned propuštěna z předběžné vazby. Proti tomuto rozhodnutí je přípustná stížnost.

Předběžná vazba se užíje také u zjednodušeného vydání, kdy osoba, o jejíž vydání jde, před předsedou senátu za přítomnosti obhájce prohlásí, že souhlasí se svým vydáním do cizího státu.

Předběžná vazba je obdobně upravena v rámci evropského zatýkacího rozkazu. Dále je užívána předávací vazba tehdy, kdy rozhodne příslušný soud o tom, že vyžádaná osoba evropským zatýkacím rozkazem bude předána. Vazebními důvody dle ustanovení § 67 tr. řádu není vázán. Když je rozhodnuto o tom, že vyžádaná osoba předána bude, rozhodne soud také o přeměně předběžné vazby na vazbu předávací.

Ministerstvo spravedlnosti může na žádost předsedy senátu nebo soudce soudu příslušného pro vydání mezinárodního zatýkacího rozkazu požádat orgány cizího státu o uvalení předběžné vazby na obviněného. Stane se tak v případě, kdy Ministerstvo spravedlnosti vyžádá obviněného z cizího státu a soud na něj poté vydá mezinárodní zatýkací rozkaz. Pro

uvalení předběžné vazby na obviněného je potřebná neodkladnost tohoto úkonu.

13.3. Vyžadovací vazba

Základní podmínkou pro vyžádání pachatele z ciziny je zatýkácí rozkaz. Osoba, o jejíž vydání se žádá, musí mít vždy ostavení obviněného. Mezinárodní zatýkácí rozkaz vydá v přípravném řízení soud jen na návrh státního zástupce, v řízení před soudem i bez návrhu.

Vyžadovací vazba je upravena v rámci oddílu druhého při vyžádání z ciziny. V případě, že nesnese věc odkladu, může Ministerstvo spravedlnosti na žádost příslušného soudce požádat orgány cizího státu o uvalení předběžné vazby na obviněného. V přípravném řízení tak učiní soud na návrh státního zástupce.

Poté, co cizí stát vydá obviněného Policii České republiky, musí soud, jemuž byla tato osoba bezodkladně předána, tohoto obviněného do 24 hodin vyslechnout a rozhodnout o vazbě (vyžadovací). Na řízení o vazbě se použijí obecná ustanovení trestního řádu.

Doba strávená převozem obviněného do České republiky se nezapočítává do lhůt stanovených v § 71 tr. řádu, započte se však do výkonu trestu.

13.4. Vydávací (extradiční) vazba

Cílem vydání je odevzdání osoby státem, na jehož území se nachází, tedy státem o vydání osoby dožádaným. Může být vyžádána osoba obviněného či odsouzeného.

Základní zásadou pro vydání je zásada recipacity, o níž jsem se zmínila výše. Dále se zde užije zásada nepřípustnosti vydání vlastního

občana cizímu státu, zásada oboustranné soudní trestnosti činu, pro který se žádá jeho vydání, zásada speciality, zásada nepřípustnosti vydání pro rozpor s mezinárodními závazky ČR a zásada odmítnutí vydání vyplývající ze suverenity státu.

Po žádosti o vydání osoby provede státní zástupce krajského státního zastupitelství předběžné šetření. Přijímat žádosti o vydání je oprávněné Ministerstvo spravedlnosti nebo Nejvyšší státní zastupitelství.

Státní zástupce vyslechne osobu, o jejíž vydání se jedná. Po provedení předběžného šetření vyrozumí státní zástupce Ministerstvo spravedlnosti i obhájce. Státní zástupce může ukončit šetření podáním návrhu na rozhodnutí o přípustnosti vydání či v případě zjednodušeného vydání návrhu na vzetí osoby, o jejíž vydání se žádá, do vydávací vazby. V případě, že se tato osoba nachází v předběžné vazbě, podá návrh na přeměnu předběžné vazby na vazbu vydávací. Dále může podat návrh na odložení vydání.

Vydání do cizího státu povoluje ministr spravedlnosti. V případě, že ministr spravedlnosti nepovolí vydání osoby, musí být tato osoba z vazby ihned propuštěna. Doba, po kterou byla dočasně předaná osoba ve vazbě v cizím státě, se započítává do doby výkonu trestu vykonávaného v České republice jen v rozsahu, ve kterém nebyla započítána do výkonu trestu uloženého na území dožadujícího státu.

Po rozhodnutí ministra spravedlnosti o povolení vydání a při zjednodušeném vydání na základě návrhu státního zástupce nebo i bez takového návrhu rozhodne předseda senátu o vzetí této osoby do vydávací vazby či přeměně předběžné vazby ve vazbu vydávací. Vazebními důvody podle § 67 tr. řádu není vázán.

Vydání osoby z vydávací vazby zařídí předseda senátu krajského soudu, který rozhodl o vydávací vazbě.

Vydávací vazba může trvat nejdéle tři měsíce, poté musí být osoba, o jejíž vydání jde, propuštěna na svobodu. Pokud však nemohlo být v této lhůtě vydání provedeno vzhledem k nepředvídatelným okolnostem, může předseda senátu, jenž rozhodoval o vydávací vazbě, před uplynutím této

lhůty rozhodnout na návrh Ministerstva spravedlnosti o jejím prodloužení až o tři měsíce. Celková délka tedy může činit šest měsíců. Vzetí osoby do vydávací vazby na základě nové žádosti cizího státu tím není dotčeno.

13.5. Předávací vazba

Předávací vazba se užije ve věcech evropského zatýkacího rozkazu, tedy ve věcech, kdy se osoba předává v rámci členských států Evropské unie.

Evropský zatýkací rozkaz se doručuje krajskému státnímu zastupitelství, v jehož obvodu má osoba, o jejíž předání jde, pobyt nebo byla zadržena. V případě, že je doručen jinému než příslušnému státnímu zastupitelství, musí být zatýkací rozkaz příslušnému zastupitelství předán.

Státní zástupce provádí předběžné šetření, musí osobu, o jejíž předání jde, vyslechnout a seznámit ji s obsahem evropského zatýkacího rozkazu.

O předání rozhoduje po skončení předběžného šetření na návrh státního zástupce ve veřejném zasedání příslušný krajský soud. Soud rozhoduje ve veřejném zasedání, kde osobu vyslechne.

V případě, že soud rozhodne o tom, že osoba předána nebude, rozhodne zároveň o jejím propuštění z vazby. V případě, že rozhodne o jejím předání, vezme vyžádanou osobu do předávací vazby. V případě, že se tato osoba již nachází v předběžné vazbě, přemění tuto vazbu na vazbu předávací.

Soud může zamítnout předání vyžádané osoby ze zákonem stanovených důvodů. Na rozdíl od vydání osoby zde může být předán i státní občan České republiky nebo osoba, jež má trvalý pobyt v České republice. U této osoby si však vymíní, že pro výkon trestu bude předána zpět do České republiky.

Proti rozhodnutí soudu je stížnost přípustná.

Soud musí rozhodnout o evropském zatýkacím rozkazu do 60 dnů od zadržení vyžádané osoby. Rozhodnutí oznámí příslušnému orgánu vyžadujícího státu, Policejnímu prezidiu České republiky a Ministerstvu spravedlnosti. V případě, že nelze v uvedené době rozhodnout, může se výjimečně rozhodnout ve lhůtě prodloužené o dalších 30 dní.

Zákon zná i zkrácené předávací řízení, kdy vyžádaná osoby vysloví, že se svým předáním vyžadujícího státu souhlasí. Postup soudu je poté obdobný.

Je možné i dočasné předání do členského státu, kdy se v rozhodnutí stanoví přiměřená lhůta, která nesmí být delší než tři měsíce, ve které musí být dočasně předaná osoba vrácena na území České republiky. Tato lhůta lze prodloužit po dohodě s příslušným orgánem dožadujícího státu.

V případě, že nejsou dodrženy lhůty pro předání, a to desetidenní lhůta (popř. prodloužení o deset dní), musí být vyžádaná osoba neodkladně propuštěna z vazby.

V případě, že se sejde k rozhodnutí evropský zatýkací rozkaz a žádost o vydání, rozhodne ministr spravedlnosti po zvážení všech okolností o tom, kterému institutu dá přednost.

V trestním řádu je upraven i postup pro dočasné předání i převzetí osoby do (z) ciziny za účelem provedení procesních úkonů.

V případě, že dočasně převzatá osoba podá ještě na území České republiky žádost o propuštění z vazby, předá soudce nebo v přípravném řízení státní zástupce tuto žádost příslušnému orgánu cizího státu.

Pokud příslušný orgán cizího státu rozhodne o propuštění dočasně převzaté osoby z vazby v době, kdy se ještě nachází na území České republiky, zajistí její propuštění v řízení před soudem předseda senátu a v přípravném řízení státní zástupce, a to do pěti pracovních dnů ode dne, kdy obdržel rozhodnutí o propuštění osoby z vazby.

13.6. Vazba při průvozu pro účely předání

O průvoz se žádá v případě, kdy přes území České republiky bude převážena vyžádaná osoba.

O průvozu rozhoduje Nejvyšší soud. Předpokládá se zpětný průvoz přes území České republiky po provedení úkonu v cizím státě, proto je toto povolení i povolením pro zpětný průvoz.

Povolení průvozu nemusí být v případě letecké přepravy, kdy není plánováno přistání na území České republiky. Pokud dojde k neplánovanému přistání a nebyla doručena žádost členského státu o povolení průvozu, může být dotčená osoby vzata do vazby na dobu 96 hodin. O vzetí osoby do vazby rozhoduje Nejvyšší soud na návrh státního zástupce Nejvyššího státního zastupitelství.

13.7. Vazba v řízení o uznání rozsudku cizozemského soudu

Vazba v řízení o uznání rozsudku cizozemského soudu je upravena v ustanovení § 454 tr. řádu, kdy může být před rozhodnutím o uznání cizozemského rozhodnutí vzata osoba odsouzená cizozemským rozhodnutím, o jehož uznání se jedná, do vazby, pokud se tato osoba na území České republiky nachází. Vazebními důvody podle ustanovení § 67 není soud při rozhodování vázán.

Odsouzeného převezmou orgány Vězeňské služby. Do 24 hodin od předání musí soudce příslušného krajského soudu rozhodnout o vzetí odsouzeného do vazby. Proti rozhodnutí je přípustná stížnost, která nemá odkladný účinek.

14. VÝKON VAZBY

Výkon vazby upravuje zvláštní zákon, a to zákon č. 293/1993 Sb., o výkonu vazby ve znění pozdějších předpisů. Tento zákon byl přijat dne 10.12.1993 a byl novelizován zákonem č. 208/2000 Sb., zákonem č. 258/2000 Sb., zákonem č. 3/2002 Sb., zákonem č. 218/2003 Sb., zákonem č. 52/2004 Sb., zákonem č. 539/2004 Sb., zákonem č. 7/2009 Sb., zákonem č. 41/2009 Sb.

„Zákon o výkonu vazby i Řád výkonu vazby (tedy vyhláška Ministerstva spravedlnosti z 21. dubna 1994) vycházejí z mezinárodních úmluv a dokumentů, které mají vztah k problematice ukládání vazby a jejího výkonu. Jde zde o Standardní minimální pravidla pro zacházení s vězni, která přijala Hospodářská a sociální rada OSN v roce 1958, o Rezoluci k vyšetřovací vazbě přijatou VII. kongresem OSN o prevenci zločinnosti a zacházení s pachateli v roce 1990 a o další významné dokumenty Rady Evropy, např. Doporučení Výboru ministrů členským státům Rady Evropy R (87) 3.“²⁶

14.1. Systematika zákona o výkonu vazby

Zákon č. 293/1993 Sb., o výkonu vazby, ve znění pozdějších předpisů, se rozkládá do devíti jednotlivých hlav, přičemž hlava I je nazvána Základní ustanovení, hlava II - Přijímání, umístování a propouštění obviněných, hlava III - Práva a povinnosti obviněných, hlava IV - Vyřizování kázeňských přestupků obviněných, hlava V - Výkon vazby na mladistvých, hlava VI - Výkon vazby na cizincích, hlava VII - Výkon vazby na matkách nezletilých dětí, hlava VIII - Dozor nad výkonem vazby, hlava IX - Přejídná a závěrečná ustanovení.

²⁶ Růžička, M., Zezulová, J. *Zadržení a vazba v českém trestním procesu*, 1. vydání, Praha, C. H. Beck, 2004, str. 696.

Dle ustanovení § 1 je účelem tohoto zákona *upravit podmínky výkonu vazby v trestním řízení, zejména stanovit práva a povinnosti osob ve vazbě, postavení příslušníků a občanských pracovníků Vězeňské služby České republiky a dalším osob při zajišťování výkonu vazby a upravit dozor nad tímto výkonem.*

Základní zásadou výkonu vazby je dle ustanovení § 2 zákona o výkonu vazby *presumpce nevinny, jelikož dokud není pravomocným odsuzujícím rozsudkem soudu vyslovena vina, nelze na toho, kdo byl vzat do vazby, hledět, jako by byl vinen. Během výkonu vazby smí být obviněný podroben jen těm omezením, která jsou nutná ke splnění účelu vazby z hlediska jejího důvodu a k zachování stanoveného vnitřního pořádku a bezpečnosti. Ve výkonu vazby nesmí být ponižována lidská důstojnost obviněného a nesmí být podrobován fyzickému ani psychickému nátlaku.* K obviněným je tedy třeba se chovat v souladu s jejich ústavně zaručenými právy. Jedním z předpokladů vzetí obviněného do vazby je, jak již bylo uvedeno výše, že dosud zjištěné skutečnosti nasvědčující tomu, že skutek, pro který bylo zahájeno trestní stíhání, byl spáchán, má všechny znaky trestného činu a jsou zřejmé důvody k podezření, že tento trestný čin spáchal obviněný. Je zde nutno poznamenat, že žádné vazební rozhodnutí není rozhodnutím v meritu věci, které by určovalo vinu a trest obviněného, proto se k osobě obviněného nemůžeme chovat jako k osobě pravomocně odsouzené pro trestný čin. Bohužel se mohou stát i případy, kdy se zjistí, že obviněný trestný čin, z něhož byl obviněn, nespáchal, a proto je třeba brát ohled i na tuto situaci.

Ostrahu obviněných a další úkoly vyplývající z výkonu vazby zajišťuje Vězeňská služba, jejíž postavení a úkoly jsou upraveny v zákoně České národní rady č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční strážní České republiky. Vězeňská služba je vůči obviněnému oprávněna použít pouze taková omezení a donucovací prostředky, které připouští zákon. Použití těchto omezení a donucovacích prostředků je Vězeňská služba povinna bez zbytečného odkladu oznámit pověřenému státnímu zástupci

krajského (městského) státního zastupitelství, jenž provádí dozor nad dodržováním právních předpisů při výkonu vazby. Při zajišťování výkonu práv obviněných spolupracuje Vězeňská služba s ostatními státními orgány, orgány územní samosprávy a s dalšími subjekty způsobem uvedeným ve zvláštních právních předpisech.

Ustanovení § 4 nám určuje, že se vazba vykonává ve vazební věznici nebo ve zvláštním oddělení věznice.

14.2. Přijímání, umístování a propouštění obviněných z vazby

Přijímání, umístování a propouštění obviněných z vazby je upraveno v hlavě II zákona o výkonu vazby, přijímání obviněných do vazby je taktéž upraveno v hlavě II řádu výkonu vazby, jejich propouštění je upraveno v hlavě III řádu výkonu vazby, kde je upraven i postup při úmrtí obviněného. *Do výkonu vazby lze přijmout obviněného jen na písemný příkaz soudu vydaný na základě rozhodnutí o vzetí do vazby. Toto rozhodnutí musí být k písemnému příkazu připojeno, jak nám stanoví § 5 zákona o výkonu vazby. V § 5 řádu výkonu vazby jsou stanoveny povinné náležitosti tohoto příkazu soudu. V případě, že tyto údaje příkaz k přijetí obviněného do vazby neobsahuje, věznice si je u příslušného soudu bez odkladu vyžádá.*

Při přijetí obviněného do věznice musí být ověřena totožnost obviněného, a to tak, aby byla s ohledem na všechny dostupné doklady vyloučena jeho záměna s jinou osobou. V případě, že u sebe obviněný žádný doklad nemá, požádá věznice policejní orgán, jež obviněného do věznice předvedl, aby neprodleně zjistil jeho totožnost a výsledek sdělil správě věznice. Při přijetí je u obviněného provedena osobní prohlídka a prohlídka věcí, jež má obviněný u sebe. Tato prohlídka může být dle ustanovení § 7 řádu výkonu vazby provedena *ještě v době přítomnosti*

policejního orgánu Policie ve věznici. V případě zjevných stop po zranění na těle obviněného se vyhotoví záznam a předvádějícímu orgánu Policie se umožní, aby se k němu vyjádřil a případně přiložil zprávu o lékařské prohlídce. Osobní prohlídku provádí jedině osoba stejného pohlaví.

Umístování obviněného do cel upravuje §§ 6 – 7 zákona o výkonu vazby a §§ 9 – 12 řádu výkonu vazby. Dle ustanovení § 6 zákona o výkonu vazby se *při umístování obviněných do cel dbá na to, aby byl dodržen účel vazby a aby nedocházelo k mravnímu nebo jinému ohrožení obviněných.* V případě, že o to obviněný požádá a umožňují-li to podmínky ve věznici, může být obviněný umístěn do samostatné cely. Taktéž může obviněný požádat v odůvodněných případech o umístění do jiné cely. O těchto žádostech rozhoduje buď ředitel věznice nebo jeho zástupce.

V zákoně jsou taxativně uvedena hlediska pro oddělené umístování obviněných, a to v § 7 zákona o výkonu vazby a § 9 řádu výkonu vazby. Mezi tato hlediska patří např. pohlaví obviněného, koluzní důvod vazby, infekční nebo duševní onemocnění, dalším hlediskem může být fakt, zda je obviněný kuřák či nekuřák či agresivita obviněného. Při tomto rozhodování musí být respektován pokyn soudu, popř. státního zástupce k oddělenému umístění obviněných. *Na celu se zesílených stavebně technickým zabezpečením se zpravidla umístí obviněný, který v posledních pěti letech uprchl z vazby nebo z výkonu trestu, a obviněný, proti němuž bylo zahájeno trestní stíhání pro trestný čin spáchaný během výkonu vazby, jak nám stanoví § 10 odst. 2 řádu výkonu vazby.*

Ustanovení § 8 zákona o výkonu vazby upravuje výkon vazby se zmírněným režimem. Do tohoto režimu lze umístit na návrh příslušné komise obviněného, který svým chováním dává záruku, že volným pohybem ve vymezeném prostoru oddělení a stykem s ostatními obviněnými nebude narušovat účel vazby a vnitřní řád. V tomto případě se tedy konkrétně jedná o ubytovací prostor se společným sociálním a kulturním zařízením, ve kterém se obvinění mohou v určeném čase volně pohybovat.

Ustanovení § 9 zákona o výkonu vazby určuje, jaké je základní vybavení cel. Jakýmsi dodatkem jsou ustanovení §§ 14 – 15 Řádu výkonu vazby, které konkretizují některé vybavení a určují další povinné vybavení, stejně tak jako ubytovací plochu pro jednoho obviněného či vzdálenost mezi lůžky obviněných. Do každé cely musí být zavedeno elektrické osvětlení a signalizační zařízení.

Propouštění obviněných je upraveno v § 10 zákona o výkonu vazby, ve kterém je stanoveno, při jakých písemných příkazech je věznice povinna neodkladně propustit obviněného z výkonu vazby. Náležitosti příkazů k propuštění definuje § 22 řádu výkonu vazby. Dále je v následujících ustanoveních stanoven postup při tomto propuštění, a to ověření totožnosti obviněného, vyrozumění orgánu činného v trestním řízení, vydání věcí obviněného, jež byly v úschově správy věznice. Při propuštění se také provede preventivní výstupní lékařská prohlídka.

Ustanovení §§ 25 – 26 Řádu výkonu vazby určují postup při úmrtí obviněného.

14.3. Práva a povinnosti obviněných

Práva a povinnosti obviněných upravuje hlava III zákona o výkonu vazby, jedná se o právo na stravu, právo na oblékání, právo na korespondenci, užívání telefonu, právo na návštěvy, právo na duchovní a sociální služby, právo na nákup potravin a věcí osobní potřeby, přijímání balíčků a peněz, právo na uspokojování kulturních potřeb, právo na péči o zdraví, právo na práci. V ustanovení § 21 jsou určeny povinnosti obviněných. Realizaci práv a povinností obviněných upravuje hlava IV řádu výkonu vazby. Nyní se budu zabývat jednotlivými právy a povinnostmi obviněných.

14.3.1. Právo na stravu

Právo obviněného na stranu upravuje § 11 zákona o výkonu vazby, a to tak, že věznice poskytuje obviněným pravidelnou stravu za podmínek a v hodnotách, které odpovídají udržení zdraví a přihlížejí k jejich zdravotnímu stavu a věku; přitom je věznice povinna přihlížet k požadavkům obviněných dotýkajících se kulturních a náboženských tradic. Pravidla pro stravování obviněných stanoví §§ 27 – 28 řádu výkonu vazby.

14.3.2. Oblékání obviněných

Vystrojování obviněných je upraveno v § 12 zákona o výkonu vazby, obviněný má právo na používání vlastního oděvu, prádla i obuvi, pouze však v případě, že tyto splňují podmínky hygienické a estetické nezávadnosti. Taktéž musí mít obviněný zajištěnu výměnu tohoto oblečení. V případě, že obviněný není schopen tyto podmínky zajistit, je *povinen používat vězeňský oděv, prádlo a obuv*. Jeho vlastní odět, prádlo a obuv se poté odevzdají do úschovy věznice. Pravidla pro vystrojování obviněných, např. četnost výměny prádla či možnost vyprání vlastního oblečení jsou upravena v §§ 29 – 31 řádu výkonu vazby.

14.3.3. Korespondence obviněných

Obviněný může přijímat a na svůj náklad odesílat písemná sdělení bez omezení, jak stanoví ustanovení § 13 zákona o výkonu vazby. Veškerá korespondence vyjma korespondence mezi obviněným a jeho obhájcem, mezi obviněným a státními orgány České republiky nebo diplomatickou misí anebo konzulárním úřadem cizího státu anebo mezi

obviněným a mezinárodní organizací, která je podle mezinárodní úmluvy, jíž je Česká republika vázána, příslušná k projednání podnětů týkajících se ochrany lidských práv, podléhá kontrole. V případě koluzní vazby provádí tuto kontrolu, jež spočívá v seznámení se s obsahem písemnosti, ve lhůtě 14 dnů od přijetí této písemnosti orgán, který vede řízení. V ostatních případech provádí kontrolu orgán Vězeňské služby, jež má povinnost zadržet tuto korespondenci a předat ji orgánům činným v trestním řízení v případě, že její obsah zakládá podezření z trestné činnosti či v případě, že by doručení korespondence mohl být mařen účel vazby. *Zadržená korespondence se založí do trestního spisu a nezávadná část jejího obsahu se oznámí adresátu.*

Dle ustanovení § 13 odst. 4 zákona o výkonu vazby *obviněnému, který neumí nebo nemůže číst nebo psát, Vězeňská služby zajistí, aby mu byly došlé dopisy přečteny, nebo mu poskytne pomoc při sepisování žádostí, podání a stížností státním orgánům a při dopisování s obhájcem.*

Konkrétní úpravu zajišťování práva obviněného na korespondenci obsahují § 39 a násl. řádu výkonu vazby.

14.3.4. Právo na užívání telefonu

Právo na užívání telefonu je upraveno v ustanovení § 13a zákona o výkonu vazby.

V případě, že u obviněného není dán koluzní důvod vazby, umožní se mu použití telefonu ke kontaktu s osobou blízkou, za určitých důvodů může být povoleno použití telefonu i ke kontaktu s jinou osobou. Náklady na telefon je povinen hradit obviněných.

V některých případech, jež negativně vymezuje ustanovení § 13a odst. 3 zákona o výkonu vazby, je Vězeňská služby oprávněna se seznamovat formou odposlechu s telefonáty a pořizovat jejich záznam.

Realizace tohoto práva obviněného je upravena v ustanovení § 43a řádu výkonu vazby.

14.3.5. Návštěvy obviněných

Návštěvy obviněných jsou upraveny v § 14 zákona o výkonu vazby a v §§ 44 – 47 řádu výkonu vazby.

Obviněný má právo na přijetí návštěvy v počtu nejvýše 4 osob jednou za 2 týdny v trvání devadesáti minut. V odůvodněných případech může ředitel věznice povolit přijetí návštěvy většího počtu osob nebo za dobu kratší než 2 týdny, příp. na dobu delší než devadesát minut.

V případě, kdy je u obviněného dán koluzní důvod vazby, určuje podmínky pro uskutečnění návštěvy jako termín návštěvy, okruh osob a přítomnost orgánu činného v trestním řízení v přípravném řízení státní zástupce, v řízení před soudem příslušný soudce. V praxi to vypadá tak, že obviněný zašle prostřednictvím věznice vyplněnou žádost o povolení návštěvy (tuto žádost přikládám ke své práci), zde je napsáno jméno a umístění obviněného, důvod vazby, dále jsou zde vyznačeny osoby, které si obviněný žádá na návštěvu, taktéž by měl být vyznačen poměr této osoby k osobě obviněného a jejich adresa. Poté je navržen vrchním dozorcem návštěv možný termín návštěvy a termín poslední uskutečněné návštěvy. Státní zástupce, popř. soudce označí osoby, kterým návštěvu povoluje, na samostatný řádek tyto osoby vypíše, žádost podepíše a opatří kulatým razítkem. Poté odstříhne vrchní část, kterou zašle návštěvě (zpravidla první v pořadí) a spodní část zašle zpět do příslušné věznice. Na spodní část může být také vyznačena osoba, jež se zúčastní návštěvy (což bývá některý zaměstnanec soudu, státního zastupitelství, popř. Policie ČR). Navržený termín je možno po dohodě s věznicí změnit.

U osob v předběžné, vydávací nebo předávací vazbě stanoví podmínky pro uskutečnění návštěvy v rámci předběžné vazby státní zástupce, v rámci vydávací nebo předávací vazby příslušný soudce.

Vstup do prostor věznice se návštěvníkům umožní po předložení platného občanského průkazu nebo pasu. Poté, co se návštěva prokáže tímto dokladem, je zkontrolována, zda nepronáší nějakou zbraň či předmět, který by mohl být za zbraň považován, dále následuje dopravení návštěvy do místnosti určené k návštěvám a poté je přiveden obviněný a návštěva za přítomnosti orgánů Vězeňské služby, příp. též orgánu činného v trestním řízení probíhá. Při návštěvě může obviněný přijmout balíček s povolenými potravinami a věcmi osobní potřeba do hmotnosti 5 kg, a to po kontrole Vězeňskou službou. Při návštěvě může být přímo předán vlastní oděv, prádlo a obuv za účelem jejich výměny a převzetím hygienických potřeb. Množství může být neomezené. Před návštěvou i po návštěvě může být u obviněného provedena z bezpečnostních důvodů osobní prohlídka.

Dle ustanovení § 14 odst. 7 je zaměstnanec Vězeňské služby oprávněn návštěvu přerušit nebo předčasně ukončit, jestliže obviněný nebo návštěvníci přes upozornění porušují vnitřní pořádek nebo ohrožují bezpečnost ve věznici; stejná oprávnění má, jde-li o návštěvu u obviněného, jež je v koluzní vazbě, orgán činný v trestním řízení, jestliže v průběhu návštěvy zjistí, že dochází nebo má dojít k maření objasňování skutečností závažných pro trestní stíhání.

Obviněný je oprávněn stýkat se se svým obhájcem neomezeně. K jejich styku slouží místnost k tomu určená. Obhájce musí být k obviněnému přiveden kdykoliv, včetně mimopracovní doby a dnů pracovního klidu. Žádná jiná omezení, jež byla stanovena výše, se těchto návštěv nedotýkají. Při návštěvě obhájce tedy např. nemůže být přítomna třetí osoba, jež by vyslechla rozhovor uskutečněný mezi obviněným a jeho obhájcem.

14.3.6. Duchovní a sociální služby

Obviněný má dle ustanovení § 15 zákona o výkonu vazby *právo na poskytování duchovních a sociálních služeb v rozsahu vyplývajících ze zvláštních předpisů. Poskytování těchto služeb ve věznici se nepovažuje za návštěvy ve smyslu § 14 zákona o výkonu vazby.*

Věznice je oprávněna odepřít možnost výkonu duchovní služby pouze v případě, že byly porušeny povinnosti vyplývající z právních předpisů pro výkon vazby nebo vnitřního řádu věznice.

K těmto službám nesmí být obviněný nucen.

14.3.7. Nákup potravin a věcí osobní potřeby, přijímání balíčků a peněz

Obviněný má dle ustanovení § 16 zákona o výkonu vazby *právo na nákup potravin a věcí osobní potřeby nejméně jednou týdně v zaručeném sortimentu, který stanoví vnitřní řád věznice. Nákup se uskutečňuje zpravidla formou bezhotovostní platby.*

Jednou za 3 měsíce je obviněný oprávněn přijmout balíček s potravinami a věcmi osobní potřeby do hmotnosti 5 kg, jak o něm bylo hovořeno výše. Balíčky obsahující oblečení zasílané za účelem jeho výměny, knihy, denní tisk, časopisy a hygienické potřeby může přebírat neomezeně.

Balíčky prochází kontrolou orgánem Vězeňské služby. V případě, že dochází k předání balíčku při návštěvě, tuto kontrolu provádí zpravidla vedoucí dozor návštěv. Obviněnému se nesmí předat věci, které by odporovaly účelu vazby, nebo které není dovoleno mít podle řádu výkonu vazby v cele, tedy zejména věci, kterými by mohl ohrozit život a zdraví vlastní nebo jiných osob. Nepředané věci se předají, příp. zašlou zpět odesilatelům, a to na náklady obviněného.

Balíčky nesmí obsahovat předměty uvedené v § 48 odst. 2 řádu výkonu vazby.

Obviněný může dle ustanovení § 16 odst. 4 přijímat bez omezení peníze, které mu byly do věznice poslány. Věznice je povinna zajistit jejich bezpečné uložení a umožnit obviněnému na jeho náklady s nimi disponovat.

14.3.8. Uspokojování kulturních potřeb

Právo na uspokojování kulturních potřeb je upraveno v § 17 zákona o výkonu vazby, podle něhož má *obviněný právo objednat si na svůj náklad knihy, denní tisk a časopisy, včetně zahraničních, pokud jsou distribuované v tuzemsku. Může si půjčovat a hrát společenské hry, z vězeňské knihovny si půjčovat beletrii a odborné publikace, včetně právních předpisů.*

Stejně tak může obviněný za určitých podmínek užívat vlastní přenosný radiopřijímač a televizor.

Obviněný u sebe smí mít neomezené množství psacích potřeb, korespondenci, pochopitelně také písemnosti týkající se řízení, které se jej týká, právní předpisy, digitální a jiné hry, náboženskou literaturu, fotografie a hodinky. Taktéž může požádat o úschovu některé z těchto věcí.

14.3.9. Péče o zdraví obviněných

Právo na péči o zdraví obviněného upravuje ustanovení § 18 zákona o výkonu vazby.

Obviněný má právo na nepřetržitý osmihodinový čas ke spánku. Taktéž má právo na vycházku v délce nejméně jedné hodiny denně ve vymezeném prostoru věznice.

Ve věznici (pro příklad zde použijí vazební věznici Praha Pankrác) je přítomen praktický lékař, zubní lékař i gynekolog, každý z nich má vymezené ordinační hodiny, gynekolog ordinuje jedenkrát týdně, zubní lékař dvakrát týdně, a to vždy dopoledne. Obviněný má nárok na zdravotní péči. V areálu pankrácké věznice je také vězeňská nemocnice, kde může být v akutních případech obviněný ošetřen. V případě, že obviněný potřebuje odborné vyšetření, které mu věznice nemůže zajistit, poskytne tuto péči ve zdravotnickém zařízení mimo věznici.

Zákon upravuje také náhradu škody v případě, že obviněný sobě či někomu jinému úmyslně způsobil ublížení na zdraví, zneužil zdravotní péče předstíráním poruchy zdraví, nebo se z vlastního rozhodnutí nepodrobil lékařskému zákroku, ke kterému dal předchozí souhlas nebo o který požádal.

V řádu výkonu vazby je upraveno také koupání obviněných, kde je určena četnost koupelí a podmínky, za kterých koupel probíhá.

14.3.10. Zaměstnávání obviněných

Obviněný může být na vlastní žádost po dobu trvání vazby pracovně zařazen v rámci pracovních možností věznice dle ustanovení § 19 zákona o výkonu vazby.

Věznice je povinna vytvořit podmínky pro zaměstnávání obviněných v rámci vlastní podnikatelské činnosti nebo na smluvním základě s jiným podnikatelským subjektem nebo organizací. Při zaměstnávání obviněného se přihlíží k jeho osobním poměrům.

14.3.11. Ochrana práv obviněných

V případě, že nejsou obviněnému zachována jeho práva, má možnost podávat státním orgánům České republiky i mezinárodním orgánům a organizacím, které jsou na celosvětové i evropské úrovni považovány za součást procesu získávání a prošetřování informací o porušování lidských práv, žádosti a stížnosti, které je věznice povinna neprodleně odeslat. Mezinárodní orgány a organizace jsou vyjmenovány v § 60 odst. 2 řádu výkonu vazby.

14.3.12. Povinnosti obviněných

Povinnosti obviněných jsou upraveny v § 21 zákona o výkonu vazby. *Obviněný je za všech podmínek povinen dodržovat řád výkonu vazby a vnitřní řád věznice, plnit příkazy a pokyny Vězeňské služby, šetřit majetek věznice a ostatních obviněných a chovat se slušně ke všem osobám, se kterými přijde do styku.*

Obviněný je povinen podrobit se preventivní vstupní, periodické, výstupní i mimořádné lékařské prohlídce v rozsahu určené lékařem. Dále je obviněný povinen podrobit se osobní prohlídce při přijetí do vazby, při přemístění mimo věznici nebo při podezření, že má u sebe věc, jejíž držení je ve vazbě zakázáno. Dále je obviněný povinen ukázat zaměstnancům vězeňské služby svoje osobní věci, strpět úkony, které souvisejí s jeho identifikací, oznámit nemoc či úraz a zranění, dodržovat zásady hygieny a další povinnosti uvedené v zákoně.

14.4. Vyřizování kázeňských přestupků obviněných

Vyřizování kázeňských přestupků je upraveno v hlavě IV zákona o výkonu vazby a v hlavě V řádu výkonu vazby.

Kázeňským přestupkem je zaviněné porušení povinností. Za toto může být obviněnému uložen kázeňský trest, a to v případě méně závažného kázeňského přestupku ve formě napomenutí, převedením obviněného z oddělení pro výkon vazby se zmírněným režimem do oddělení s běžným režimem.

Kázeňskými tresty za běžné přestupky obviněných jsou důtka, pokuta do výše 1.000,- Kč, zákaz nákupu potravin věci osobní potřeby (s výjimkou hygienických potřeb) až na dobu jednoho měsíce, propadnutí věci či umístění do samovazby až na 10 dní.

Ukládání trestu upravuje § 22 zákona o výkonu vazby a § 63 řádu výkonu vazby.

Ukládat kázeňské tresty a rozhodnout o zabrání věci je oprávněn ředitel věznice nebo jím pověřený orgán Vězeňské služby dle ustanovení § 23 odst. 1 zákona o výkonu vazby. Proti rozhodnutí o uložení kázeňského trestu může podat obviněný, popř. vlastník propadnuté věci, stížnost do tří dnů od jeho oznámení. O stížnosti proti rozhodnutí, jímž byl uložen kázeňský trest pokuty, propadnutí věci nebo bylo uloženo ochranné opatření zabrání věci, rozhoduje okresní soud, v jehož obvodu se věznice nachází. V ostatních případech rozhoduje o stížnosti generální ředitel Vězeňské služby nebo jím pověřený orgán generálního ředitelství Vězeňské služby. V řízení o stížnosti může být stížnost zamítnuta, může být změněn uložený kázeňský trest, zrušen uložený kázeňský trest a věc vrácena příslušnému zaměstnanci Vězeňské služby či zrušen uložený kázeňský trest.

V případě, že je kázeňský přestupek trestným činem, je možné zahájit proti obviněnému trestní stíhání.

14.5. Výkon vazby na mladistvých

Výkon vazby na mladistvých upravuje hlava V zákona o výkonu vazby a hlava I části druhé řádu výkonu vazby.

Mladiství se umísťují do cel odděleně od ostatních obviněných, do cely s dospělými může být umístěn pouze výjimečně.

Mladistvý má dle § 26 odst. 2 zákona o výkonu vazby právo na přijetí návštěvy ve věznici jednou za týden.

Odlišně je upraveno také kázeňské řízení, možné kázeňské tresty jsou mírnější, ať již doba zákazu nákupu potravin a věcí osobní potřeby či umístění do samovazby.

Za mladistvým mohou docházet zaměstnanci obce s rozšířenou působností zařazenému do obecního úřadu pověřeného zajišťování sociálně-právní ochrany dětí. Tyto návštěvy se nezapočítávají do běžných návštěv.

Mladistvý obviněný má na rozdíl od dospělého obviněného nárok na přijetí balíčku s potravinami a věcmi osobní potřeby do hmotnosti 5 kg jednou za 2 měsíce.

14.6. Výkon vazby na cizincích

Výkon vazby na cizincích upravuje hlava VI zákona o výkonu vazby a hlava IV části druhé řádu výkonu vazby.

Cizince je bezprostředně po přijetí do vazby nutno poučit o jeho právu obracet se na diplomatickou misi a konzulární úřad státu, jehož je státním občanem. Uprchlíci a bezdomovci se poučí o právu obracet se na diplomatickou misi státu, pověřeného chránit jejich zájmy, nebo na mezinárodní orgány, jejichž posláním je tyto zájmy chránit. Poučení musí být provedeno v jazyce, kterému obviněný cizinec rozumí.

V případě, že se cizinec nachází ve vyhošťovací vazbě, vykonává vazbu zpravidla v oddělení výkonu vazby se zmírněným režimem.

14.7. Výkon vazby na matkách nezletilých dětí

Výkon vazby na matkách nezletilých dětí upravuje hlava VII zákona o výkonu vazby a hlava III části druhé řádu výkonu vazby.

V případě, že se ženě, jež se nachází ve výkonu vazby, narodí dítě, může si toto dítě u sebe ponechat a starat se o něj, pokud toto dítě nebylo soudem svěřeno do péče jiné osoby. Věznice je povinna o narození dítěte vyrozumět příslušný okresní soud a příslušný orgán sociálně-právní ochrany dětí. Dítě se u matky nechává zpravidla do jednoho roku jeho věku, rozhodnutí o dítěti na žádost matky vydává ředitel věznice po vyšetření lékařem, proti tomuto rozhodnutí je stížnost přípustná. V případě, že je žádost odmítnuta, může ji žena opakovat nejdříve po 14 dnech od právní moci rozhodnutí, a to v případě, že důvody, které vedly k zamítnutí žádosti, pominuly. Matka zajišťuje potřeby pro dítě z vlastních prostředků. V případě, že se matka nemůže o dítě přechodně starat, převezme na nutnou dobu péči o dítě ředitelem věznice určený zaměstnanec.

14.8. Dozor nad výkonem vazby

Dozor nad dodržováním právních předpisů při výkonu vazby provádí pověřený státní zástupce krajského (městského) státního zastupitelství, v jehož obvodu vykonává obviněný vazbu.

Při výkonu dozoru je státní zástupce oprávněn v kteroukoliv dobu navštěvovat místa, kde se provádí výkon vazby, nahlížet do dokladů, podle nichž jsou obvinění drženi ve vazbě, hovořit s obviněným bez

přítomnosti třetích osob, prověřovat, zda příkazy a rozhodnutí Vězeňské služby ve věznici týkající se výkonu vazby odpovídají zákonům a jiným právním předpisům, žádat od zaměstnanců Vězeňské služby ve věznici potřebná vysvětlení, předložení spisů, dokladů, příkazů a rozhodnutí, týkajících se výkonu vazby, vydávat příkazy k zachování předpisů platných pro výkon vazby, nařídit, aby osoba, která je ve vazbě v rozporu s příslušným rozhodnutím orgánu činného v trestním řízení nebo bez takového rozhodnutí, byla ihned propuštěna.

Podle ustanovení § 29 odst. 3 zákona o výkonu vazby je Vězeňská služba povinna příkazy státního zástupce podle § 29 odst. 2 zákona o výkonu vazby bezodkladně provést.

Vězeňská služba může vykonávat vlastní kontrolní činnost.

15. NÁHRADA ŠKODY ZA VAZBU

Náhradu škody za vazbu upravuje zákon č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou výkonem veřejné moci, ve znění pozdějších předpisů. Jedná se o zákon, který chrání právní vztahy upravené různými právními odvětvími.

Dle tohoto zákona můžeme rozlišovat některé druhy odpovědností:

- a) odpovědnost za škodu způsobenou výkonem veřejné moci jako skutečná odpovědnost, nikoli jen mimoodpovědnostní povinnost k náhradě škody,
- b) odpovědnost za škodu způsobenou výkonem veřejné moci jako občanskoprávní odpovědnost,
- c) odpovědnost za škodu způsobenou výkonem veřejné moci jako absolutní objektivní odpovědnost,
- d) odpovědnost za škodu způsobenou výkonem veřejné moci jako odpovědnost převážně státu.²⁷

Zákon č. 82/1998 Sb. rozlišuje:

- odpovědnost vznikající z rozhodnutí o vazbě, trestu a ochranném opatření,
- odpovědnost vznikající z nezákonných rozhodnutí,
- odpovědnost vyplývající z nesprávného úředního postupu.

Právo na náhradu škody způsobené rozhodnutím o vazbě má ten, na němž byla vazba vykonána, jestliže „bylo proti němu trestní stíhání zastaveno, jestliže byl obžaloby zproštěn nebo jestliže byla věc postoupena jinému orgánu“²⁸. V případě, že dojde ke škodě na základě jiného rozhodnutí vydaného v trestním řízení, uplatní se nárok na náhradu

²⁷ Rozlišení vychází z publikace Růžička, M., Zezulová, J. *Zadržení a vazba v českém trestním procesu*, 1. vydání, Praha, C. H. Beck, 2004, str. 739 – 746.

²⁸ Růžička, M., Zezulová, J. *Zadržení a vazba v českém trestním procesu*, 1. vydání, Praha, C. H. Beck, 2004, str. 747.

podle ustanovení, jež upravuje náhradu škody na základě nezákonného rozhodnutí.

Za vazbu nařízenou v řízení o vydání do ciziny se náhrada škody neposkytuje.

Náhradu škody nelze přiznat tomu, kdo si vazbu sám zavinil, pokud byl zproštěn obžaloby nebo proti němu bylo zastaveno trestní stíhání jen proto, že není za spáchaný trestný čin trestně odpovědný nebo že mu byla udělena milost či byl trestný čin amnestován.

Náhradu škody nelze přiznat ani, pokud nebylo možné v řízení pokračovat, protože vzal poškozený zpět svůj souhlas se zahájením trestního stíhání nebo nedal svůj souhlas s pokračováním trestního stíhání.

Dále nelze přiznat náhradu, pokud bylo trestní stíhání podmíněně zastaveno a nastaly účinky zastavení trestního stíhání a v dalších, zákonem vymezených případech, a to v případě, kdy trestní stíhání bylo zastaveno proto, že trest, k němuž může řízení vést, je zcela bez významu vedle trestu, který pro jiný čin byl obviněnému již uložen nebo který ho podle očekávání postihne, proto, že o skutku obviněného již bylo rozhodnuto jiným orgánem, kázeňsky, kárně anebo cizozemským soudem nebo úřadem a také proto, že vzhledem k významu chráněného zájmu, který byl činem dotčen, způsobu provedení činu a jeho následku nebo okolnostem, za nichž byl čin spáchán, a vzhledem k chování obviněného po spáchání činu je zřejmé, že účelu trestního řízení bylo dosaženo.

V případě, kdy ústřední orgán přizná náhradu škody, je třeba ji nahradit do šesti měsíců od uplatnění nároku. Domáhat se náhrady škody u soudu může poškozený pouze tehdy, pokud do šesti měsíců ode dne uplatnění nebyl jeho nárok plně uspokojen.²⁹

„Za nezákonnou vazbu přísluší obviněnému odškodnění, které se stanoví v minimální výši 5.000,- Kč za měsíc vazby, nebo ve výši průměrného výdělku obviněného, je-li vyšší“.³⁰ Do náhrady škody se

²⁹ Růžička, M., Zezulová, J. *Zadržení a vazba v českém trestním procesu*, 1. vydání, Praha, C. H. Beck, 2004.

³⁰ <http://iuridictum.pecina.cz/w/Vazba>

započítává náhrada ušlého zisku, náhrada nákladů řízení, které poškozenému vznikly v řízení, v němž bylo vydáno nezákonné rozhodnutí nebo rozhodnutí o vazbě a v řízení, v němž bylo vydáno zrušující nebo zprošťující rozhodnutí, rozhodnutí, jímž bylo trestní řízení zastaveno, nebo rozhodnutí, jímž byla věc postoupena jinému orgánu.

Podrobněji se o náhradě škody za vazbu zabývat nebudu, jelikož dle mého názoru nespadá příliš do kompozice mé práce, ovšem přišlo mi vhodné se o tomto institutu alespoň okrajově zmínit.

16. VAZBA A NĚKTERÉ OTÁZKY PRACOVNÍHO PRÁVA

Vazba souvisí také s právem pracovním, jelikož bývá obviněný vytržen z běžného pracovního života, je na něj uvalena vazba a on najednou nemůže vykonávat své zaměstnání. Některými otázkami pracovního práva bych se chtěla věnovat v této kapitole. Ovšem opět toto téma příliš nesouvisí s vazebním řízením jako takovým, proto jsem se rozhodla zabývat se jím pouze okrajově. Myslím si však, že většina obviněných, na které je uvalena vazba, nejsou v pracovním procesu, ovšem i jich se dotýká např. nemocenské pojištění, o kterém bych se v této kapitole ráda zmínila.

16.1. Vazba a nemocenské pojištění

Jak jsem již avizovala, budu se v této podkapitole zabývat nemocenským pojištěním. Nejedná se o čistě pracovní institut, jsem si toho plně vědoma, ovšem ve většině případů se úzce pracovního práva dotýká, proto jsem se rozhodla tuto záležitost uvést do této kapitoly.

„Osoby, zařazené ve vazbě, jsou poplatníky pojistného na sociální zabezpečení, a proto jsou tyto osoby účastny nemocenského pojištění, a to nemocenského zabezpečení podle vyhlášky č. 141/1958 Ú.l., o nemocenském pojištění a důchodovém zabezpečení odsouzených, ve znění pozdějších předpisů.“³¹

Pokud budou splněny všechny podmínky, jež jsou v uvedené vyhlášce stanoveny, náleží obviněným nemocenské dávky a obviněné ženě navíc peněžité pomoci v mateřství v případě, že je obviněná na „mateřské dovolené“. Nemocenské a peněžité pomoci v mateřství mohou být vypláceny i během výkonu vazby, jsou-li jinak pro to splněny

³¹ Informace zjištěna na serveru: www.epravo.cz v článku www.epravo.cz/top/clanky/vazba-trest-odneti-svobody-a-nemocenske-pojisteni.

podmínky, „rodinným příslušníkům zaměstnance vzatého do vazby, a to až do výše tří čtvrtin“³². Poskytnutí nemocenských dávek je pouze fakultativní, v případě, že o tyto dávky obviněná osoba nepožádá, obligatorně jí nebudou vyplaceny.

Byl-li zaměstnanec vzat do vazby, neposkytují se mu za dobu, po kterou je ve vazbě, dávky, které by mu jinak z jeho nemocenského pojištění příslušely.

V případě, že byl zaměstnanec propuštěn z vazby a zároveň nebyl odsouzen pro trestný čin, pro nějž byl stíhán, bude mu vyplacena prozatím zadržovaná dávka či část, jež doposud nebyla vyplacena. Pro vyplacení musí být splněny všechny podmínky, jež jsou stanoveny vyhláškou.

„Po propuštění z výkonu vazby se obnovuje nemocenské pojištění zaměstnance (obviněného – bývalého obviněného) za předpokladu, že jeho dřívější pracovní poměr zůstal i po dobu výkonu vazby zachován a trvá i v době po propuštění na svobodu.“³³

16.2. Krácení dovolené na zotavenou pro vazbu

Pokud je obviněný zaměstnán, má nárok na dovolenou stejný jako ostatní zaměstnanci. V případě, že je zaměstnaný obviněný vzat do vazby, krátí se mu dovolená za kalendářní rok za každých 22 zameškaných pracovních dnů z důvodu vazby o jednu dvanáctinu obdobně jako v případě neplaceného volna. „V případě, že by došlo k pravomocnému odsouzení zaměstnance nebo byl-li zaměstnanec obžaloby zproštěn, popř. bylo-li proti němu trestní stíhání zastaveno proto, že není za spáchaný trestný čin trestně odpovědný nebo že mu byla udělena milost anebo že byl trestný čin amnestován, krátí se mu dovolená obdobně.“³⁴

³² www.epravo.cz/top/clanky/vazba-trest-odneti-svobody-a-nemocenske-pojisteni.

³³ www.tiscali.cz/jobs/jobs_center_030502.596711.html.

³⁴ www.financninoviny.cz/kariera/pravo/index_view.php?id=185980.

Ustanovení zákoníku práce o tom, že je zaměstnanec oprávněn k dovolené na zotavenou v nepřetržité délce dvou týdnů.

16.3. Vazba a výpověď

„Vzetí zaměstnance do vazby není výpovědním důvodem k okamžitému zrušení pracovního poměru. Zaměstnavatel by však mohl okamžitě zrušit pracovní poměr zaměstnanci, pokud by byl zaměstnanec vzat do vazby v souvislosti s jednáním, jímž porušil pracovní kázeň zvláště hrubým způsobem.“³⁵

Výkon vazby, jestliže nedojde k ukončení pracovního poměru, se považuje za překážku v práci na straně zaměstnance, za kterou mu nepřísluší náhrada mzdy. Jedná se o určitou formu neplaceného volna, za nějž nepřísluší zaměstnanci (obviněnému) náhrada mzdy. Jak již bylo uvedeno v předchozích kapitolách, jsou orgány činné v trestním řízení povinny vyrozumět bez průtahů právě i zaměstnavatele.

³⁵ http://tiscali.cz/jobs/jobs_center_030502.596711.html.

17. ÚVAHY DO BUDOUCNA

Vazební řízení prošlo v minulosti za platnosti současného trestního řádu velkou novelou provedenou zákonem č. 265/2001 Sb. Přestože zákonodárci věnovali vazebnímu řízení velkou pozornost, myslím si, že by se toto řízení ještě stále dalo něčím vylepšit, upravit tak, aby více vyhovovalo potřebám spravedlnosti.

Vnímám zde tři základní zádrhely, u kterých bych si představovala jinou zákonnou úpravu a kterým bych se chtěla věnovat v této kapitole. První z nich jsou lhůty k rozhodování o vazbě, druhou fakultativnost vazby a třetí je určitou odnoží prvního problému, ovšem týká se to rozhodování o trvání vazby mladistvého obviněného.

17.1. Lhůty k rozhodování o vazbě

Lhůty k rozhodování o vazbě jsou podle mého názoru obecně velmi komplikované, těžko se v nich hledá logika a myslím si, že člověk, jež nepracuje v oblasti trestního práva, si je jen těžko zapamatuje. Předpokládám, že se tyto lhůty naučí pouze k potřebným zkouškám, ovšem pak je ihned vypustí z paměti, jelikož se jedná o problematickou oblast trestního práva. Měly by zde být striktně vymezené lhůty, v obdobných případech stejné.

U vzetí obviněného do vazby se vyskytuje první problém, a to jsou odlišné délky lhůt při vzetí do vazby zadrženého obviněného či obviněného, na kterého byl vydán příkaz k zatčení.

U prvního rozhodování o trvání vazby je lhůta k rozhodnutí tříměsíční + 5 dní. U dalšího rozhodování o trvání vazby se již jedná o lhůtu tříměsíční bez jediného dne navíc. Obě tyto lhůty jsou prekluzivní, proto se propadnutí této lhůty nedá zhojit. Z tohoto důvodu bych požadovala naprosto stejnou délku lhůty k rozhodnutí o trvání vazby, ať

již o první prodlužování vazby či další, ať již u rozhodování státním zástupcem či soudcem.

V zákoně navíc není ošetřena skutečnost, kdy podá obviněný proti rozhodnutí o ponechání ve vazbě stížnost. Na rozhodnutí o trvání vazby je přísně stanovená lhůta k rozhodnutí. V případě, že je stížnost podána, nemusí se stihnout do doby uplynutí příslušné lhůty opětovně rozhodnout v případě, že odvolací orgán usnesení o ponechání obviněného ve vazbě zruší a vrátí věc státnímu zástupci (příp. soudci) k novému rozhodnutí. Toto rozhodnutí už by nemohlo být včas vydáno, proto musí státní zástupce okamžitě obviněného propustit z vazby. Přestože se bude jistě jednat o zcela výjimečnou situaci, není tato situace vyloučena, a proto by měla být i zákonným ustanovením vyřešena. V okamžiku, kdy je usnesení o ponechání obviněného ve vazbě zrušeno a lhůta k rozhodnutí uplynula, je obviněný držen ve vazbě protiprávně, protiústavně a již tím, že nevydá příkaz k propuštění obviněného z vazby odvolací orgán, prodlužuje se délka nezákonné vazby obviněného.

17.2. Fakultativnost vazby

V českém trestním právu je použití vazby zásadně fakultativní. Záleží na konkrétních okolnostech případu, na posouzení konkrétního obviněného. V některých zemích je vazba při splnění konkrétních podmínek obligatorní. Do vazby poté může vzít obviněného samotný policejní orgán a nedochází ke komplikacím s rozhodováním, jelikož návrh na vzetí obviněného do vazby neprochází od policejního orgánu přes státního zástupce až k soudu, který teprve o vzetí do vazby rozhodne. Navíc se v těchto státech nemůže stát, že by podal obviněný či jeho zástupce proti usnesení o vzetí obviněného do vazby stížnost, jelikož jsou striktně dány podmínky pro vzetí do vazby a není poté do čeho stížnost podávat.

Myslím si, že by zde stálo za zvážení, zda by nebylo možno v zákoně upravit podmínky, za jejichž splnění by bylo povinné nařídít vazbu na obviněného. Pravomoc přezkoumat tyto podmínky a vydat rozhodnutí o vzetí obviněného do vazby bych ponechala soudu, ovšem dala bych tuto pravomoc také státnímu zástupci.

17.3. Rozhodování o trvání vazby mladistvého obviněného

Jak stanoví § 47 ZSM, je obecná lhůta pro vydání rozhodnutí o trvání vazby dvouměsíční a v případě, že je mladistvý obviněný ve vazbě pro zvlášť závažné provinění, prodlužuje se tato lhůta na šest měsíců.

Přijde mi nespravedlivé, že o vazbě mladistvého se rozhoduje po tak dlouhé době, v případě zvlášť závažného provinění bych ponechala obecnou lhůtu pro rozhodnutí o trvání vazby, tedy tříměsíční.

Mladistvého výkon vazby poznamená více než dospělého obviněného, proto předpokládám, že by celé vazební řízení mělo být k mladistvým obviněným šetrnější. Tyto lhůty na mě dělají přesně opačný dojem. Mladistvý obviněný musí mít v tomto případě pocit naprosté beznaděje a nemožnosti vzniklou situaci nějakým způsobem napravit.

ZÁVĚR

Ve své práci jsem se zabývala vazebním řízením. Určitým otázkám pojednávajícím o materiální stránce vazby nešlo zabránit a pravděpodobně bych se o to ani nepokoušela, protože pouze jako celek je vazba pochopitelná a logická.

Téma vazby je velice komplikované a záludné. Dle mého názoru se jedná o jedno z nejnáročnějších oblastí trestního práva.

Vazební řízení je zpracováno v několika publikacích, ty jsem pro inspiraci prostudovala a jsou uvedeny v použité literatuře, ovšem snažila jsem se svou práci pojmout jako práci vědeckou a dané téma zpracovat co nejvíce samostatně.

V mé práci se objevily také sporné otázky, o kterých jsem si dovolila polemizovat a pokusila jsem se tyto otázky zodpovědět podle svého nejlepšího vědomí. Praktickou stránku věci jsem probírala se svými kolegy, snažila jsem se účastnit mnohých vazebních řízení přímo u soudu, abych poté mohla svou práci vypracovat co nejsrozumitelněji a nejjasněji.

Při zpracovávání tématu vazba jsem se přesvědčila o faktu, že nejlépe člověk určité téma pochopí a naučí se ho využívat skutečně ne teoretickým učením, při kterém si nedokáže spojit související ustanovení, ale praktickými příklady, kdy se musí okamžitě rozhodnout, jak se v kterém okamžiku zachová a jaký postup bude nejpříjemnější pro všechny účastníky trestního řízení.

V naprostém závěru své práce bych chtěla opětovně poděkovat svému konzultantovi, Prof. JUDr. Jiřímu Jelínkovi, CSc., jelikož forma těchto konzultací pro mě byla velkým přínosem a v důsledku toho jsem se snažila o co nejlepší zpracování tématu své rigorózní práce.

SEZNAM LITERATURY

Prameny a literatura

Prameny

Draštík, A. *K rozhodování soudů o žádosti obviněného o propuštění z vazby*, Trestní právo, 1999, ročník IV, č. 2, str. 13 – 16,

Franzl, I. *Vazba mladistvých v Ruzyni*, České vězeňství, 1993, č. 2, str. 9 – 11,

Hanuš, L. *Hrozba vysokého trestu v kontextu útěkové vazby*, Právní rozhledy, 2004, ročník 12, č. 11, str. 433 – 435.

Hanuš, L. *Je předběžná vazba po doručení žádosti o vydání, resp. vydávací vazba skutečně časově neomezená?* Trestněprávní revue, 2004, 3. ročník, č. 12, str. 342 – 345,

Hanuš, L. *K rozhodování o ponechání obviněného ve vazbě dle § 71 TrŘ*, Trestněprávní revue, 2003, 2. ročník, č. 11, str. 321 – 328,

Hasch, K. *K postupu soudu při rozhodování o vazbě podle § 68 tr. ř. v řízení před soudem*, Trestní právo, 1998, ročník III, č. 9, str. I – IV,

Hasch, K. *Vydávací vazba ve věcech vydání do ciziny podle Evropské úmluvy o vydávání*, Trestní právo, 1998, ročník III, č. 4, str. 9 – 14,

Chromý, J. *Vazba u mladistvých (nejen) ve světle nové právní úpravy*, Časopis pro právní vědu a praxi, 2003, ročník XI, č. 4, str. 338 – 341,

Jelínek, J. *K novelizaci trestního řádu 1991*, Československá kriminalita, 1992, ročník XXV, č. 2, str. 148 – 157,

Jelínek, J. *K rozhodování o vazbě po novele trestního řádu*, Československá kriminalita, 1992, ročník XXV, č. 3, str. 255 – 258,

Klouček, Z. *K zadržení a vazbě po novele trestního řádu*, Trestní právo, 2002, ročník VII, č. 4, str. 20 – 22,

Kmec, J. *K právu obviněného na výslech v řízení o vazbě*, Trestněprávní revue, 2004, 3. ročník, č. 10, str. 288 – 293,

Kolaříková, D., Skopeček, V. *Běh lhůty pro trvání vazby po vrácení věci státnímu zástupci k došetření ve světle jednoho ústavního nálezu*, Trestní právo, 1998, ročník III, č. 4, str. 16 – 19,

Kouřil, I. *Vyhošťovací vazba v úpravě účinné od 1.1.2002*, Trestněprávní revue, 2001, č. 2, str. 42 – 44,

Král, V. *K nové právní úpravě vazebního řízení*, Bulletin advokacie, 2001, č. 11 – 12, str. 69 – 77,

Král, V. *K nové právní úpravě vazebního řízení*, Trestněprávní revue, 2001, č. 2, str. 39 – 42,

Kratochvíl, V. *Vydávací (extradiční) vazba z hlediska Ústavy České republiky, Evropské úmluvy o vydávání a Listiny základních práv a svobod*, Právní rozhledy, 1997, 5. ročník, č. 5, str. 244 – 247,

Mandák, V. *Vazba není trest*, Bulletin advokacie, 1996, č. 9, str. 17 – 19,

Musil, J. *Vazební lhůty po novele trestního řádu*, Trestněprávní revue, 2002, 1. ročník, č. 1, str. 11,

Paroulková, V. *Vazba mladistvých podle zákona č. 218/2003 Sb. a k možnosti zjednodušení trestního řádu ve věcech vazby*, Trestní právo, 2004, ročník IX, č. 6, str. 13 – 16,

Pařízek, I. *Některé problémy prodloužení vazby*, Trestní právo, 2001, ročník VI, č. 4, str. 19 – 22,

Pařízek, I. *Přípustnost opětovného vzetí do vazby*, Trestní právo, 2001, ročník VI, č. 9, str. 19 – 22,

Petříček, L. *K některým otázkám „vydávací vazby“ s přihlédnutím k novele trestního řádu*, Bulletin advokacie, 2002, č. 1, str. 23 – 28,

Polák, P. *Ještě jednou k výsledkům obviněných ve vazebním řízení*, Trestní právo, 2004, ročník IX, č. 12, str. 12 – 15,

Polák, P. *Výslech obviněného před rozhodnutím o ponechání ve vazbě dle § 71 odst. 4, 6 tr. ř.*, Trestní právo, 2005, ročník X, č. 8, str. 3 – 7,

Púry, F. *Zamyšlení nad nejnovější judikaturou k rozhodování o vazbách*, Soudní rozhledy, 1999, 5. ročník, č. 1, str. 1 – 8,

Repík, B. *Musí být řízení o přezkoumávání zákonnosti vazby podle č. 5 odst. 4 EÚLP veřejné?* Bulletin advokacie, 2006, č. 6, str. 38 – 40,

Repík, B. *Několik poznámek k řízení o vazbě*, Trestněprávní revue, 2005, 4. ročník, č. 2, str. 34 – 37,

Repík, B. *Některé otázky rozhodování o vazbě ve světle judikatury Evropského soudu pro lidská práva*, Bulletin advokacie, 2003, č. 9, str. 32 – 42,

Růžička, M., Zezulová, J. *Může soud, který rozhoduje o stížnosti proti některým rozhodnutím o vazbě (např. rozhodnutí o vzetí do vazby nebo rozhodnutí o dalším trvání vazby), takové rozhodnutí zrušit a věc vrátit k novému projednání k rozhodnutí?* Trestněprávní revue, 2004, 3. ročník, č. 3, str. 81 – 86,

Sklenář, J. *Jeden problém s vydávací vazbou*, Bulletin advokacie, 2005, č. 5, str. 25 – 26.

Sokol, T. *Rozhodování soudů o vazbě, ještě jednou a trochu jinak*, Trestní právo, 2000, ročník V, č. 1, str. 12 – 16,

Studený, K. *Poznámky k článku „K zákonným předpokladům rozhodnutí o vazbě“*, Trestní právo, 1998, ročník III, č. 5, str. 13 – 15,

Šámal, P. *Ještě k problematice prodloužení vazby*, Trestní právo, 2001, ročník VI, č. 6, str. 14 – 18,

Šámal, P. *K aktuálním otázkám rozhodování o trvání vazby*, Trestněprávní revue, 2002, 1. ročník, č. 7, str. 193 – 198,

Šámal, P. *K rozhodování o vazbě a k trvání vazby mladistvého podle zákona o soudnictví ve věcech mládeže*, 2004, 3. ročník, č. 2, str. 33 – 39,

Štěpán, J. *V řízení o vazbě doplňuje Evropská úmluva náš trestní řád*, Bulletin advokacie, 2002, č. 6 – 7, str. 57 – 62,

Žďárský, Z. *Státní zástupce, soudce a rozhodování o vazbě*, Právní praxe, 1995, ročník XLIII, č. 7, str. 415 – 421,

Literatura

Císařová, D., Fenyk, J., Gřivna, T. a kol., *Trestní právo procesní*, 5. vydání, Praha, ASPI, 2008,

Jakubka, J. a kol., *Zákoník práce, úplné znění s komentářem k 1.1.2007,* Český Těšín, Poradce, 2006,

Jakubka, J. a kol., *Zákoník práce, úplné znění s komentářem,* 6. vydání, Olomouc, ANAG, 2006,

Jelínek, J. a kol., *Trestní právo procesní,* 3. aktualizované vydání, Praha, Eurolex Bohemia, 2003,

Jelínek, J. a kol., *Trestní právo procesní,* 5. aktualizované vydání, Praha, Linde, 2007,

Jelínek, J., Sovák, Z., *Trestní zákon a trestní řád, poznámkové vydání s judikaturou,* 20. vydání, Praha, Linde, 2004,

Jelínek, J., Sovák, Z., *Trestní zákon a trestní řád, poznámkové vydání s judikaturou,* 26. vydání, Praha, Linde, 2008,

Mandák, V., *Důvody vazby čs. trestním řízení,* Praha, Univerzita Karlova, Acta Universitatis Carolinae – Iuridica, 1971,

Mandák, V., *Zajištění osoby obviněného v československém trestním řízení,* 1. vydání, Praha, nakladatelství Orbis, 1975,

Musil, J., Kratochvíl, V., Šámal, P. a kol., *Kurs trestního práva. Trestní právo procesní,* 3. přepracované a doplněné vydání, Praha, C. H. Beck, 2007,

Růžička, M., Zezulová, J., *Zadržení a vazba v českém trestním právu,* 1. vydání, Praha, C.H. Beck, 2004,

Šámal, P., Král, V., Baxa, J., Púry, F., *Trestní řád, Komentář, díl. I.,* 4. vydání, Praha, C.H. Beck, 2002,

Šámal, P., Král, V., Baxa, J., Púry, F., *Trestní řád, Komentář, díl. II.,* 4. vydání, Praha, C.H. Beck, 2002,

Šámal, P., Válková, H., Sotolář, A., Hrušáková, M., *Zákon o soudnictví ve věcech mládeže. Komentář,* 2. vydání, Praha, C. H. Beck, 2007,

Šubrt, B. a kol., *Abeceda mzdové účetní 2005,* 15. vydání, Olomouc, ANAG, 2005.

Zákony

Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod, ve znění Protokolů č. 3, 5, 8 a 11 (Sdělení FMZV č. 209/1992 Sb.),

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění ústavního zákona č. 347/1997 Sb., ústavního zákona č. 300/2000 Sb., ústavního zákona č. 395/2001 Sb., ústavního zákona č. 448/2001 Sb. a ústavního zákona č. 515/2002 Sb.,

Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod, ve znění ústavního zákona č. 162/1998 Sb.,

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů,

Zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů,

Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů,

Zákon č. 119/1873 ř.z., jímž se zavádí nový řád soudu trestního,

Zákon č. 131/1912 ř.z., o vojenském trestním řádu v úpravě provedené pozdějšími zákony, naposledy zákonem č. 226/1947 Sb., jak byla úprava vyhlášena vyhláškou ministra národní obrany č. 151/1948 Sb.,

Zákon č. 87/1950 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů,

Zákon č. 64/1956 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů,

Zákon č. 48/1931 Sb., o trestním soudnictví nad mládeží, ve znění pozdějších předpisů,

Zákon č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a soudnictví ve věcech mládeže (o soudnictví ve věcech mládeže), ve znění pozdějších předpisů,

Zákon č. 293/1993 Sb., o výkonu vazby, ve znění pozdějších předpisů,

Zákon č. 257/2000 Sb., o Probační a mediační službě, ve znění pozdějších předpisů,

Zákon č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou výkonem veřejné moci, ve znění pozdějších předpisů,

Zákon č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů,

Zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů,

Zákon č. 65/1965 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů,

Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce ve znění pozdějších předpisů.

Informační servery

<http://www.epravo.cz/top/clanky/vazba-trest-odneti-svobody-a-nemocenske-pojisteni>

http://tiscali.cz/jobs/jobs_center_030502.596711.html

http://www.financnioviny.cz/kariera/pravo/index_view.php?id=185980

SEZNAM KLÍČOVÝCH SLOV

uvalení vazby – committal to custody

vazební řízení – remand proceeding

ZUSAMMENFASSUNG

Diese Arbeit ist eine rigorose Arbeit im Rahmen eines rigorosen Verfahrens zur Erlangung des JUDr.-Titels an der Juristischen Fakultät der Karlsuniversität in Prag. Das Magisterstudium habe ich an der Juristischen Fakultät der Palacký-Universität in Olomouc im Jahr 2008 abgeschlossen. Nach dem Abschluss des Magisterstudiums habe ich als Rechtsreferendar in einem Rechtsanwaltsbüro gearbeitet, das sich überwiegend mit dem Handels- und Wechselrecht beschäftigt hat. Seit dem Jahr 2009 arbeite ich als Rechtspfleger bei der Bezirksstaatsanwaltschaft Prag 10, wo ich praktische Erfahrungen im Bereich des Strafrechts sammle.

Das Thema meiner rigorosen Arbeit ist „Haft“. Es handelt sich um ein Institut des Strafverfahrensrechts, ein Mittel der Sicherstellung von Personen. Das Institut der Haft ist ein schwerwiegender Eingriff in die Verfassungsrechte des Bürgers, da mit deren Hilfe die persönliche Freiheit des Be-/Angeschuldigten (oder Angeklagten) eingeschränkt wird. Bei meiner Arbeit bei der Bezirksstaatsanwaltschaft beschäftige ich mich im Zusammenhang mit der Haft z. B. mit der Abfassung der Anklagen gegen die Beschuldigten im Haftvollzug. Einige Mal war ich bei dem Verfahren zur Verhängung einer Haft über den Be-/Angeschuldigten. Weiters übe ich die sog. „Aufsicht“ bei den Besuchen in der Haftvollzugsanstalt aus. Ich finde, dass ich während meiner Arbeit bei der Bezirksstaatsanwaltschaft einen gewissen Abstand von der praktischen Seite der Haft gewonnen habe, die ich theoretisch behandle. In meiner Arbeit habe ich nichts behandelt, was ich praktisch nicht kennengelernt hätte.

Die Haft wird überwiegend durch das Gesetz Nr. 141/1961 Gbl. über das Gerichtsstrafverfahren (Strafprozessordnung) geregelt, das viel novelliert wurde. Diese Novellen haben natürlich auch das Haftverfahren betroffen. Die grundsätzlichsste Novelle war das am 1. 1. 2002 in Kraft getretene Gesetz Nr. 265/2001 Gbl. Die wichtigsten Gesetze, von denen

das Haftverfahren und seine Regelung in der Strafprozessordnung ausgeht, sind die Verfassungsgesetze, und zwar die Verfassung, also das Verfassungsgesetz Nr. 1/1993 Gbl., und die Urkunde der Grundrechte und -freiheiten Nr. 2/1993 Gbl., die die Haft im Art. 8 konkret behandelt. Das Haftverfahren in den Sachen der Jugendlichen wird durch das Gesetz Nr. 218/2003 Gbl. über die Verantwortlichkeit der Jugendlichen für gesetzeswidrige Taten und die Gerichtsbarkeit in den Sachen der Jugendlichen geregelt, das sich auf die Strafprozessordnung subsidiär stützt. Der Haftvollzug wird durch das Haftvollzugsgesetz Nr. 293/1993 Gbl. geregelt.

Ich habe die das Thema meiner Arbeit betreffenden Gesetze inkl. der arbeitsrechtlichen Gesetze und weiter einige Publikationen über das Haftverfahren studiert. Außerdem habe ich Einsicht in Haftakten genommen und mit den Be-/Angeschuldigten und Angeklagten im Haftvollzug diskutiert, um auch ihre Sicht der Sache festzustellen.

Ich hoffe, dass meine Arbeit ein Beitrag nicht nur für mich (ich habe viel Haftprinzipien verstanden und viele Zusammenhänge im Haftverfahren festgestellt), sondern auch für jeden sein wird, der sich mit ihr beschäftigt, sei es aus der Laien- oder professionellen Sicht.

PŘÍLOHY

VZOR - NÁVRH NA VZETÍ OBVINĚNÉHO DO VAZBY	136
VZOR - NÁVRH NA VYDÁNÍ PŘÍKAZU K ZATČENÍ	137
VZOR - USNESENÍ O PONECHÁNÍ OBVINĚNÉHO I NADÁLE VE VAZBĚ PO UPLYNUTÍ LHŮTY TŘÍ MĚSÍCŮ OD VZETÍ OBVINĚNÉHO DO VAZBY	138
VZOR - USNESENÍ O PONECHÁNÍ OBVINĚNÉHO I NADÁLE VE VAZBĚ PO UPLYNUTÍ LHŮTY TŘÍ MĚSÍCŮ OD PRÁVNÍ MOCI PŘEDCHOZÍHO ROZHODNUTÍ O PONECHÁNÍ OBVINĚNÉHO NADÁLE VE VAZBĚ	139
VZOR – USNESENÍ O ZMĚNĚ DŮVODŮ VAZBY	140
VZOR - NÁVRH NA ZMĚNU DŮVODŮ VAZBY OBVINĚNÉHO	141
VZOR - USNESENÍ O PROPUŠTĚNÍ OBVINĚNÉHO Z VAZBY NA SVOBODU	142
VZOR - USNESENÍ O PROPUŠTĚNÍ OBVINĚNÉHO Z VAZBY NA SVOBODU V PŘÍPADADECH PŘIJETÍ NĚKTERÉHO Z OPATŘENÍ NAHRAZUJÍCÍCH VAZBU (VYJMA PENĚŽITÉ ZÁRUKY)	143
VZOR - USNESENÍ O PROPUŠTĚNÍ OBVINĚNÉHO Z VAZBY NA SVOBODU V PŘÍPADADECH PŘIJETÍ PENĚŽITÉ ZÁRUKY	144
VZOR – NÁVRH NA PŘIPADNUTÍ PENĚŽITÉ ZÁRUKY STÁTU	145
VZOR – ROZHODNUTÍ O ZRUŠENÍ PENĚŽITÉ ZÁRUKY NEBO ZMĚNĚ JEJÍ VÝŠE	146
VZOR - PŘÍKAZ K PROPUŠTĚNÍ OBVINĚNÉHO Z VAZBY NA SVOBODU	147
VZOR - PŘEDLOŽENÍ ŽÁDOSTI OBVINĚNÉHO O PROPUŠTĚNÍ Z VAZBY NA SVOBODU SOUDU	148
VAZEBNÍ LHŮTY	CHYBA! ZÁLOŽKA NENÍ DEFINOVÁNA.
SEZNAM VAZEBNÍCH VĚZNIC V ČESKÉ REPUBLICE	150
ŽÁDOST – POVOLENÍ K NÁVŠTĚVĚ OBVINĚNÉHO	151

§ 68, § 77 odst. 1 trestního řádu

VZOR - NÁVRH NA VZETÍ OBVINĚNÉHO DO VAZBY

Okresní (Krajské) státní zastupitelství v

Zt ../ KZv

Okresnímu soudu

.....
.....

Věc: obv. - trestní stíhání - návrh na vzetí obviněného do vazby

Příl.: vyšetřovací spis Služby kriminální policie a vyšetřování Policie ČR v ČVS: ...

Státní zástupce Okresního (Krajského) státního zastupitelství v podává podle § 68 odst. 1 trestního řádu **n á v r h**, aby byl vzat do vazby obviněný:

....., nar., bytem, z důvodů uvedených v § 67 písm. ...) trestního řádu, který je policejním orgánem Služby kriminální policie a vyšetřování Policie ČR v pod ČVS: stíhán pro trestný čin podle § trestního zákona, jehož se měl dopustit tím, že **(uvede se stručný popis skutku v souladu s usnesením o zahájení trestního stíhání - není nutno uvádět doslovně, zejména u rozsáhlejších skutků - srov. čl. 26 odst. 1 pokynu obecné povahy nejvyššího státního zástupce poř. č. 9/1994 v platném znění).**

Ve vztahu k obviněnému jsou dány důvody vazby podle § 67 písm. trestního řádu. **(Uvede se podrobné zdůvodnění důvodů vazby - nestačí jen odkaz na zákonný text.) (Uvede se odkaz na výši trestní sazby dovolující rozhodnout o vzetí obviněného do vazby, popřípadě poukaz na ustanovení § 68 odst. 3 tr. ř., v důsledku jehož použití se toto omezení neužije, s odkazem na skutečnosti, které takový postup odůvodňují.)**

(Uvede se také stručný obsah podkladů pro zahájení trestního stíhání a podání návrhu na vzetí do vazby - srov. § 67 a § 68 odst. 1 větu druhou tr. ř.).

Obviněný byl zadržen podle § 75 trestního řádu (podle § 76 odst. 1 trestního řádu po vydání předchozího souhlasu státního zástupce) policejním orgánem dne hod. v v průběhu výslechu dne (uvede se i jiný způsob omezení osobní svobody, např. i dle § 76 odst. 2 trestního řádu, resp. podle ustanovení § 12 odst. 8, § 13 odst. 5, § 14 odst. 1 písm. a) až c) zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů).

Obviněnému byl jako obhájce ustanoven JUDr., Advokátní kancelář Obviněný v rámci svého výslechu ze dne prohlásil, že žádá, aby se ustanovený obhájce zúčastnil na rozhodování soudce Okresního soudu v o vzetí do vazby. Žádám, aby státní zástupce Okresního (Krajského) státního zastupitelství v, který ve věci vykonává dozor v přípravném řízení, byl o výslechu zadržené osoby soudcem (§ 77 odst. 2 trestního řádu) včas vyrozuměn.

Uvede se i vyjádření k případné nabídce záruky, slibu nebo peněžité záruky.

V dne

Státní zástupce OSZ (KSZ)

§ 69 trestního řádu

VZOR - NÁVRH NA VYDÁNÍ PŘÍKAZU K ZATČENÍ

Okresní (Krajské) státní zastupitelství v

1 Zt ../ KZv

Okresnímu soudu

.....

Věc: obv. a spol. - trestní stíhání - návrh na vydání příkazu k zatčení

Příl.: vyšetřovací spis Služby kriminální policie a vyšetřování Policie ČR v ČVS: ...

Státní zástupce Okresního (Krajského) státního zastupitelství v podává podle § 69 odst. 1 trestního řádu **n á v r h**, aby byl vydán **p ř í k a z** k zatčení na obviněného, nar., naposledy bytem, který je policejním orgánem Služby kriminální policie a vyšetřování Policie ČR v pod ČVS: ... stíhán pro trestný čin podle § trestního zákona, jehož se měl dopustit tím, že **(uvede se stručný popis skutku v souladu s usnesením o zahájení trestního stíhání - není nutno uvádět doslovně, zejména u rozsáhlejších skutků).**

Ve vztahu k obviněnému jsou dány důvody vazby podle § 67 písm. ... trestního řádu a obviněného nelze předvolat, předvést nebo zadržet a zajistit tak jeho přítomnost u výslechu. **(Uvede se podrobné zdůvodnění důvodů vazby - nestačí jen odkaz na zákonný text.)**

Jeden stejnopis příkazu k zatčení, bude-li vydán, je potřebné zaslat policejnímu orgánu Služby kriminální policie a vyšetřování Policie ČR v a Okresnímu ředitelství Policie ČR v

(Popřípadě se uvede popis obviněného a uvedou se jména a adresa rodičů, jsou-li tyto údaje známy.)

V dne

Státní zástupce OSZ (KSZ)

§ 71 odst. 3 trestního řádu

VZOR - USNESENÍ O PONECHÁNÍ OBVINĚNÉHO I NADÁLE VE VAZBĚ PO UPLYNUTÍ LHŮTY TŘÍ MĚSÍCŮ OD VZETÍ OBVINĚNÉHO DO VAZBY

Okresní (Krajské) státní zastupitelství v

Zt ../ KZv

U s n e s e n í

Státní zástupce Okresního (Krajského) státního zastupitelství v rozhodl dne v trestní věci proti obviněnému, stíhanému pro trestný čin podle § trestního zákona, **t a k t o :**

Obviněný, nar., bytem, t. č. ve vazbě ve Vazební věznici v, se z důvodů uvedených v § 67 písm. ...) tr. ř. **p o n e c h á v á i nadále ve vazbě (§ 71 odst. 3 tr. ř.).**

O d ů v o d n ě n í :

Obviněný je policejním orgánem Služby kriminální policie a vyšetřování Policie ČR v pod ČVS: stíhán pro trestný čin podle § trestního zákona, jehož se měl dopustit tím, že (**uvede se stručný popis skutku v souladu s usnesením o zahájení trestního stíhání - není nutno uvádět doslovně, zejména u rozsáhlejších skutků**)

Usnesením Okresního soudu ze dne sp. zn. byl obviněný podle § 68 trestního řádu z důvodů uvedených v § 67 písm. trestního řádu vzat do vazby.

I nadále trvají důvody vazby podle § 67 písm. trestního řádu. **Stručně se zdůvodní důvody vazby. Uvede se odkaz na výši trestní sazby dovolující rozhodnout o ponechání obviněného nadále ve vazbě, popřípadě poukaz na ustanovení § 68 odst. 3 tr. ř., v důsledku jehož použití se toto omezení neužije, s odkazem na skutečnosti, které takový postup odůvodňují, a poukaz na skutečnosti, které vedou k závěru, že nepřicházelo v úvahu použití ustanovení § 72 odst. 2 písm. b) tr. ř. U důvodu vazby podle § 67 písm. b) tr. ř. se uvede odkaz i na § 71 odst. 2 část druhé věty za středníkem tr. ř.**

V průběhu dalšího trvání vazby bude nutno provést ještě tyto úkony: (**zmíní se konkrétní vyšetřovací úkony, popř. úkony státního zástupce, které zbývá ještě provést**).

P o u ě n í : Proti tomuto usnesení je přípustná stížnost, která nemá odkladný účinek. O stížnosti rozhoduje Okresní (Krajský) soud v (§ 146a odst. 1 písm. a) tr. ř.).

V dne

Státní zástupce OSZ (KSZ)
kulaté razítko státního zastupitelství

§ 71 odst. 4 trestního řádu

VZOR - USNESENÍ O PONECHÁNÍ OBVINĚNÉHO I NADÁLE VE VAZBĚ PO UPLYNUTÍ LHŮTY TŘÍ MĚSÍCŮ OD PRÁVNÍ MOCI PŘEDCHOZÍHO ROZHODNUTÍ O PONECHÁNÍ OBVINĚNÉHO NADÁLE VE VAZBĚ

Okresní (Krajské) státní zastupitelství v

Zt ../ KZv

U s n e s e n í

Státní zástupce Okresního (Krajského) státního zastupitelství v rozhodl dne v trestní věci proti obviněnému, stíhanému pro trestný čin podle § trestního zákona, **t a k t o :**

Obviněný, nar., bytem, t. č. ve vazbě ve Vazební věznici v, se z důvodů uvedených v § 67 písm. ..) tr. ř. **p o n e c h á v á i n a d á l e v e v a z b ě (§ 71 odst. 4 tr. ř.).**

O d ů v o d n ě n í :

Obviněný je policejním orgánem Služby kriminální policie a vyšetřování Policie ČR v pod ČVS: stíhán pro trestný čin podle § trestního zákona, jehož se měl dopustit tím, že **(uvede se stručný popis skutku v souladu s usnesením o zahájení trestního stíhání - není nutno uvádět doslovně, zejména u rozsáhlejších skutků)**

Usnesením Okresního soudu ze dne sp. zn. byl obviněný podle § 68 trestního řádu z důvodů uvedených v § 67 písm. trestního řádu vzat do vazby.

Usnesením státního zástupce Okresního (Krajského) státního zastupitelství v ze dne sp. zn. bylo podle § 71 odst. 3 tr. ř. rozhodnuto o tom, že se obviněný i nadále ponechává ve vazbě, a to z důvodů uvedených v § 67 písm. .. tr. ř. **(Uvede se případné rozhodnutí okresního (krajského)soudu o stížnosti podané proti tomuto usnesení.)** Usnesení nabylo právní moci dne **(den právní moci se vyznačí výrazně).**

Ve věci i nadále trvají důvody vazby podle § 67 písm. trestního řádu. **Stručně se zdůvodní důvody vazby. Uvede se odkaz na výši trestní sazby dovolující rozhodnout o ponechání obviněného nadále ve vazbě, popřípadě poukaz na ustanovení § 68 odst. 3 tr. ř., v důsledku jehož použití se toto omezení neužije, s odkazem na skutečnosti, které takový postup odůvodňují, a poukaz na skutečnosti, které vedou k závěru, že nepřicházelo v úvahu použití ustanovení § 72 odst. 2 písm. b) tr. ř. Popř. se uvede odkaz i na § 71 odst. 2 část druhé věty za středníkem tr. ř. (u důvodu vazby podle § 67 písm. b) tr. ř.).**

(Uvede se poukaz na obtížnost věci nebo jiné závažné důvody, pro které nebylo možno věc skončit, a zdůvodnění, proč propuštěním obviněného na svobodu hrozí, že bude zmařeno nebo podstatně ztíženo dosažení účelu trestního stíhání.)

V průběhu dalšího trvání vazby bude nutno provést ještě tyto úkony: **(zmíní se konkrétní vyšetřovací úkony, popř. úkony státního zástupce, které zbývá ještě provést).**

P o u ě n í : Proti tomuto usnesení je přípustná stížnost, která nemá odkladný účinek. O stížnosti rozhoduje Okresní (Krajský) soud v (§ 146a odst. 1 písm. a) tr. ř.).

V dne

Státní zástupce OSZ (KSZ)

kulaté razítko státního zastupitelství

§ 72 odst. 1 věta první, § 73b odst. 2 věta první trestního řádu**VZOR – USNESENÍ O ZMĚNĚ DŮVODŮ VAZBY**

Okresní (Krajské) státní zastupitelství v

Zt ../ KZv

U s n e s e n í

Státní zástupce Okresního (Krajského) státního zastupitelství v rozhodl dne v trestní věci proti obviněnému, stíhanému pro trestný čin podle § trestního zákona, **t a k t o :**

Obviněný, nar., bytem, t. č. ve vazbě ve Vazební věznici v, se nachází ve vazbě z důvodů uvedených v § 67 písm. ..) tr. ř. (§ 72 odst. 1 věta první tr. ř.), neboť důvod vazby uvedený v § 67 písm. **o d p a d á . (státní zástupce může rozhodnout o změně důvodů vazby v jediném případě – pokud rozhodne o tom, že některý z důvodů vazby odpadl. Nemůže důvody ani měnit ani rozšiřovat).**

O d ů v o d n ě n í :

Obviněný je policejním orgánem Služby kriminální policie a vyšetřování Policie ČR v pod ČVS: stíhán pro trestný čin podle § trestního zákona, jehož se měl dopustit tím, že **(uvede se stručný popis skutku v souladu s usnesením o zahájení trestního stíhání - není nutno uvádět doslovně, zejména u rozsáhlejších skutků)**

Usnesením Okresního soudu ze dne sp. zn. byl obviněný podle § 68 trestního řádu z důvodů uvedených v § 67 písm. trestního řádu vzat do vazby.

(Uvedou se okolnosti, z nichž se dovozuje změna důvodů vazby.)
(Stručně se zdůvodní důvody vazby. Uvede se odkaz na výši trestní sazby dovolující rozhodnout o ponechání obviněného nadále ve vazbě, popřípadě poukaz na ustanovení § 68 odst. 3 tr. ř., v důsledku jehož použití se toto omezení neužije, s odkazem na skutečnosti, které takový postup odůvodňují, a poukaz na skutečnosti, které vedou k závěru, že nepřicházelo v úvahu použití ustanovení § 72 odst. 2 písm. b) tr. ř.)

P o u ě n í : Proti tomuto usnesení je přípustná stížnost, která nemá odkladný účinek. O stížnosti rozhoduje Okresní (Krajský) soud v (§ 146a odst. 1 písm. a) tr. ř. per analogiam).

§ 72 odst. 1 trestního řádu

VZOR - NÁVRH NA ZMĚNU DŮVODŮ VAZBY OBVINĚNÉHO

Okresní (Krajské) státní zastupitelství v

Zt ../ KZv

Okresnímu soudu

.....

Věc: obv. - trestní stíhání - návrh na vydání rozhodnutí o změně důvodů vazby obviněného

Příl.: vyšetřovací spis Služby kriminální policie a vyšetřování Policie ČR v ČVS:
... **(Ize předložit namísto originálu jen opis vyšetřovacího spisu)**Státní zástupce Okresního (Krajského) státního zastupitelství v podle § 72 odst. 1 věty první trestního řádu **n a v r h u j e**, aby bylo rozhodnuto o změně důvodů vazby obviněného:....., nar., bytem, t. č. ve vazbě ve Vazební věznici v,
který je policejním orgánem Služby kriminální policie a vyšetřování Policie ČR v pod ČVS: OVV (KVV) - ... stíhán pro trestný čin podle § trestního zákona, jehož se měl dopustit tím, že **(uvede se stručný popis skutku v souladu s usnesením o zahájení trestního stíhání - není nutno uvádět doslovně, zejména u rozsáhlejších skutků).**

Usnesením Okresního soudu ze dne sp. zn. byl podle § 68 trestního řádu z důvodů uvedených v § 67 písm. trestního řádu vzat do vazby.

Nadále trvá důvod vazby podle § 67 trestního řádu. (Nově u obviněného vznikl důvod vazby podle § 67 trestního řádu). **Stručně se zdůvodní skutečnost, že některý z důvodů vazby nově vznikl.**

V dne

Státní zástupce OSZ (KSZ)

§ 72 odst. 2, 3, § 73b odst. 3 věta první trestního řádu

VZOR - USNESENÍ O PROPUŠTĚNÍ OBVINĚNÉHO Z VAZBY NA SVOBODU

Okresní (Krajské) státní zastupitelství v

Zt ../ KZv

U s n e s e n í

Státní zástupce Okresního (Krajského) státního zastupitelství v rozhodl dne v trestní věci proti obviněnému, stíhanému pro trestný čin podle § trestního zákona (o žádosti obviněného o propuštění z vazby na svobodu ze dne), **t a k t o :**

Podle § 73b odst. 3 věty první a § 72 odst. 2 {písm. a) nebo písm. b)} (§ 72 odst. 3) trestního řádu **s e** obviněný, nar., bytem, t. č. ve vazbě ve Vazební věznici v, **p r o p o u š t í z vazby na svobodu**, neboť důvody vazby podle § 67 písm. ... trestního řádu již pominuly (neboť je zřejmé, že vzhledem k osobě obviněného a okolnostem případu trestní stíhání nepovede k uložení nepodmíněného trestu odnětí svobody a obviněný se nedopustil jednání uvedeného v § 68 odst. 3 tr. ř.).

O d ů v o d n ě n í :

Uvedou se podstatné okolnosti ke skutku, právní kvalifikaci, k rozhodnutí o vzetí obviněného do vazby a k důvodům propuštění z vazby na svobodu.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení je přípustná stížnost, kterou je možno podat v nejpozději do tří dnů od jeho oznámení u Okresního (Krajského) státního zastupitelství v Stížnost nemá odkladný účinek (§ 141 odst. 4 trestního řádu a contrario ve spojení s § 74 odst. 1 trestního řádu). O stížnosti rozhoduje Krajské (Vrchní) státní zastupitelství v

V dne

Státní zástupce OSZ (KSZ)
kulaté razítko státního zastupitelství

§ 73, § 73b odst. 3 věta druhá, § 293 trestního řádu

VZOR - USNESENÍ O PROPUŠTĚNÍ OBVINĚNÉHO Z VAZBY NA SVOBODU V PŘÍPADECH PŘIJETÍ NĚKTERÉHO Z OPATŘENÍ NAHRAZUJÍCÍCH VAZBU (VYJMA PENĚŽITÉ ZÁRUKY)

Okresní (Krajské) státní zastupitelství v

Zt ../ KZv

U s n e s e n í

Státní zástupce Okresního (Krajského) státního zastupitelství v rozhodl dne v trestní věci proti obviněnému, stíhanému pro trestný čin podle § trestního zákona (o žádosti obviněného o propuštění z vazby na svobodu ze dne), u něhož trvají důvody vazby podle § 67 písm. ... **(uvede se odkaz na důvody vazby podle § 67 písm. a) nebo c) tr. ř., popř. na oba současně) t a k t o :**

Podle § 73b odst. 3 věty druhé a § 73 odst. 1 {písm. a) nebo písm. b) nebo písm. c)} (§ 72 odst. 3) trestního řádu **s e** přijímá nabídka záruky zájmového sdružení občanů důvěryhodné osoby **(uvede se jméno a příjmení, popř. další osobní údaje takové osoby)** za další chování obviněného a za to, že se obviněný dostaví k soudu, státnímu zástupci a policejnímu orgánu a že vždy předem oznámí vzdálení se z místa pobytu, přičemž tuto záruku lze vzhledem k osobě obviněného a k povaze projednávaného případu považovat za dostatečnou (přijímá se písemný slib obviněného, že povede řádný život, zejména se nedopustí trestné činnosti, na vyzvání se dostaví k soudu, státnímu zástupci nebo policejnímu orgánu, vždy předem oznámí vzdálení se z místa pobytu a že splní povinnosti a dodrží omezení, která mu byla uložena **(tato omezení se výslovně uvedou)**, přičemž tento slib lze vzhledem k osobě obviněného a k povaze projednávaného případu považovat za dostatečný (vazba se nahrazuje dohledem probačního úředníka nad obviněným, neboť s ohledem na osobu obviněného a povahu projednávaného případu lze dohledem probačního úředníka dosáhnout účelu vazby) a v důsledku toho se obviněný, nar., bytem, t. č. ve vazbě ve Vazební věznici v, **p r o p o u š t í z vazby na svobodu.**

O d ů v o d ě n í :

Uvedou se podstatné okolnosti ke skutku, právní kvalifikaci, k rozhodnutí o vzetí obviněného do vazby a k důvodům propuštění z vazby na svobodu včetně uvedení údajů o opatření, kterým byla v konkrétním případě nahrazena vazba.

P o u ě n í : Proti tomuto usnesení je přípustná stížnost, kterou je možno podat nejpozději do tří dnů od jeho oznámení u Okresního (Krajského) státního zastupitelství v Stížnost nemá odkladný účinek (§ 141 odst. 4 trestního řádu a contrario ve spojení s § 74 odst. 1 trestního řádu). O stížnosti rozhoduje Okresní (Krajský) soud v (§ 146a odst. 1 písm. a) trestního řádu per analogiam).

V dne

Státní zástupce OSZ (KSZ)
kulaté razítko státního zastupitelství

§ 73a odst. 1, 2 písm. a), § 73b odst. 3 věta druhá, § 293 trestního řádu

VZOR - USNESENÍ O PROPUŠTĚNÍ OBVINĚNÉHO Z VAZBY NA SVOBODU V PŘÍPADECH PŘIJETÍ PENĚŽITÉ ZÁRUKY

Okresní (Krajské) státní zastupitelství v

Zt ../ KZv

U s n e s e n í

Státní zástupce Okresního (Krajského) státního zastupitelství v rozhodl dne v trestní věci proti obviněnému, stíhanému pro trestný čin podle § trestního zákona (o žádosti obviněného o propuštění z vazby na svobodu ze dne), u něhož trvají důvody vazby podle § 67 písm. ... **(uvede se odkaz na důvody vazby podle § 67 písm. a) nebo c)tr. ř., popř. na oba současně) t a k t o :**

Podle § 73b odst. 3 věty druhé a § 73a odst. 1 věty první a odst. 2 písm. a) (§ 72 odst. 3) trestního řádu je **s e** vyslovuje, že přijetí nabídky peněžitě záruky obviněným, nar., bytem, t. č. ve vazbě ve Vazební věznici v **(nebo jinou osobou – uvede se její jméno a příjmení a další osobní údaje)**, která se určuje s přihlédnutím k osobě a majetkovým poměrům obviněného (toho, kdo za něho složení peněžitě záruky nabízí), k povaze a závažnosti trestného činu, pro který je obviněný stíhán, a závažnosti důvodů vazby, ve výši-- Kč, je přípustné. Peněžitá záruka bude složena v určené výši jednou splátkou na účet č.....

Protože peněžitá záruka v určené výši byla složena obviněným **(nebo jinou osobou – uvede se její jméno a příjmení a další osobní údaje)** dne.....na účet....., se obviněný, nar., bytem, t. č. ve vazbě ve Vazební věznici v, **p r o p o u š t í z vazby na svobodu. (Tento výrok se uvede v případě, že se rozhoduje současně o přípustnosti kauce, která je současně již ve stanovené výši složena na příslušný účet. Zpravidla však bude nejprve vydáno rozhodnutí o přípustnosti peněžitě záruky a o její výši a teprve po jejím složení se bude rozhodovat samostatně o propuštění obviněného z vazby na svobodu za současného jejího přijetí.)**

O d ů v o d n ě n í :

Uvedou se podstatné okolnosti ke skutku, právní kvalifikaci, k rozhodnutí o vzetí obviněného do vazby a k důvodům propuštění z vazby na svobodu včetně uvedení údajů o důvodech určení výše peněžitě záruky z hledisek uvedených v § 73a odst. 2 písm. a) tr. ř.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení je přípustná stížnost, kterou je možno podat nejpozději do tří dnů od jeho oznámení u Okresního (Krajského) státního zastupitelství v Stížnost nemá odkladný účinek (§ 141 odst. 4 trestního řádu a contrario ve spojení s § 74 odst. 1 trestního řádu). O stížnosti rozhoduje Okresní (Krajský) soud v (§ 146a odst. 1 písm. a) trestního řádu per analogiam).

Obviněný (popř. osoba, která peněžitou záruku složila) se upozorňuje na dobu trvání peněžitě záruky, nerozhodne-li soud nebo státní zástupce jinak (§ 73a odst. 5 věta první tr. ř.), a na důvody, pro které peněžitá záruka může připadnout státu (§ 73a odst. 3 tr. ř.), nebo může být použita na zaplacení peněžitěho trestu nebo nákladů trestního řízení (§ 73a odst. 5 druhá věta tr. ř.).

V dne

§ 73a odst. 3 trestního řádu

VZOR – NÁVRH NA PŘIPADNUTÍ PENĚŽITÉ ZÁRUKY STÁTU

Okresní (Krajské) státní zastupitelství v

Zt ../ KZv

Okresnímu soudu

.....
-----Věc: obv. a spol. - trestní stíhání - návrh na připadnutí peněžité záruky státu
Příl.: vyšetřovací spis Služby kriminální policie a vyšetřování Policie ČR v ČVS: ...

Státní zástupce Okresního (Krajského) státního zastupitelství v podává podle § 73a odst. 3 { **uvede se písm. a), b), c) nebo d)** } trestního řádu **n á v r h**, aby peněžítá záruka ve výši-- Kč složená obviněným, nar., bytem, **(pokud byla složena jinou osobou – uveďte se její jméno a příjmení, popř. další osobní údaje)** připadla státu.

Uvedou se podstatné okolnosti ke skutku, právní kvalifikaci, k rozhodnutí o vzetí obviněného do vazby a k přijetí peněžité záruky a propuštění obviněného z vazby.

Konkrétně se uvedou okolnosti, v nichž je spatřováno naplnění některého důvodu uvedeného v § 73a odst. 3 písm. a) – d) tr. ř.

Uvede se výslovně, že obviněný (nebo jiná osoba, která peněžitou záruku složila) byli upozorněni na důvody, pro které už peněžítá záruka připadnout státu.

V dne

Státní zástupce OSZ (KSZ)

§ 73a odst. 4 trestního řádu

VZOR – ROZHODNUTÍ O ZRUŠENÍ PENĚŽITÉ ZÁRUKY NEBO ZMĚNĚ JEJÍ VÝŠE

Okresní (Krajské) státní zastupitelství v

Zt ../ KZv

U s n e s e n í

Státní zástupce Okresního (Krajského) státního zastupitelství v rozhodl dne v trestní věci proti obviněnému, stíhanému pro trestný čin podle § trestního zákona , (o návrhu obviněného, **(o návrhu jiné osoby – byl-li podán – pak se uvede její jméno a příjmení a další osobní údaje), t a k t o :**

Podle § 73a odst. 4 trestního řádu **se z r u š u j e** peněžitá záruka složená obviněným, nar., bytem **(byla-li složena jinou osobou – uvede se její jméno a příjmení, popř. další osobní údaje)**, která byla přijata usnesením státního zástupce Okresního (Krajského) státního zastupitelství v ze dne sp. zn., které nabylo právní moci dne, neboť pominuly důvody, které k jejímu přijetí vedly. **(s e m ě n í** výše peněžitá záruky složené obviněným, nar., bytem **(byla-li složena jinou osobou – uvede se její jméno a příjmení, popř. další osobní údaje)**, která byla přijata usnesením státního zástupce Okresního (Krajského) státního zastupitelství v ze dne sp. zn., jež nabylo právní moci dne, neboť se změnila okolnosti rozhodné pro určení její výše.

O d ů v o d n ě n í :

Uvedou se podstatné okolnosti ke skutku, právní kvalifikaci, k rozhodnutí o přijetí peněžitá záruky a důvodům, pro které bylo postupováno dle § 73a odst. 4 tr. ř.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení je přípustná stížnost, kterou je možno podat nejpozději do tří dnů od jeho oznámení u Okresního (Krajského) státního zastupitelství v Stížnost nemá odkladný účinek (§ 141 odst. 4 trestního řádu a contrario ve spojení s § 74 odst. 1 trestního řádu). O stížnosti rozhoduje Krajské (Vrchní) státní zastupitelství v

§ 73b odst. 3 věta první a druhá, § 72 odst. 1, 2, § 73, § 73a trestního řádu

VZOR - PŘÍKAZ K PROPUŠTĚNÍ OBVINĚNÉHO Z VAZBY NA SVOBODU

Okresní (Krajské) státní zastupitelství v

Zt ../ KZv

P Ř Í K A Z
k propuštění obviněného z vazby

P ř í k a z u j i, aby byl neprodleně propuštěn z vazby na svobodu obviněný, nar., bytem, t. č. ve vazbě ve Vazební věznici v, stíhaný pro trestný čin podle § trestního zákona.

O dni a hodině propuštění obviněného z vazby podejte ihned zprávu Okresnímu (Krajskému) státnímu zastupitelství v

V dne

Státní zástupce OSZ (KSZ)
kulaté razítko státního zastupitelství

§ 73b odst. 3 věta třetí, 72 odst. 3 trestního řádu

VZOR - PŘEDLOŽENÍ ŽÁDOSTI OBVINĚNÉHO O PROPUŠTĚNÍ Z VAZBY NA SVOBODU SOUDU

Krajské (Okresní) státní zastupitelství v

Zt ../ KZv

Okresnímu soudu

.....

Věc: obv. - trestní stíhání - předložení žádosti obviněného o propuštění z vazby na svobodu

Příl.: žádost obviněného o propuštění z vazby na svobodu, vyšetřovací spis Služby kriminální policie a vyšetřování Policie ČR v ČVS: ...

Státní zástupce Okresního (Krajského) státního zastupitelství v podle § 73b odst. 3 věty třetí a § 72 odst. 3 věty první a druhé trestního řádu předkládá žádost obviněného, nar., bytem, t. č. ve vazbě ve Vazební věznici v, **a n a v r h u j e**, aby žádost obviněného o propuštění z vazby na svobodu byla jako nedůvodná zamítnuta.

Obviněný je policejním orgánem Služby kriminální policie a vyšetřování Policie ČR v pod ČVS: ... stíhán pro trestný čin podle § trestního zákona, jehož se měl dopustit tím, že **(uvede se stručný popis skutku v souladu s usnesením o zahájení trestního stíhání - není nutno uvádět doslovně, zejména u rozsáhlejších skutků).**

Usnesením Okresního soudu ze dne sp. zn. byl podle § 68 trestního řádu z důvodů uvedených v § 67 písm. trestního řádu vzat do vazby. **(Uvede se odkaz na případné rozhodnutí o stížnosti proti usnesení o vzetí do vazby včetně rozhodnutí o stížnosti; popřípadě se uvedou i rozhodnutí o tom, že obviněný se i nadále ponechává ve vazbě).**

I nadále trvají důvody vazby podle § 67 písm. trestního řádu. **Stručně se zdůvodní důvody vazby.**

Vdne.....

Státní zástupce OSZ (KSZ)

TRVÁNÍ VAZBY

1) Délka trvání vazby obecně (§ 71 odst. 8 TrŘ)

Druhy trestného činu	Celková doba vazby (přípravné řízení + soudní řízení)	Maximální délka vazby v přípravném řízení (jedna třetina)
1. trestný čin v příslušnosti samosoudce (hrozí trest odnětí svobody nepřevyšující 5 let)	1 rok	4 měsíce
2. trestný čin v příslušnosti senátu okresního nebo krajského soudu, nejde-li o případ 3 a 4 (hrozí trest odnětí svobody převyšující 5 let do 8 let)	2 roky	8 měsíců
3. zvlášť závažný zločin, nejde-li o případ 4 (hrozí trest odnětí svobody nejméně 10 let)	3 roky	1 rok
4. trestný čin, za který lze uložit výjimečný trest	4 roky	16 měsíců

2) Délka trvání koluzní vazby (§ 71 odst. 2 TrŘ)

<p>Maximální délka trvání: 3 měsíce</p> <p>Sčítá se délka vazby v přípravném řízení a v řízení před soudem.</p> <p>Omezení tří měsíců neplatí, jestliže obviněný:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. již působil na svědky nebo spoluobviněné, 2. již jinak mařil objasňování skutečností závažných pro trestní stíhání.

3) Rozhodování o dalším trvání vazby (§ 71 odst. 3 až 7, § 73b odst. 2, § 74, § 146a TrŘ)

Stadium řízení	Kdy se rozhoduje o dalším trvání vazby	Důvody pro ponechání ve vazbě	Kdo rozhoduje v prvním stupni	Kdo rozhoduje ve druhém stupni
I. Přípravné řízení	3 měsíce od začátku vazby	§ 67	státní zástupce	soud
	každé další tři měsíce od právní moci předchozího rozhodnutí o dalším trvání vazby	§ 67 + obtížnost věci nebo jiné závažné důvody + hrozí zmaření nebo podstatné ztížení trestního řízení	státní zástupce	soud
II. Řízení před soudem	do třiceti dnů po podání obžaloby	§ 67	soud	nadřízený soud
	každé další tři měsíce od právní moci předchozího rozhodnutí o dalším trvání vazby	§ 67 + obtížnost věci nebo jiné závažné důvody + hrozí zmaření nebo podstatné ztížení trestního řízení	soud	nadřízený soud

SEZNAM VAZEBNÍCH VĚZNICH V ČESKÉ REPUBLICĚ

1. **Vazební věznice a Ústav pro výkon zabezpečovací detence Brno** (krajské město Brno, městská část Brno – Bohunice) – výkon vazby mužů, žen i mladistvých;
2. **Vazební věznice České Budějovice** (krajské město České Budějovice) – výkon vazby v uzavřených celách i na oddělení se zmírněným režimem;
3. **Vazební věznice Hradec Králové** (krajské město Hradec Králové) – výkon vazby v uzavřených celách i na oddělení se zmírněným režimem;
4. **Vazební věznice Liberec** (krajské město Liberec) – výkon vazby v uzavřených celách i na oddělení se zmírněným režimem;
5. **Vazební věznice Litoměřice** (okresní město Litoměřice) – výkon vazby mužů, žen i mladistvých;
6. **Vazební věznice Olomouc** (krajské město Olomouc) – výkon vazby mužů, žen i mladistvých;
7. **Vazební věznice Ostrava** (krajské město Ostrava) – výkon vazby mužů a žen;
8. **Vazební věznice Praha – Pankrác** (Praha – Pankrác) – výkon vazby mužů a žen;
9. **Vazební věznice Praha – Ruzyně** (Praha - Ruzyně) – výkon vazby mužů a žen;
10. **Vazební věznice Teplice** (okresní město Teplice) – výkon vazby mužů, žen i mladistvých v uzavřených celách i na oddělení se zmírněným režimem;

ŽÁDOST – POVOLENÍ K NÁVŠTĚVĚ OBVINĚNÉHO

Nebude-li dodržen termín a čas, návštěva nebude provedena z kapacitních důvodů.

21. červce 2009

527 187/09

OBVODNÍ STÁTNÍ ZASTUPITELSTVÍ PRO PRAHU 10
 číslo dne: 21-07-2009
 Původní stenoepis příloh

ŽÁDOST - POVOLENÍ K NÁVŠTĚVĚ OBVINĚNÉHO

Petr nar.

EC/sut. 530

Obviněný:
 (jméno, příjmení, data narození a umístění)

ve vazbě pro: § 67 a,b,c, OSZ Praha 10, 28.pluku 1533/29b, Praha 10, 100 83
 (důvody vazby a uvedení orgánu činného v tr. řízení)

žádá o povolení návštěvy pro tyto osoby:

-přítelkyně,

1.
 (jméno, příjmení, příbuzenský vztah, přesná adresa včetně PSČ)

2. xxxxxx 3. xxxxxxxx

4. xxxxxx 5. xxxxxxxx

Poslední návštěva provedena (žadatelem) dne: 15.7.2009

V Praze dne: 17.7.2009

Vyplní orgán činný v trestním řízení:

ČESKÁ REPUBLIKA
 Vězeňská služba České republiky
 Vazební věznice Praha - Pankrác
 P.O.Box 5, 140 57 Praha 4
 (23)

Návštěvu povolují osobám uvedeným pod číslem: 1

Návštěva bude provedena dne: 29.7.09 v 11,45 hodin

ve věznici VS ČR Praha - Pankrác

V Praze dne: 21.7.2009

(razítko a podpis orgánu, který návštěvu povolil)

zde oddělte, vrchní díl zašlete na adresu uvedenou pod č. 1, spodní díl zašlete zpět

Věznice VS ČR, Praha - Pankrác

ČESKÁ REPUBLIKA
 Vězeňská služba České republiky
 Vazební věznice Praha - Pankrác
 P.O.Box 5, 140 57 Praha 4
 (23)

Rozhodnutí ze dne: 21.7.2009 povolují návštěvu obviněnému:

na den 29.7.09 v 11,45 hodin

Návštěvu účastní: (ano) - ne

(určení orgánu, který bude u návštěvy přítomen)
 Mgr. Jana Truhlářová - VSÚ SP

Povolení k návštěvě (vrchní díl) bylo po doplnění potřebných údajů zasláno na adresu:

dne 21.7.2009

V Praze dne: 21.7.2009

(razítko a podpis orgánu povolujícího návštěvu)

